

ทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา
ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

DESIRABLE SKILLS AND QUALIFICATIONS OF THE HEAD
DEPARTMENT IN AGRICULTURAL AND
TECHNOLOGICAL COLLEGES

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารวมหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาการเกษตรและเทคโนโลยี

สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2544

ISBN 974-648-092-8

ทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา
ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

DESIRABLE SKILLS AND QUALIFICATIONS OF THE HEAD
DEPARTMENT IN AGRICULTURAL AND
TECHNOLOGICAL COLLEGES

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน 39341
ณ, เดือน, ปี 24 ส.ย. 2544

.b.....
.i.....

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ.2544

ISBN 974-648-092-8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

DESIRABLE SKILLS AND QUALIFICATIONS OF THE HEAD

**DEPARTMENT IN AGRICULTURAL AND
TECHNOLOGICAL COLLEGES**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN VOCATIONAL ADMINISTRATION
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG**

2001

ISBN 974-648-092-8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างถึงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2001

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

DESIRABLE SKILLS AND QUALIFICATIONS OF THE HEAD DEPARTMENTS IN AGRICULTURAL AND TECHNOLOGICAL COLLEGES

ชื่อนักศึกษา

นายประเชียน ส่งเสริม

รหัสประจำตัว

37063117

ปริญญา

ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

การบริหารอาชีวศึกษา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

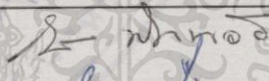
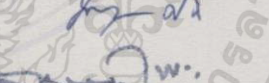
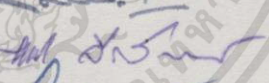

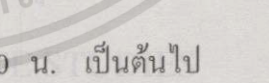
อาจารย์ไพรัตน์

ฝึกน้อย

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ดร.นพคุณ

ศิริวรรณ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์		ลายมือชื่อ
อาจารย์ไพรัตน์	ฝึกน้อย	
ดร.นพคุณ	ศิริวรรณ	
รศ.ดร.สมพร	ไชยะ	
ดร.มาลัย	จิรวัดนเกษตร	
ผศ.ดร.เนาวรัตน์	วิไลชนม์	

วัน/เดือน/ปี ที่สอบ 26 มกราคม 2544 เวลา 13.30 น. เป็นต้นไป

สถานที่สอบ ณ ห้องสมาคมศิษย์เก่าบัณฑิตศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(รศ.ดร.บุญวัฒน์ อดชู)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่...๒๖...เดือน...สิงหาคม...พ.ศ...๒๕๔๔

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

นักศึกษา

นายประเขียน ส่งเสริม

รหัสประจำตัว

37063117

ปริญญา

ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

การบริหารอาชีวศึกษา

พ.ศ.

2544

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

อาจารย์ไพรัตน์ พิคน้อย

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ดร.นพคุณ ศิริวรรณ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี (2) เปรียบเทียบทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูอาจารย์ (3) เปรียบเทียบทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์จำแนกตามภูมิภาค (4) เปรียบเทียบทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ตามความคิดเห็นของครูอาจารย์จำแนกตามคณะวิชา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 146 คน ครูอาจารย์ 1,167 คน รวมทั้งสิ้น 1,313 คน จากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี 30 แห่ง ในปีการศึกษา 2540 กลุ่มตัวอย่างนี้ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามลักษณะเป็นแบบประเมินค่า วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ ใช้ค่าสถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มค่า t , ค่า F และทดสอบรายคู่ด้วยค่า Scheffe' โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สำเร็จรูป SPSS/PC

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี อยู่ในระดับที่พึงประสงค์มากทุกด้าน ทักษะที่พึงประสงค์ ที่มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน มีความรับผิดชอบต่อภาระของงานและกล้าเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ มีมนุษยสัมพันธ์ดีสามารถเข้ากับสังคมได้ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ในเรื่อง มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าคณะวิชา มีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าตัดสินใจในเรื่องที่รับผิดชอบ และยอมรับฟังคำวิจารณ์และข้อคิดเห็นจากบุคลากรในคณะวิชาเพื่อปรับปรุงงานทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน เรื่องมีความสามารถประเมินผลงานของบุคลากร

ในคณะวิชาได้ถูกต้องยุติธรรม สามารถวางแผนดำเนินงานของคณะวิชา และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอาใจใส่สนับสนุนการปฏิบัติงานของครูอาจารย์สม่ำเสมอสำหรับด้านคุณสมบัติที่พึงประสงค์อยู่ในลำดับสุดท้าย โดยมีความพึงประสงค์ในเรื่องประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณสมบัติในการเป็นผู้นำที่ดี ต้องเป็นที่ยอมรับของบุคลากรในคณะวิชา และมีหลักธรรม คุณธรรม จริยธรรม ในการครองตนครองคนครองงาน

2. การเปรียบเทียบความเห็นเกี่ยวกับทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารกับความคิดเห็นของครูอาจารย์ พบว่า ผู้บริหารกับครูอาจารย์มีความคิดเห็นในระดับพึงประสงค์มากและไม่แตกต่างกัน ส่วนรายด้าน พบว่า ด้านมโนทัศน์ในงาน ผู้บริหารมีความคิดเห็นแตกต่างกับครูอาจารย์

3. การเปรียบเทียบความเห็นเกี่ยวกับทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารกับความคิดเห็นของครูอาจารย์ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภูมิภาคต่างกัน พบว่า มีระดับพึงประสงค์มากและไม่แตกต่างกัน ส่วนรายด้าน พบว่า ด้านคุณสมบัติ ผู้บริหารและครูอาจารย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มภาคกลาง กลุ่มภาคเหนือและกลุ่มภาคใต้

4. การเปรียบเทียบความเห็นเกี่ยวกับทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ระหว่างความคิดเห็นของครูอาจารย์ในคณะวิชาที่ต่างกัน พบว่า ครูอาจารย์ในคณะวิชาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นในระดับพึงประสงค์มากและไม่แตกต่างกัน

Thesis Title	Desirable Skills and Qualifications of the Head Department Colleges of Agriculture and Technology
Student	Mr. Prayean Songserm
Student ID.	37063117
Degree	Master of Industrial Education
Programme	Vocational Administration
Year	2001
Thesis Advisor	Mrs. Pairat Phaknoi
Thesis Co-Advisor	Dr.Nopakoon Siriwan

ABSTRACT

The purposes of this research were (1) to study the desirable skills and qualifications of the head department as perceived by the administrators and the instructors in the colleges of Agriculture and Technology. (2) to compare the desirable skills and qualification of the head department between the opinions of the administrators and instructors in college of Agriculture and Technology. (3) to compare the desirable skills and qualifications of the head department according to the opinions of the administrators and instructors separated by the region. (4) to compare the desirable skill and qualifications of the head department according to the opinions of the instructors separated by the departments.

The samples of this research consisted of 146 administrators and 1,167 instructors from 30 colleges of Agriculture and Technology in academic year 1977. These samples were collected by using Multistage Sampling methods. The data was collected by rating scales questionnaires. In order to analyze the statistical values, means and standard deviation and then they were compared by t-test, F-test and Scheffe', processing through the SPSS/PC+(Statistical Package for Social Sciences/Personal Computer Plus)

The results of study were summarized as follows :

1. The desirable skills and qualification of the head department according to the opinions of the administrators and the instructors in the college of Agriculture and Technology were satisfied by rating "very high" with all desirable skills and qualification. The necessary desirable skills were human skill, conceptual skill and technical skill respectively. For the human skill of head department was the responsibility with the duty, problems confrontation, socialization and human relationship.

While the conceptual skill were the understanding of actual role of the head department, self confidence, decisive decision, accepted the comment and suggestion of the department staff to improve the quality of work. For the technical skills were the judgment and evaluation of instructor jobs, department planning, problem solving, supervision of the instructor is got sequentially. Personal characteristics were the honesty, leadership, morality and respectability from the department staff.

2. On comparison of the administrators and the instructors opinions it was fund that there was not shown significantly difference and very satisfied in the desirable skills and qualification of the head department. While the conceptual skill, the opinions of the administrators was different from the instructors.

3. On comparison of the administrators and instructors opinion, it revealed that there was not shown significantly difference between the administrators and instructors in the different regions. For the qualifications the opinions of the administrators and instructors in the colleges of Agriculture and Technology of Northeastern Part were different from the opinions of the administrators and instructors in the Northern, Southern and Central Part of Thailand.

4. On comparison of the opinions of the desirable skills and qualifications of the head department by the instructors in different departments found that the opinion of instructors in different departments was not shown significantly difference.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี ด้วยคำแนะนำและคำปรึกษาของท่านอาจารย์ไพรัตน์ พิคน้อย และ ดร.นพคุณ ศิริวรรณ อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ท่านได้กรุณาช่วยเหลือแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขและติดตามความก้าวหน้าในการจัดทำวิทยานิพนธ์ และให้กำลังใจอย่างต่อเนื่อง จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จตามเป้าหมายทุกประการ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความอนุเคราะห์ของท่าน และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณนายจิด อิสสระรีย์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี นายยุทธ สิงหรา ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีโสธร นายสิทธิพร สุดดีพิงษ์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี ดร.โกวิทย์ ชีวีโรจน์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ นายอภิวัฒน์ จูมวงส์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น และนายวิระศักดิ์ บุตรโคษา หัวหน้าคณะวิชาสัตวศาสตร์ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี ที่ได้กรุณาแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้บริหารและครูอาจารย์ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กองวิทยาลัยเกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษา ที่กรุณาให้ความร่วมมือกรอกแบบสอบถาม รวมทั้งให้ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณ อาจารย์สัญญา ฉิมรักแก้ว วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี อาจารย์มิตรจิตร ทะโรงอาด วิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี ที่มีส่วนช่วยเหลือในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จ ประโยชน์และคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบอบแด่ ครอบครัวที่ให้กำลังใจ รวมถึงคณาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ประเขียน ส่งเสริม

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	VIII
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.3 สมมติฐานในการวิจัย.....	5
1.4 กรอบความคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	6
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	7
1.6 คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
2.1 การบริหารงานองค์การ.....	11
2.2 ทักษะทางการบริหาร.....	20
2.3 คุณสมบัติของผู้บริหาร.....	29
2.4 การบริหารในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี.....	36
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	42
3.1 ประชากรและตัวอย่างประชากร.....	42
3.2 เครื่องมือรวบรวมข้อมูล.....	47
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
3.4 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
บทที่ 5 สรุปอภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	86
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	88
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	105
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	107

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บรรณานุกรม	107
ภาคผนวก.....	111
ภาคผนวก ก.....	112
ภาคผนวก ข.....	121
ประวัติผู้เขียน.....	138

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงจำนวนประชากรและตัวอย่างครูอาจารย์กลุ่มภาคกลาง จำแนกวิทยาลัยและคณะวิชา....	43
3.2 แสดงจำนวนประชากรและตัวอย่างครูอาจารย์กลุ่มภาคเหนือ จำแนกวิทยาลัยและคณะวิชา....	44
3.3 แสดงจำนวนประชากรและตัวอย่างครูอาจารย์กลุ่มภาคใต้ จำแนกวิทยาลัยและคณะวิชา.....	45
3.4 แสดงจำนวนประชากรและตัวอย่างครูอาจารย์กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกวิทยาลัยและ คณะวิชา	46
3.5 แสดงจำนวนประชากรและตัวอย่างกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครูอาจารย์ จำแนกตามคณะวิชาและภูมิภาค	47
4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไปและกลุ่มภูมิภาค....	53
4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์เกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา	54
4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับที่พึงประสงค์เกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ เกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ด้านมนุษย	55
4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ เกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ด้านม โนทัศน์ในงาน	56
4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ เกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน...57	
4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ เกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา	59
4.7 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารกับความคิดเห็นของครูอาจารย์	60
4.8 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้า คณะวิชา ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารกับความคิดเห็นของครูอาจารย์ ด้านมนุษย	61
4.9 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารกับความคิดเห็นของครูอาจารย์ ด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน	63
4.10 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชาระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารกับความคิดเห็นของครูอาจารย์ด้านม โนทัศน์ในงาน	64
4.11 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารกับความคิดเห็นของครูอาจารย์ด้านคุณสมบัติ	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.12	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์เกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา จำแนกตามกลุ่มภูมิภาค67
4.13	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ด้านมนุษยสัมพันธ์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ จำแนกตามกลุ่มภูมิภาค 68
4.14	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ด้านนวัตกรรมในงาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ จำแนกตามกลุ่มภูมิภาค69
4.15	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ จำแนกตามกลุ่มภูมิภาค71
4.16	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ จำแนกตามกลุ่มภูมิภาค73
4.17	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา จำแนกตามคณะวิชา75
4.18	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ด้านมนุษยสัมพันธ์ ตามความคิดเห็นของครูอาจารย์ จำแนกตามคณะวิชา76
4.19	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ด้านนวัตกรรมในงาน ตามความคิดเห็นของครูอาจารย์ จำแนกตามคณะวิชา 78
4.20	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน ตามความคิดเห็นของครูอาจารย์ จำแนกตามคณะวิชา80
4.21	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ตามความคิดเห็นของครูอาจารย์ จำแนกตามคณะวิชา83

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนากำลังคนและการพัฒนาคุณภาพชีวิต อันส่งผลต่อเนื่องไปสู่การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมือง โดยเฉพาะในโลกปัจจุบันเป็นโลกแห่งการสื่อสาร เทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว วิทยาการต่าง ๆ ก้าวหน้าไม่หยุดยั้ง จึงจำเป็นต้องช่วยกันเร่งส่งเสริมและพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี ในขณะเดียวกันก็ต้องเร่งพัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ความสามารถและมีคุณภาพมากขึ้น เพื่อรองรับการถ่ายทอดทางเทคโนโลยีและการพัฒนาเทคโนโลยีได้ดียิ่งขึ้น เช่นเดียวกับกับประเทศไทย ขณะนี้กำลังเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อเป็นการมุ่งพัฒนาประเทศไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการเกษตร ซึ่งต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญ เพราะเป็นที่ยอมรับกันว่าความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ นอกจากเงินทุนวัสดุอุปกรณ์และการจัดการที่ดีแล้ว ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยที่สำคัญและมีค่ายิ่ง ที่จะผลักดันให้การบริหารงานเป็นไปด้วยดี มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล หรือเกิดความล้มเหลว เนื่องจากบุคลากรเป็นผู้ปฏิบัติงาน และเป็นผู้ใช้ทรัพยากรอื่น ๆ องค์กรใดที่มีบุคลากรที่ดี มีความสามารถ มีความตั้งใจดี งานก็จะประสบความสำเร็จด้วยดี แต่ถ้าองค์กรใดมีบุคลากรที่ไร้ความสามารถ ขาดความรับผิดชอบและขาดความตั้งใจในการทำงาน งานก็จะช้าและล้มเหลว อาจทำให้สูญเสียทรัพยากรไปโดยไร้ประโยชน์ ทั้งอาจนำความเสียหายมาสู่องค์กรและระบบบริหารอีกด้วย กำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา

การจัดการด้านอาชีวศึกษา จึงมีผลโดยตรงต่อการผลิตกำลังคนของประเทศ ดังที่ บรรจง ชูสกุลชาติ (2529 : 27-34) ได้กล่าวไว้ว่า สำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา การอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาแขนงหนึ่งที่สำคัญยิ่ง เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการทำมาหากินและการดำรงชีวิต เป็นเรื่องของความมั่นคงของชาติ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองและการต่างประเทศ และ การศึกษาด้านการอาชีวศึกษามีส่วนสำคัญในการช่วยส่งเสริมคุณภาพของประชากร เป็นการพัฒนาคนในระดับกลางและระดับสูง เพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม คหกรรมและศิลปกรรม ซึ่งขณะนี้ขาดแคลนกำลังคนด้านนี้จำนวนมาก การอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาที่จัดไว้เพื่อเตรียมบุคคลให้มีอาชีพเป็นหลักฐานในอนาคต และเพื่อช่วยผู้มีอาชีพอยู่แล้ว ให้มีความก้าวหน้า

หน้าในอาชีพของตน หรือเปลี่ยนอาชีพใหม่ที่ดีกว่าเดิมโดยมีกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จัดการศึกษาด้านวิชาชีพในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.), ระดับระดับประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) โดยมุ่งเร่งรัดผลิตกำลังคนในสาขา ขาดแคลน ที่ยังมีได้รับการตอบสนองในระดับกลาง ระดับสูง และระดับกึ่งฝีมือในหลายสาขาวิชา ชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขยายการศึกษาอาชีพให้กว้างขวางและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด แรงงาน และจัดรูปแบบการให้การศึกษา ฝึกอบรมวิชาชีพท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น

สถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยเกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษา ปัจจุบันมีวิทยาลัยเกษตร และเทคโนโลยี 45 แห่ง แบ่งสถานศึกษาออกเป็น 4 กลุ่ม ตามสภาพภูมิศาสตร์ สภาพสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมท้องถิ่น คือ

1. กลุ่มภาคกลาง ได้แก่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี เพชรบุรี สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ลพบุรี ชัยนาท สิงห์บุรี อุทัยธานี ชลบุรี สระแก้ว ฉะเชิงเทรา บางไทร รวม 12 แห่ง
2. กลุ่มภาคเหนือ ได้แก่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครสวรรค์ สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิษณุโลก กำแพงเพชร ตาก เชียงใหม่ เชียงราย แพร่ ลำพูน พะเยา รวม 11 แห่ง
3. กลุ่มภาคใต้ ได้แก่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครศรีธรรมราช สตูล สงขลา ตรัง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ชุมพร พัทลุง กระบี่ พังงา ระนอง รวม 11 แห่ง
4. กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี ขอนแก่น อุบลราชธานี มหาสารคาม นครพนม ร้อยเอ็ด ยโสธร นครราชสีมา ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ ชัยภูมิ รวม 11 แห่ง

สถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยเกษตรกรรม เป็นหน่วยงานระดับสถานศึกษา มีบทบาท ในการจัดการอาชีวศึกษา ให้เป็นไปตามแผนพัฒนาการศึกษา โดยได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของ สถานศึกษา ตามระเบียบกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ.2529 ดังนี้

สถานศึกษามีหน้าที่จัดการศึกษา ฝึกอบรมและส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชนให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล และสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ให้สถานศึกษาดำเนินการ ดังต่อไปนี้ :

1. จัดการศึกษาตามหลักสูตรและแผนการศึกษาแห่งชาติ ให้สอดคล้องกับความต้องการ ของท้องถิ่น ในด้านเกษตรกรรม คหกรรม พาณิชยกรรม ศิลปหัตถกรรมและอุตสาหกรรม ระดับ ต่าง ๆ
2. จัดการศึกษา ฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นและหลักสูตรพิเศษ
3. วิเคราะห์และส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพต่าง ๆ
4. ฝึกอบรมนักเรียนนักศึกษา ให้มีคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพ
5. ให้บริการแก่ชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ
6. รับการค้าที่เหมาะสมกับการเรียนการสอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. ประสานงานกับสถานประกอบการ เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพของนักเรียน นักศึกษาหรือผู้เข้ารับการอบรม

ในปัจจุบันสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยเกษตรกรรม ยังมีบทบาทและหน้าที่ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยขยายบทบาทของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี รับนักเรียน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ เข้าศึกษาต่อในโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ทำให้มีนักเรียนนักศึกษาเพิ่มมากขึ้น และยังเป็นแหล่งบริการความรู้ด้านการเกษตรให้กับประชาชนในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาอาชีพ ยกกระดับคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้น โดยเปิดสอนทั้งหลักสูตรระยะยาวและระยะสั้น ซึ่งทำให้บุคลากรในสถานศึกษามีภารกิจเพิ่มขึ้น บุคลากรในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้างาน ครู-อาจารย์ นักการภารโรง เจ้าหน้าที่ เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบาย โดยเฉพาะหัวหน้าคณะวิชา ซึ่งถือว่ามีบทบาทสำคัญที่จะทำให้ภารกิจของสถานศึกษาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ตามระเบียบของกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ.2529 ได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าคณะวิชาไว้ดังนี้

1. ควบคุมดูแลการเรียนการสอน ในคณะให้เป็นไปตามหลักสูตร
2. จัดทำตารางสอนของคณะ
3. ติดตามและแนะนำการทำโครงการสอน คู่มือครู ใบบาง ให้สอดคล้องกับหลักสูตรและแผนการเรียน
4. สนับสนุนให้มีการพัฒนาการสอน การใช้อุปกรณ์การสอน การสร้างตำรา เอกสาร และใบช่วยสอนต่าง ๆ
5. ดูแลรักษา จัดหา วัสดุอุปกรณ์ เครื่องจักร เครื่องมือ ให้ใช้งานได้ปกติ
6. รับผิดชอบ ดูแลทรัพย์สินของสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย
7. ประสานงานระหว่างแผนกวิชาต่าง ๆ และให้ความร่วมมือกับงานอื่น ๆ ในสถานศึกษา
8. เสนอความดีความชอบการปฏิบัติราชการของข้าราชการครูอาจารย์และลูกจ้าง ในคณะวิชา ตามลำดับชั้น
9. ปกครอง ดูแล ข้าราชการ ครูอาจารย์ ลูกจ้าง นักเรียนนักศึกษาในคณะวิชา ให้ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ
10. เสนอโครงการปฏิบัติงาน ตามลำดับชั้น
11. รายงานการปฏิบัติงานในหน้าที่ตามลำดับชั้น
12. ปฏิบัติหน้าที่ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

จะเห็นได้ว่า การที่จะดำเนินงานด้านอาชีวศึกษาให้เจริญก้าวหน้า คุณภาพของการให้ การศึกษาจะสูงหรือต่ำเพียงไร ย่อมขึ้นอยู่กับคุณสมบัติ และพฤติกรรมอันพึงปรารถนาของผู้ที่ ทำหน้าที่อยู่ ดังที่ บรรจง ชูสกุลชาติ (2529 : 27) ได้กล่าวไว้ว่า “ประสิทธิภาพของระบบการอาชีว ศึกษา นั้น อยู่ที่บุคลากรมิใช่อยู่ที่เครื่องมือ เครื่องจักรหรืออุปกรณ์ และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ สมบูรณ์แต่เพียงอย่างเดียว แต่อยู่ที่บุคลากรเหล่านั้นต้องมีคุณธรรมและจริยธรรมด้วย”

ครูอาจารย์ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกองวิทยาลัยเกษตรกรรมนั้น จะต้อง รับผิดชอบในฐานะผู้ให้การศึกษาอบรม ให้นักเรียนนักศึกษาที่มีความรู้ทางด้านสาขาวิชาเกษตร กรรม ดังนั้น ครูอาจารย์จะต้องมีความรู้ความสามารถ มีทักษะทางด้านวิชาเกษตรกรรมแต่ละสาขา วิชา ทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติ มีความสามารถที่จะถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน จนถึงขั้นนำไปสู่ การปฏิบัติและประกอบอาชีพได้ โดยสภาพปัจจุบันครูอาจารย์ที่ทำหน้าที่หัวหน้าคณะวิชา ซึ่งเป็น บุคลากรของวิทยาลัย ทำหน้าที่บริหาร เป็นผู้นำของครูอาจารย์ในสาขาวิชานั้น ๆ และนอกจากทำ หน้าที่ ต้องรับผิดชอบตามสายงานบริหาร ยังต้องมีภาระรับผิดชอบในหน้าที่พิเศษ ที่ทางวิทยาลัย มอบหมายให้ปฏิบัติ ซึ่งมีค่อนข้างมากนอกเหนือจากหน้าที่ประจำ เช่น งานกิจกรรม ทั้งภายในภาย นอกวิทยาลัย กำกับดูแลงานฟาร์มของวิทยาลัย งานปกครอง งานฝึกอบรมทั้งระยะสั้นและเคลื่อนที่ งาน โครงการพิเศษ งานประชาสัมพันธ์และงานประสานมวลชน ฯลฯ จะเห็นได้ว่า ผู้ที่ทำหน้าที่หัว หน้าคณะวิชา จะต้องมีความรู้และคุณสมบัติและภาวะผู้นำ ที่ผู้ร่วมงานและทีมงานพึงประสงค์ เพราะว่าในการบริหารงานในปัจจุบันเป็นการทำงานร่วมกันหรือทำงานเป็นทีม การที่ให้ทีมงาน แข็งแกร่งได้ ต้องเป็นผู้นำที่มีทักษะและคุณสมบัติที่เหมาะสม เป็นปัจจัยที่จะทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ และถ้าหากผู้นำมีทักษะและคุณสมบัติลักษณะที่ไม่พึงประสงค์อยู่ มากแล้ว ก็จะทำให้การบริหารงานขาดประสิทธิภาพ ผลงานก็อยู่ในขอบเขตจำกัด หรือทำให้เกิดผล เสียต่อหน่วยงานได้

หัวหน้าคณะวิชาในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี เป็นผู้นำในสายงานปฏิบัติการสอน จึงมีโอกาที่จะขึ้นสู่ตำแหน่งผู้บริหารต่อไป จึงจะต้องมีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และจะต้องมีทักษะและคุณสมบัติเป็นที่พึงประสงค์ของผู้ได้บังคับบัญชา เพื่อให้การดำเนินงานในสายงาน ราบรื่นและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้งานที่มีคุณภาพและเกิดความก้าวหน้า อีกประการหนึ่งนั้น การเข้าสู่ตำแหน่งสายงานบริหารหรือตำแหน่งหัวหน้าคณะนั้น ส่วนใหญ่จะใช้วิธีคัดเลือกและแต่งตั้งจากฝ่ายบริหาร มากกว่าการใช้วิธีเลือกตั้งจากบุคลากรในคณะวิชานั้น ๆ หลักเกณฑ์การคัดเลือก ยังไม่มีการกำหนดไว้แน่นอน ว่าผู้จะเป็นหัวหน้าคณะวิชานั้น ควรจะมีทักษะและคุณสมบัติอย่างไร มักขึ้นอยู่กับ การพิจารณาตัดสินใจของผู้บริหาร ซึ่งบางครั้งอาจได้หัวหน้าคณะวิชาที่ไม่พึงประสงค์ และไม่เป็นที่ยอมรับ เพราะการเป็นผู้นำในปัจจุบันเน้นในเรื่องประชาธิปไตย การคัดเลือกบุคคล เข้าสู่ตำแหน่งควรพิจารณาในเรื่องนี้ด้วย และหัวหน้าคณะวิชาจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถเชิง วิชาการมากขึ้น ซึ่งเป็นทักษะและคุณสมบัติของผู้บริหารปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยมีความสนใจในเรื่องนี้อย่างยิ่ง และเห็นว่าทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ซึ่งเป็นผู้นำระดับหนึ่ง เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้ครูอาจารย์ร่วมมือกันทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ จึงได้ทำการวิจัย ทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารครูอาจารย์ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี และเพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไข ตลอดจนช่วยให้ได้แนวทางในการคัดเลือกบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่หัวหน้าคณะวิชา อันจะมีผลทำให้สภาพการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงเป็นเรื่องสำคัญในด้านการวางแผนพัฒนาหน่วยงานและพัฒนาบุคลากรที่ผู้บริหารวิทยาลัยและผู้บริหารระดับสูงควรจะให้ความสนใจ เพื่อนำมาวิเคราะห์และปรับปรุงการดำเนินงานต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

1.2.2 เปรียบเทียบทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารกับความคิดเห็นของครูอาจารย์ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

1.2.3 เปรียบเทียบทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี จำแนกตามกลุ่มสถานศึกษาภูมิภาค

1.2.4 เปรียบเทียบทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ตามความคิดเห็นของครูอาจารย์ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี จำแนกตามคณะวิชา

1.3 สมมติฐาน

1.3.1 ผู้บริหารกับครูอาจารย์ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา แตกต่างกัน

1.3.2 ผู้บริหารและครูอาจารย์ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ที่อยู่ในสถานศึกษาภูมิภาคต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา แตกต่างกัน

1.3.3 ครูอาจารย์ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี จำแนกตามคณะวิชา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา แตกต่างกัน

1.3.4 ผู้บริหารกับครูอาจารย์ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา แตกต่างกัน

1.3.5 ผู้บริหารกับครูอาจารย์ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ที่อยู่ในสถานศึกษา

ภูมิภาคต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา แตกต่างกัน

1.3.6 ครูอาจารย์ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี จำแนกตามคณะวิชา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา แตกต่างกัน

1.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

แนวทางการศึกษาวิจัย เป็นการศึกษาทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชาในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ในด้านทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ใช้ทฤษฎีของ Robert L. Katz (อ้างใน ประพันธ์ สุริหาร : 2533, 5-6) ซึ่งประกอบด้วยทักษะของผู้บริหาร 3 ด้าน คือ

1. ทักษะด้านมโนทัศน์ในงาน (Conceptual Skills) เป็นทักษะความสามารถในการจัดการองค์การ การมองภาพรวมขององค์การ ในด้านการประสานงานของทุก ๆ หน่วยงานในองค์การ รวมทั้งการคาดการณ์ทุก ๆ ด้านในองค์การ
2. ทักษะด้านมนุษย (Human Skills) เป็นทักษะความสามารถทำงานร่วมกันกับสมาชิกของหน่วยงาน สามารถเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างสมาชิกของหน่วยงาน สามารถชี้แนะให้ผู้ร่วมงานที่อยู่ได้บังคับบัญชา ให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้ความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่าย เพื่อให้งานขององค์การบรรลุเป้าหมายได้
3. ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน (Technical Skills) ทักษะด้านความรู้ความสามารถพิเศษเฉพาะงานที่เป็นกระบวนการ กรรมวิธีและเทคนิควิธีการเฉพาะ รวมทั้งความสามารถในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง แสดงให้เห็นว่าเป็นผู้มีความรู้ในวิชาการนั้น ๆ อย่างแท้จริง ซึ่งสามารถแนะนำผู้อื่นได้

สำหรับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ใช้ระเบียบของกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ.2529 และประกาศกรมอาชีวศึกษา เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาบุคคล เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ประกาศ ณ วันที่ 28 ตุลาคม 2537 ซึ่งกำหนดคุณสมบัติไว้ ดังนี้

1. มีผลงานที่ได้รับการยอมรับในสถานศึกษา หรือระดับกรมอาชีวศึกษา
2. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อนร่วมงาน หน่วยงานต่างๆ และประชาชนทั่วไป
3. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคม รวมทั้งบุคลิกภาพ ท่วงทีวาจาเหมาะสม
4. มีคุณสมบัติในการเป็นผู้นำที่ดี
5. มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรับผิดชอบสูง
6. มีสภาพความพร้อมของตนเองและสภาพครอบครัว ซึ่งมีส่วนเอื้ออำนวยต่อการดำรงตำแหน่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. มีหลักกรรมในการครองคน ครองคน ครองงาน

1.5 ขอบเขตการวิจัย

1.5.1 ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ ของหัวหน้าคณะวิชา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารครูอาจารย์ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย

1. ทักษะที่พึงประสงค์ 3 ด้าน
 - 1.1 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ในงาน
 - 1.2 ทักษะด้านมนุษย
 - 1.3 ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน

2. คุณสมบัติที่พึงประสงค์

1.5.2 ตัวแปรที่จะศึกษา

1.5.2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

1. สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ผู้บริหาร

1.2 ครูอาจารย์

2. ผู้บริหารและครูอาจารย์ แบ่งตามกลุ่มภูมิภาค

2.1 กลุ่มภาคกลาง

2.2 กลุ่มภาคเหนือ

2.3 กลุ่มภาคใต้

2.4 กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. ครูอาจารย์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 คณะวิชา คือ

3.1 คณะวิชาพื้นฐาน

3.2 คณะวิชาพืชศาสตร์

3.3 คณะวิชาสัตวศาสตร์

3.4 คณะวิชาช่างกลเกษตร

3.5 คณะวิชาอุตสาหกรรมเกษตร

3.6 คณะวิชาธุรกิจเกษตร

1.5.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นที่มีต่อทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้า

คณะวิชา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ในด้าน

1. ความคิดเห็นที่มีต่อทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ในด้าน

1.1 ทักษะด้านมโนทัศน์ในงาน (Conceptual Skills)

1.2 ทักษะด้านมนุษย (Human Skills)

1.3 ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน (Technical Skill)

2. ความคิดเห็นที่มีต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีที่ได้กำหนดคุณสมบัติไว้ ตามระเบียบของกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษาและประกาศกรมอาชีวศึกษา เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาบุคคล เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา

1.5.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.5.3.1 ประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้บริหารและครูอาจารย์ จากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กองวิทยาลัยเกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษา จำนวน 45 แห่ง ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 225 คน และครูอาจารย์ จำนวน 2,290 คน

1.5.3.2 กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาจากตัวอย่าง ประกอบด้วยกลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการ ๑ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ๑ ผู้ทำหน้าที่ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ๑ จำนวน 146 คน

กลุ่มครูอาจารย์ จำนวน 1,167 คน

1.6 คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อความเข้าใจอันถูกต้องตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยจึงให้คำจำกัดความของคำบางคำที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

1.6.1 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี หมายถึง สถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยเกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษา จำนวน 45 แห่ง ซึ่งแบ่งเป็น 4 กลุ่มภูมิภาค

1.6.1.1 วิทยาลัยกลุ่มภาคกลาง หมายถึง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีที่ตั้งอยู่ในภาคกลางและภาคตะวันออก ได้แก่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี เพชรบุรี สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ลพบุรี ชัยนาท สิงห์บุรี อุทัยธานี ชลบุรี สระแก้ว ฉะเชิงเทรา บางไทร รวม 12 แห่ง

1.6.1.2 วิทยาลัยกลุ่มภาคเหนือ หมายถึง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือ ได้แก่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครสวรรค์ สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิจิตร กำแพงเพชร ตาก เชียงใหม่ เชียงราย แพร่ ลำพูน พะเยา รวม 11 แห่ง

1.6.1.3 วิทยาลัยกลุ่มภาคใต้ หมายถึง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีที่ตั้งอยู่ในภาคใต้ ได้แก่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในราชวาส สตูล สงขลา ตรัง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ชุมพร พัทลุง กระบี่ พังงา และระนอง รวม 11 แห่ง

1.6.1.4 วิทยาลัยกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี ขอนแก่น อุบลราชธานี มหาสารคาม นครพนม ร้อยเอ็ด ยโสธร นครราชสีมา ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ ชัยภูมิ รวม 11 แห่ง

1.6.2 ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ ฯ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ฯ ผู้ทำหน้าที่ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ฯ ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กรมอาชีวศึกษา ในปีการศึกษา 2540

1.6.3 ครูอาจารย์ หมายถึง ครูอาจารย์ที่ทำหน้าที่ผู้สอน ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กองวิทยาลัยเกษตรกรรม ปีการศึกษา 2540

1.6.4 ครูอาจารย์คณะวิชา หมายถึง การจัดแบ่งกลุ่มครูอาจารย์ ตามกลุ่มคณะวิชาในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 คณะวิชา คือ

1.6.4.1 ครูอาจารย์คณะวิชาพื้นฐาน หมายถึง ครูอาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนเกี่ยวกับ วิชาสามัญ วิชาสัมพันธ์ ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ พลศึกษา สังคมศึกษา ตลอดจนแขนงวิชาที่เกี่ยวข้อง

1.6.4.2 ครูอาจารย์คณะวิชาพืชศาสตร์ หมายถึง ครูอาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนเกี่ยวกับ วิชาพืชสวน ไม้ผล ไม้ดอก ไม้ประดับ พืชผัก อารักขพืช เทคโนโลยีภูมิทัศน์ ตลอดจนแขนงวิชาที่เกี่ยวข้อง

1.6.4.3 ครูอาจารย์คณะวิชาสัตวศาสตร์ หมายถึง ครูอาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนเกี่ยวกับ วิชาสัตว์ปีก สัตว์ใหญ่ สัตว์เล็ก ประมง อาหารสัตว์ ตลอดจนแขนงวิชาที่เกี่ยวข้อง

1.6.4.4 ครูอาจารย์คณะวิชาช่างกลเกษตร หมายถึง ครูอาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนเกี่ยวกับ วิชาช่างกลเกษตร ฟาร์มแทรคเตอร์ เครื่องยนต์การเกษตร ไฟฟ้าในฟาร์ม ตลอดจนแขนงวิชาที่เกี่ยวข้อง

1.6.4.5 ครูอาจารย์คณะวิชาอุตสาหกรรมเกษตร หมายถึง ครูอาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนเกี่ยวกับ วิชาอุตสาหกรรมเกษตร การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสัตว์ การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากพืช หลักการถนอมอาหาร ตลอดจนแขนงวิชาที่เกี่ยวข้อง

1.6.4.6 ครูอาจารย์คณะวิชาธุรกิจเกษตร หมายถึง ครูอาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนเกี่ยวกับ วิชาธุรกิจเกษตร หลักการสหกรณ์ บัญชีฟาร์ม พาณิชยกรรม คอมพิวเตอร์ ตลอดจนแขนงวิชาที่เกี่ยวข้อง

1.6.5 ทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจและความสามารถ ที่แสดงออกให้ปรากฏเห็นได้ด้วยการปฏิบัติงาน ที่ผู้บริหารและครูอาจารย์พึงประสงค์ให้มีในหัวหน้าคณะวิชา ประกอบด้วย 3 ด้าน

1.6.5.1 ทักษะด้านมโนทัศน์ในงาน (Conceptual Skills) หมายถึง ความสามารถในการรู้และเข้าใจโครงสร้างความสัมพันธ์ของสายงาน บทบาทและหน้าที่ของตำแหน่งงานในหน่วยงานทั้งหมด ทราบถึงแนวโน้มและแรงผลักดันจากชุมชน การเมือง สังคม และการเศรษฐกิจ ที่มีผลต่อระบบโรงเรียนรวมทั้งความต้องการของสังคมที่จะได้จากระบบโรงเรียน

1.6.5.2 ทักษะด้านมนุษย (Human Skills) หมายถึง ความสามารถที่จะทำงานกับบุคคลและกลุ่มคนที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือ และมีความสามารถในการประสานงาน ทั้งผู้บังคับบัญชา กลุ่มผู้บริหารด้วยกัน และผู้ได้บังคับบัญชาได้อย่างดี

1.6.5.3 ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน (Technical Skill) หมายถึง มีความรู้ความสามารถในการใช้วิธีสอนและการบริหารงาน มีความรู้และทักษะในการใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ มีความรับผิดชอบงานในหน้าที่ รู้ขั้นตอนการปฏิบัติงาน มีประสบการณ์จัดกิจกรรมเหมาะสมกับสถานที่และวัยของผู้เรียน สามารถนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการทำงานได้อย่างเหมาะสม

16.6 คุณสมบัติที่พึงประสงค์ หมายถึง คุณสมบัติของหัวหน้าคณะวิชา ใช้ระเบียบว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ.2529 และประกาศกรมอาชีวศึกษา เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาบุคคล เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ประกาศ ณ วันที่ 28 ตุลาคม 2537 กำหนดคุณสมบัติไว้ดังนี้

1. มีผลงานที่ได้รับการยอมรับในสถานศึกษา หรือระดับกรมอาชีวศึกษา
2. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน หน่วยงานต่าง ๆ และประชาชนทั่วไป
3. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคม รวมทั้งบุคลิกภาพ ท่วงทิวาจาเหมาะสม
4. มีคุณสมบัติในการเป็นผู้นำที่ดี
5. มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรับผิดชอบสูง
6. มีสภาพความพร้อมของตนเอง และสภาพครอบครัว ซึ่งมีส่วนเอื้ออำนวยต่อการดำรงตำแหน่ง
7. มีหลักธรรม จริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงาน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

2.1 การบริหารงานองค์การ

2.1.1 ความหมายขององค์การ

2.1.2 หลักการและเป้าประสงค์ขององค์การ

2.1.3 วิธีการจัดองค์การและโครงสร้างขององค์การ

2.1.4 ผู้นำและภาวะผู้นำ

2.1.5 บทบาทและหน้าที่ของผู้นำ

2.2 ทักษะทางการบริหาร

2.3 คุณสมบัติที่สำคัญและจำเป็นสำหรับผู้บริหาร

2.4 การบริหารในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

2.1 การบริหารงานองค์การ

2.1.1 ความหมายขององค์การ

องค์การ เป็นศูนย์กลางกิจกรรมที่ประกอบขึ้นเป็นหน่วยงาน ถ้าเป็นหน่วยงานเพื่อสาธารณณะเรียกว่า องค์การบริหารราชการ ถ้าเป็นหน่วยงานเอกชน เรียกว่า องค์การบริหารธุรกิจ (พจนานุกรม. 2525 : 871)

อุทัย หิรัญโต (2526 : 217) ได้ให้ความหมายว่า องค์การ หมายถึง กลุ่มคนที่ร่วมกันประกอบกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีการจัดระเบียบไว้

Bernard (1938) ได้ให้ความหมายว่า องค์การ คือ ระบบของกิจกรรมที่มีการประสานงานตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป

Briffith (1956) อธิบายว่า องค์การ คือความพยายามสร้างระบบบริหารที่ช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างงานและบุคคล เป็นไปตามวิธีการที่จะทำให้งานสำเร็จด้วยดี

Etzioni (1964) กล่าวว่า องค์การ คือกลุ่มคนที่รวมตัวกันขึ้น เพื่อดำเนินงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาเป้าหมายของกลุ่ม

กล่าวโดยสรุป องค์การ คือ บุคคลที่มารวมกันแล้วแบ่งงาน แบ่งหน้าที่กันทำตามความเหมาะสม และกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างงานหน้าที่นั้น ๆ เพื่อให้งานสำเร็จผลตามที่กำหนดไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หรืออาจกล่าวสั้น ๆ ว่า องค์กร คือ โครงสร้างที่จัดขึ้นตามกระบวนการสำหรับให้บุคคลฝ่ายต่าง ๆ เข้ามาร่วมปฏิบัติงานให้สำเร็จตามความมุ่งหมาย

2.1.2 หลักการและเป้าประสงค์ขององค์กร

ประพันธ์ สุริหาร (2533 : 41-44) ได้ให้หลักการและเป้าประสงค์ขององค์กรไว้ว่า โดยทั่วไปแล้ว หลักการจัดองค์กรจะประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ (Objective) หรือเป้าหมายต้องชัดเจน
2. แบ่งงานตามลักษณะเฉพาะ (Specialization)
3. จัดหมวดหมู่ของงาน และกำหนดขนาดของการบังคับบัญชา (Span of Control)
4. มีศูนย์กลางอำนาจการ โดยกำหนดตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่งให้เป็นผู้รับผิดชอบ

การบริหาร หรือสายการบังคับบัญชา (Chain of Command หรือ Hierachy)

5. กำหนดรูปแบบและวิธีการประสานงานอย่างเหมาะสม (Coordination)
6. กำหนดอำนาจหน้าที่ (Authority) ให้ได้สัดส่วนกับความรับผิดชอบ

(Responsibility)

เมื่อเข้าใจหลักการและเป้าประสงค์ขององค์กร จำเป็นอยู่เองที่จะต้องรู้ถึงวิธีการจัดองค์การ (Organization Design) ซึ่งก็คือ การออกแบบนั่นเอง วิธีจัดองค์การนั้น ผู้รับผิดชอบในการจัดองค์การ จะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าวมาแล้ว และเพื่อให้เกิดความชัดเจน ขอขยายความในการจัดองค์การดังนี้

1. วัตถุประสงค์ ผู้รับผิดชอบในการจัดองค์การ จะต้องทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์ขององค์การ โดยชัดเจน เพราะวัตถุประสงค์เป็นเครื่องกำหนดความต้องการที่เป็นหลักสำคัญของงาน
2. การแบ่งงาน เนื่องจากในหน่วยงานมีงานเป็นจำนวนมาก จำเป็นต้องมีการแจกแจงงาน เป็นกิจกรรม (List of Activities) ออกมาโดยละเอียดว่า มีงานอะไรบ้างให้รอบคอบที่สุด ตั้งแต่งานมีความสำคัญน้อย จนถึงงานที่เป็นหัวใจสำคัญและจับมันทีก็ได้
3. การจัดกลุ่มงานเข้าเป็นหมวดหมู่ เมื่อแจกแจงรายละเอียดของงานหรือกิจกรรมแล้ว ในขั้นต่อไปคือการรวมกลุ่มงานที่มีความคล้ายคลึงกันเข้าด้วยกัน โดยมีหลักกว้าง ๆ ว่า “ให้รวมงานที่มีลักษณะเดียวกันเข้าเป็นหมวดหมู่เดียวกัน”
4. ระบุหน้าที่งาน เมื่อจัดหมวดหมู่งานแล้ว สิ่งที่จะต้องทำต่อไปคือ เขียนคำบรรยายลักษณะงาน (Job Description) กำหนดขอบเขตของงานแต่ละกลุ่มว่า มีหน้าที่ความรับผิดชอบอะไรบ้าง โดยทั่วไปมักจะระบุเป็นตำแหน่ง รายละเอียดงานที่จะทำ การที่ต้องเขียนบรรยายลักษณะงาน

นี้ เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนของงาน หรือก้าวถ่างงานกัน และยังสามารถทำให้สามารถเลือกคนมาทำงานได้เหมาะสมอีกด้วย

5. การมอบหมายงาน เมื่อกำหนดขอบเขตงานแล้ว ต้องพิจารณามอบงานให้เหมาะกับคน การมอบงานจะต้องเป็นไปตามหลักที่ว่า บุคคลใดเหมาะสมกับงานใด หากมีความจำเป็นต้องใช้บุคคลใดบุคคลหนึ่งในการปฏิบัติงาน แต่ความรู้ความสามารถไม่ถึง ขนาดอาจต้องจัดฝึกอบรมให้เหมาะสมกับหน้าที่เสียก่อนหรือสับเปลี่ยนโยกย้ายให้เหมาะสม โดยยึดหลักว่า “Put the right man in the right job”

6. การมอบหมายอำนาจหน้าที่ คือการมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้ได้สัดส่วนกับงาน จะต้องมอบอำนาจหน้าที่ที่จำเป็นแก่การปฏิบัติงานให้แก่ผู้ทำงานทุกคน ทุกคนจะต้องทราบว่างานจะต้องทำอะไรบ้าง และจะต้องทราบว่า ตนมีความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ในองค์การอย่างไร เข้าใจโครงสร้างทั้งหมดขององค์การว่ามีอยู่อย่างไร เกี่ยวข้องกันอย่างไร

2.1.3 โครงสร้างขององค์การ

องค์การมีลักษณะคล้ายมนุษย์ ก็จะต้องมีกระดูกเป็น โครงสร้าง เช่นเดียวกันกับแนวความคิดของอุทัย หิรัญโต (2526 : 217-218) ได้กล่าวว่า “ทุกองค์การจะต้องมีโครงสร้าง ซึ่งเป็นสายใยยึดโยงให้องค์การดำรงอยู่ได้” เช่นเดียวกับโครงกระดูกซึ่งเป็นโครงสร้างของร่างกายมนุษย์เราให้มีชีวิตอยู่ได้ทุกวันนี้

โครงสร้างขององค์การจะประกอบด้วยส่วนสำคัญ ดังต่อไปนี้ คือ

1) ภาระกิจหน้าที่ (Function) องค์การทุกประเภทที่จัดตั้งขึ้นย่อมจะมีหน้าที่หรือวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง บางองค์การเมื่อปฏิบัติภาระกิจสำเร็จแล้ว ทำให้้องค์การสลายตัวไปก็มี แต่โดยทั่วไปแล้ว ภาระกิจหรือหน้าที่ขององค์การจะกำหนดไว้อย่างถาวรมากกว่าจะกำหนดไว้ชั่วคราว

2) การแบ่งงานกันทำ (Division or Work) หมายถึง การแบ่งงานออกเป็นชิ้น ๆ แล้วมอบให้แก่แต่ละคนหรือแต่ละหน่วยงานรับผิดชอบอย่างเป็นทางการ และจัดให้มีการประสานงานกันอย่างมีระบบ

3) สายการบังคับบัญชา (Hierarchy) หมายถึง ความสัมพันธ์ตามลำดับชั้น ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อแสดงให้เห็นทราบว่าใครมีอำนาจหน้าที่มากกว่ากันอย่างไร สายการบังคับบัญชาจะบอกให้ทราบว่า ตำแหน่งใดมีความรับผิดชอบลดหลั่นกันอย่างไร ใครรับผิดชอบต่อใคร

4) ช่วงการควบคุม (Span of control) คือสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า ผู้บังคับบัญชาคนหนึ่ง มีขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเพียงไร มีผู้ใต้บังคับบัญชาก็คน มีหน่วยงานที่อยู่ในความรับผิดชอบก็หน่วยงาน การจัดช่วงการควบคุมเป็นเทคนิคที่สำคัญในการจัดองค์การ เพราะ

หากช่วงการควบคุมกว้างและยาวเกินไป อาจทำให้การปกครองบังคับบัญชาหรือควบคุมงานไม่ถึง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5) เอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of command) หมายถึง อำนาจการควบคุมบังคับบัญชาอยู่ที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือคณะบุคคลใดคณะบุคคลหนึ่งอย่างชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดเอกภาพในการบริหาร และการป้องกันมิให้การปฏิบัติหน้าที่ก้าวก่ายกัน

2.1.4 ผู้นำและภาวะผู้นำ

ผู้นำ หมายถึง ผู้ที่มีตำแหน่งเป็นหัวหน้า เช่น นายกรัฐมนตรี ประธานกรรมการ ผู้อำนวยการ ครูใหญ่ เป็นต้น บุคคลเหล่านี้ มีฐานะ ตำแหน่ง มีอำนาจ มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ในฐานะหัวหน้าของหน่วยงานนั้น ภิญโญ สาร (2526 : 259) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของ “ผู้นำ” ประกอบด้วย

- 1) ผู้นำ คือ บุคคลใดบุคคลหนึ่งในกลุ่มหลาย ๆ คน ที่มีอำนาจ มีอิทธิพล มีความสามารถในการจูงใจคนให้ปฏิบัติตามความคิดเห็น ตามความต้องการ หรือตามคำสั่งของเขาได้
- 2) ผู้นำ คือ บุคคลที่มีอำนาจเหนือในการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
- 3) ผู้นำ แตกต่างจากหัวหน้าหรือผู้บริหาร คน 2 คนนี้ อาจจะเป็นคน ๆ เดียวกันได้

นิพนธ์ ศศิธร (2523 : 191) ได้ให้ความหมายผู้นำในด้านความเห็นอกเห็นใจเมื่อได้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ โดยให้คำอธิบายไว้ว่า

- 1) เป็นผู้ชักจูงให้ผู้อื่นที่เกี่ยวข้องร่วมแรงร่วมใจทำงาน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ด้วยใจสมัคร มีความกระตือรือร้น มุ่งให้ได้ผลงานที่ดีเยี่ยม
- 2) เป็นผู้ที่มีความเข้าอกเข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้ที่ทำงานร่วมกัน ว่ามีความรู้สึกนึกคิด และมีหัวใจในการร่วมแรงร่วมใจกันทำงานนั้น ทำให้ผู้ร่วมงานมีความอบอุ่นใจ เคารพรักใคร่และไว้วางใจผู้นำรู้ความเคลื่อนไหวและปัญหาต่าง ๆ ได้ดี

ธรรมรส โชติคุณุช (2524 : 131) ได้ให้ความหมายของผู้นำว่า หมายถึง บุคคลที่ถูกแต่งตั้งขึ้นมา หรือได้รับการยกย่องขึ้นให้เป็นหัวหน้า มีความสามารถในการปกครองบังคับบัญชา และอาจชักพาผู้ใต้บังคับบัญชา หรือหมู่ชนไปในทางที่ดีหรือชั่วก็ได้ เราจึงเรียกผู้นำตามคุณลักษณะนี้ว่า “ผู้นำพลวัต” (Dynamic Leader)

สมเกียรติ ประสิทธิ์วุฒิเวช (2522 : 20-20) กล่าวถึงผู้นำว่า ผู้นำ คือบุคคลที่มีอำนาจเหนือบุคคลอื่นในกลุ่ม เป็นที่ยอมรับและเชื่อฟังของสมาชิกในกลุ่มที่จะปฏิบัติตามความคิดเห็นหรือคำสั่ง สามารถให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่น ในสิ่งที่ผู้อื่นร้องขอ ผู้นำและผู้บริหาร ไม่จำเป็นต้องเป็นบุคคลเดียวกัน

ภาวะผู้นำ

ในองค์กรใด ๆ ก็ตาม ไม่ว่าจะเส้นทางด้านการศึกษา ราชการหรือเอกชน จะต้องมีผู้นำ ในแต่ละระดับชั้นของการทำงาน เพื่อเขาเหล่านั้นจะได้นำความรู้ความสามารถความชำนาญ ตลอดจนประสบการณ์ทั้งหลายทั้งปวงที่มีอยู่มาใช้ในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งทีกล่าวมานี้เรียกว่า “ภาวะผู้นำ”

คำจำกัดความ และความหมายของคำว่า “ภาวะผู้นำ” นั้น มีผู้ให้ความหมายไว้มากมาย หลายแนว ซึ่งจะแตกต่างกันในรายละเอียดปลีกย่อย

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2534 : 95-96) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ว่า

- 1) ผู้นำ คือ ผู้ที่มีอิทธิพลในทางที่ถูกต้อง ต่อการกระทำของผู้อื่น
- 2) ผู้นำ คือ ผู้ที่มีอิทธิพลในทางที่ถูกต้องต่อการกระทำของผู้อื่นมากกว่าคนอื่น ๆ ในกลุ่ม หรือในองค์กรซึ่งเขาปฏิบัติงานอยู่
- 3) ผู้นำ คือ ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งจากกลุ่มเพื่อให้เป็นหัวหน้า
- 4) ผู้นำ คือ ผู้ซึ่งใช้อิทธิพลมากในการกำหนดเป้าหมายหรือการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่มหรือองค์กร
- 5) ผู้นำ คือ ผู้ซึ่งได้รับตำแหน่งในสำนักงานและมีอิทธิพลสูงในตัว

วิจิตร อวาระกุล (2528 : 156) ได้ให้คำจำกัดความของภาวะผู้นำว่า การใช้สมรรถภาพประจำตัวของแต่ละบุคคล ในการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลเพื่อเสริมสร้างและพัฒนากลุ่มให้สามารถดำเนินการให้บรรลุความมุ่งหมายในแต่ละสถานการณ์และสภาพสังคม ความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่ม ต้องอาศัยความสามารถในการเป็นผู้นำ การพัฒนาการเป็นผู้นำ การคัดเลือก การฝึกอบรม การสนับสนุน การเป็นผู้นำแก่บุคคล

สมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 219) กล่าวถึงภาวะผู้นำว่า “หมายถึงการใช้อิทธิพลหรืออำนาจหน้าที่ในความสัมพันธ์ที่มีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนวยความสะดวก โดยใช้กระบวนการติดต่อซึ่งกันและกัน เพื่อมุ่งให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้” และท่านได้ให้ความคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ โดยกล่าวไว้ว่า “ภาวะผู้นำนี้ บางทีเรียกว่าการเป็นผู้นำ เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการบริหารงานบุคคล เพราะผู้นำเป็นจุดประทีปของหน่วยงาน ผู้นำเป็นจุดรวมพลังของสมาชิกในองค์กร ผู้นำเป็นเสมือนหลักชัยในการดำเนินงาน โดยเฉพาะต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและผลงานส่วนรวม ความสามารถและลักษณะผู้นำมีส่วนสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคุณภาพและคุณค่าของสถาบัน ที่มีผลสะท้อนให้เห็นประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน ในองค์กรหรือหน่วยราชการนั้น ๆ เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ผู้นำยังเป็นตัวอย่าง ในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงานอีกด้วย ภาวะผู้นำจึงมี ส่วนสำคัญต่อผู้ร่วมงาน ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ต่อสถาบัน โดยเฉพาะต่อความสำเร็จขององค์กรเป็น

อย่างยิ่ง”

2.1.5 บทบาทและหน้าที่ผู้นำ

การกำหนดบทบาทและหน้าที่ผู้นำให้แน่นอนนั้นเป็นการยาก เพราะบทบาทและหน้าที่จะเป็นไปตามสถานการณ์ และความเป็นผู้นำอาจจะเป็นผู้บริหารในระดับต่าง ๆ ภายในหน่วยงาน ลักษณะของงานที่แตกต่างกัน เช่น สถาบันการศึกษา โรงพยาบาล บริษัท ธนาคาร เป็นต้น ผู้นำย่อมจะมีบทบาทและหน้าที่ที่แตกต่างออกไป แต่เมื่อได้ประมวลจากผลงานและแนวคิดของนักวิชาการทางการบริหาร ก็อาจกล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของผู้นำโดยทั่วไปได้ เช่น

ภิญโญ สาร (2516 : 155-159) ได้รวบรวมบทบาทและหน้าที่สำหรับผู้บริหารไว้ดังนี้

1. ผู้นำในฐานะผู้บริหาร (The Leader as Executive) หมายถึง ผู้นำที่มีบทบาทและหน้าที่ประสานงานระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในองค์กรหรือหน่วยงาน ช่วยให้คนในหน่วยงานปฏิบัติงานไปด้วยดี เป็นผู้ควบคุมนโยบาย และกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กร รับผิดชอบและดูแลนโยบาย และวัตถุประสงค์ขององค์กรเป็นไปตามเป้าหมาย

2. ผู้นำในฐานะผู้วางแผน (The Leader as Planner) ในการวางแผนงานทุกชนิด ย่อมเป็นหน้าที่ของผู้นำ ผู้นำจะต้องเป็นผู้ตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติการ จัดสรรอุปกรณ์และกำหนดตัวบุคคลให้ทำงาน รวมไปถึงการควบคุมการทำงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้

3. ผู้นำในฐานะผู้กำหนดนโยบาย (The Leader as Policy Maker) การกำหนดนโยบายเป็นหน้าที่ที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของผู้นำ การกำหนดนโยบายนั้น อาจมาจาก “เบื้องบน” หรือผู้บังคับบัญชาที่มีตำแหน่งสูงขึ้นไป หรือมาจาก “เบื้องล่าง” คือได้มาจากคำแนะนำและมติของผู้ใต้บังคับบัญชา หรือเกิดความคิดของ “ผู้นำ” เองก็เป็นได้ การกำหนดนโยบายไม่ว่าจะมาจากแหล่งใดก็ตาม ผู้นำย่อมมีอำนาจโดยเสรีที่จะกำหนดหรือเลือกด้วยตนเอง

4. ผู้นำในฐานะผู้ชำนาญการ (The Leader as Expert) ผู้นำ จะต้องมีความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติงาน เป็นที่พึ่งของผู้ใต้บังคับบัญชาได้ในสาขาวิชาชีพนั้น ๆ แต่ไม่ได้หมายความว่า ผู้นำจะต้องรอบรู้และชำนาญทางเทคนิคทุกอย่าง บางครั้งต้องอาศัยผู้ช่วยและที่ปรึกษาในด้านต่าง ๆ คอยให้คำแนะนำอีกชั้นหนึ่ง เป็นที่พึ่งของคนอื่น หรือให้ความช่วยเหลือคนอื่นได้ บุคคลนั้นอาจเป็นผู้นำอย่างไม่เป็นทางการอยู่ในองค์กรนั้นได้

5. ผู้นำในฐานะตัวแทนของกลุ่มเพื่อติดต่อกับภายนอก (The Leader as External Group Representative) ผู้นำประเภทนี้ มักจะมีคุณสมบัติพิเศษเป็นที่พอใจของกลุ่ม ได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนทำหน้าที่ติดต่อกับภายนอก คล้ายกับเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ของกลุ่ม ทำหน้าที่ติดต่อสื่อสารจากบุคคลภายนอก จนกลายเป็นศูนย์กลางของการติดต่อ และเป็นตัวแทนของกลุ่มไปในที่สุด สำหรับผู้บังคับบัญชาสูงสุดในองค์กรหรือหน่วยงานใดก็ตาม การติดต่อกับภายนอกในนามองค์กรหรือหน่วยงาน ย่อมเป็นหน้าที่ของผู้นำหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายโดยตรง

6. ผู้นำในฐานะผู้ควบคุมสัมพันธ์ภายใน (The Leader as Controller of Internal Relations) ผู้นำจะต้องทำหน้าที่ควบคุมและดูแลรายละเอียดต่าง ๆ ภายในกลุ่ม รักษาความสัมพันธ์ เอกสารเป็นเอกสารที่ส่งวนเวียนเพื่อการประสานงานเพื่อการศึกษาค้นคว้า เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ตามการคำนวณว่ากรณีใดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของสมาชิกภายในกลุ่มให้สามัคคีกลมเกลียวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ให้ความช่วยเหลือสมาชิกทั้ง โดยส่วนตัวและส่วนรวม สนับสนุนให้สมาชิกช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกซึ่งกันและกันใน เรื่องต่าง ๆ ตั้งแต่เรื่องส่วนตัวไปจนถึงเรื่องการปฏิบัติงาน

7. ผู้นำในฐานะผู้ให้คุณและให้โทษ (The Leader as Purveyor of Rewards and Punishments) บุคคลที่อยู่ในตำแหน่งหรือเป็นบุคคลที่มีอำนาจ ที่จะให้คุณและให้โทษแก่บุคลากร อื่นได้ จะกลายเป็นผู้นำในที่สุด คุณและโทษดังกล่าวอาจจะแสดงออกในทางการขึ้นเงินเดือน ชมเชยและการดำนิ หรือการมอบหมายงาน ให้มาก ให้น้อย งานยาก งานง่าย เป็นต้น

8. ผู้นำในฐานะผู้ไกล่เกลี่ย (The Leader as Arbitator and Mediator) สมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม สามารถไกล่เกลี่ยระงับความขัดแย้งให้สงบและเข้าใจกันได้เสมอ บุคคลผู้นี้จะกลายเป็น ผู้นำได้ในภายหลัง ดังนั้น การไกล่เกลี่ยกรณีขัดแย้ง จึงเป็นบทบาทและหน้าที่อย่างหนึ่งของผู้นำ และอาจกลายเป็นการตัดสินใจที่เกิเกิดขึ้นภายในกลุ่มด้วย

9. ผู้นำในฐานะบุคคลตัวอย่าง (The Leader as Exemplary) เมื่อสมาชิกคนหนึ่งใน หน่วยงานหรือองค์การ เป็นผู้มีความประพฤติดี วางตัวเป็นที่น่าเคารพนับถือ หรือปฏิบัติงานดี ถูก ต้องรวดเร็ว มีประสิทธิภาพเป็นที่น่าพอใจ ได้รับการยกย่องชมเชยอยู่เสมอ สมาชิกผู้นั้นย่อมจะเป็น ผู้นำของกลุ่ม เป็นตัวอย่างที่ดีของกลุ่มได้ บทบาทและหน้าที่ของผู้นำ จะต้องแสดงออกเพื่อให้เป็น ตัวอย่างที่ดีของกลุ่มหรือของผู้ได้บังคับบัญชา

10. ผู้นำในฐานะที่เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม (The Leader as Symbol of the Group) บทบาทและหน้าที่ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของผู้นำ คือการทำให้กลุ่มเกิดความสามัคคีกลมเกลียวเป็นอัน หนึ่งอันเดียวกัน เพื่อช่วยให้กลุ่มดำรงอยู่ได้ แต่กรณีเช่นนี้จะเกิดขึ้นได้ไม่มากนัก ยิ่งบุคคลจำนวนมาก ในองค์การหรือหน่วยงานขนาดใหญ่ การขัดแย้งทางความคิด ความรู้สึก เจตคติ ค่านิยม และ ความต้องการยิ่งมากขึ้น ถ้ามีหนึ่งภายในกลุ่มสามารถโน้มน้าวจิตใจให้ลดหรือจัดความแตกต่าง เหล่านี้ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จนบุคคลนั้นเป็นที่ยกย่องนับถือและเทอดทูนอยู่ในจิตใจของคน โดยทั่วไป บุคคลผู้นั้นอาจจะกลายเป็นผู้นำในฐานะสัญลักษณ์ของกลุ่ม ในทำนองเดียวกันกับผู้นำหรือ ประมุขของประเทศ

11. ผู้นำในฐานะที่เป็นตัวแทนรับผิดชอบ (The Leader as Substitute for Individual Responsibility) ในองค์การหรือในกลุ่มคนที่มีการปฏิบัติภารกิจร่วมกัน จะต้องมีส่วนคนหนึ่งหรือ หลายคนรับผิดชอบต่อการกระทำและการตัดสินใจของกลุ่ม ผู้นำจะปิดความรับผิดชอบเมื่อเกิดการ ผิดพลาดให้สมาชิกในกลุ่มไม่ได้ เพราะการกระทำใด ๆ หรือการตัดสินใจที่ดี ซึ่งเป็นภารกิจส่วน รวมของกลุ่ม ผู้นำจะต้องมีบทบาทและหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบเสมอ แม้การกระทำหรือตัดสินใจ นั้นจะมอบอำนาจหน้าที่ให้สมาชิกคนอื่น ๆ ไปทำก็ตาม จะต้องถือว่าเป็นความรับผิดชอบของผู้นำ อยู่

12. ผู้นำในฐานะผู้ที่มีอุดมคติ (The Leader as Ideologist) ผู้นำ ต้องเป็นผู้มีอุดมคติหรืออุดมการณ์ที่จะต้องถ่ายทอด และสร้างความเชื่อถือ ความศรัทธาให้กับสมาชิกคนอื่น ๆ ในหน่วยงานหรือองค์กร ตลอดจนสร้างคุณธรรมประจำใจ ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ของกลุ่มให้เป็นผู้มีความคิดและอุดมการณ์เป็นของตนเอง

13. ผู้นำในฐานะบิดาผู้มีแต่ความกรุณา (The Leader as Father Figure) ผู้นำจะต้องวางตัวให้เป็นที่เคารพนับถือแบบบิดาที่ให้คุณมากกว่าโทษ แม้จะมีการลงโทษบ้างในบางโอกาส ก็ควรลงโทษแบบบิดาที่กระทำต่อบุตร ผู้นำประเภทนี้ย่อมประกอบไปด้วยความรัก ความเมตตาและความหวังดี เป็นที่พึ่งทางใจของบุคคลในกลุ่มได้

14. ผู้นำในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบแทน (The Leader as Scapegoat) ในกรณีที่มีความผิดพลาดเกิดขึ้นในการทำงาน บุคคลในกลุ่มมักจะไม่มีใครรับผิดชอบและให้ลงโทษได้ง่าย มักจะซัดทอดความผิดไปให้บุคคลอื่น ผู้นำจะต้องอยู่ในฐานะและหน้าที่รับผิดชอบแทนลูกน้องได้ ถ้าความผิดนั้นเกิดจากงานในหน้าที่แม้จะมีการมอบอำนาจและความรับผิดชอบกันแล้วก็ตามแต่ผู้นำยังคงต้องมีความรับผิดชอบในกิจการนั้น ๆ อยู่

เมธี ปิลาธนานนท์ (2530 : 152) กล่าวว่า หน้าที่ผู้นำ ไม่ว่าจะเป็นผู้นำองค์กรใด ๆ ก็ตาม ย่อมมีหน้าที่ที่สามารถสรุปได้อย่างน้อย 5 ข้อ ใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ต้องกำหนดความมุ่งหมายต่าง ๆ และรักษาทิศทางของเป้าประสงค์ในองค์กรหรือของกลุ่ม
2. จัดหาแนวทางที่จะทำให้เป้าประสงค์บรรลุ
3. จัดทำและรักษาโครงสร้างขององค์กรหรือของกลุ่ม
3. อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของกลุ่มและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน
5. รักษาการปฏิบัติงานของกลุ่มและความพอใจของสมาชิก

จุมพล สวัสดิยากร (2522 : 42-54) ได้กล่าวถึงนักบริหารว่า จะต้องทำความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบายโดยส่วนรวมของหน่วยงาน ให้ประสานกับนโยบายของรัฐ หรือหน่วยเหนือขึ้นไป กำหนดนโยบายที่ปฏิบัติได้ในระยะสั้นและระยะยาวและกำหนดโครงสร้างต่าง ๆ
2. วางแผนปฏิบัติงาน พิจารณาจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ จัดปัจจัยในการบริหารงาน วางรูปแบบการบริหาร กำหนดมาตรฐานการทำงาน
3. จัดระเบียบองค์กรและจัดตัวบุคคลให้เข้ากับงาน กำหนดสายงานบังคับบัญชา ติดต่อก

ภายในภายนอก จัดระบบบริหารบุคคลที่ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ควบคุมการใช้จ่าย จัดทำงบประมาณ ควบคุมการใช้จ่ายให้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์และประหยัด

5. ให้ข่าวสารและติดต่อสื่อความหมายทั่วไป จัดให้มีประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจอันดีในหน่วยงาน

6. ประสานงานจัดให้เกิดความสมดุลย์ในการใช้คน เงิน วัสดุ วิธีการจัดให้มีทีมงานที่ดี ประสานงานกับหน่วยงานอื่นโดยการประชุม ตรวจสอบและติดตาม

7. บำรุงขวัญ ริเริ่ม ส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานมีกำลังใจในการทำงาน จูงใจ สอน แนะนำ ปรับสวัสดิการให้เกื้อกูลต่อการปฏิบัติงาน

8. ตัดสินใจ ออกคำสั่งปฏิบัติ จำแนกและวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น แก้ไขปรับปรุงระเบียบ คำสั่ง นโยบาย ให้เข้ากับเหตุการณ์ วินิจฉัยสั่งการโดยถูกต้องและรวดเร็วเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น

9. การควบคุมและมอบหมายหน้าที่ให้ผู้อื่นรับผิดชอบ ใช้คนให้เหมาะกับงาน กำหนดมาตรฐานของงาน และมีการตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงงาน

10. ประเมินผลงาน ทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ศึกษาความก้าวหน้าและอุปสรรค ประเมินผลองค์กร โดยรวมและวิธีปฏิบัติงาน รวมทั้งการใช้วิทยาการต่าง ๆ ด้วย

11. แก้ไขปรับปรุงงานให้ดีขึ้น โดยหาทางให้ผู้ร่วมงานมีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ขององค์กรให้ดีขึ้น แก้ไข ปรับปรุงงาน พฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาของผู้ร่วมงาน ส่งเสริมความสามัคคีของหมู่คณะ บทบาทของผู้นำต้องพยายามหลีกเลี่ยงการใช้อำนาจกับผู้ร่วมงาน “หากมีความจำเป็นที่จะต้องใช้อำนาจ ควรใช้อำนาจให้น้อยที่สุด ใช้อำนาจบารมีในทางสร้างสรรค์ มิใช่ทางทำลาย ก่อนใช้ต้องศึกษาสถานการณ์ เวลา สถานที่ บุคคล ควรใช้อำนาจด้วยตนเอง ถ้าจะให้คนอื่นใช้อำนาจแทน ต้องมีการมอบอำนาจเป็นทางการเสียก่อน

นพพจน์ บุญจิตราคุลย์ (2522 : 116) กล่าวถึงคุณสมบัติในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โดยทั่วไปว่า จะต้องริเริ่มและมีความคิดใหม่ ๆ อยู่เสมอ ใจกว้าง รู้จังหวะเวลา รู้ว่าอะไรรีบด่วนและไม่รีบด่วน รับฟังและรู้จักเลือกความเห็นที่ดี หนักเอาเบาสู้ หนักแน่น อดทนไม่ทอดถอย สามารถในการสร้างสรรค์ และมีความสามารถในการปรับปรุงงาน

พจน์ เพชรบุรณิณ (2511 : 17) เห็นว่า หัวหน้างานควรมีศิลปะหรือเทคนิคในการปฏิบัติงาน กล่าวคือ มีเทคนิคหรือมีศิลปะในการสั่งงาน เช่น คำสั่งจะต้องชัดเจน ผู้รับคำสั่งสามารถปฏิบัติได้ทันที ใช้ถ้อยคำน่าเสียงและท่าทางให้เหมาะสม เป็นต้น มีเทคนิคในการค้ำหรือดำเนินผู้อื่น เช่น ดำเนินเพื่อนงานไม่ใช่เพื่อส่วนตัว ไม่ใช่อารมณ์ ไม่ดำเนินต่อหน้าคนอื่น มีข้อเท็จจริง หลักการและเหตุผลดี กรณีที่ต้องลงโทษผู้ใต้บังคับบัญชา มีเทคนิคและความสามารถที่จะรักษาความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของหมู่คณะ ทำให้เกิดระเบียบวินัยในการทำงาน ยึดหลักการและเหตุผลใน

การบริหาร หาทางส่งเสริมให้ผู้ได้บังคับบัญชาและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความก้าวหน้า และจะต้องส่งเสริมให้ผู้ได้บังคับบัญชาและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในงาน

การบริหาร โดยการใช้ทฤษฎีการบริหาร พอสรุปได้ว่า เป็นการศึกษาพฤติกรรมของคนแต่ละคน พฤติกรรมของกลุ่มที่ร่วมกันปฏิบัติงานในสังคม ตลอดจนพฤติกรรมของผู้นำในองค์การ ว่า การบริหารเป็นอย่างไร ได้มีผู้สนใจศึกษาวิจัยพฤติกรรมความเป็นผู้นำในสถาบันการศึกษา เพื่อใช้เป็นหลักในการพิจารณาการปฏิบัติงาน ดังนี้

ทัศนาศาสตร์ (2522 : 112) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์พฤติกรรมความเป็นผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา พบว่า ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา มีความเห็นว่าพฤติกรรมความเป็นผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา ทั้งที่เป็นจริงและควรจะเป็น ด้านมุ่งสัมพันธ์สูงกว่าด้านมุ่งงาน ส่วนอาจารย์มีความเห็นว่า พฤติกรรมความเป็นผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่เป็นอยู่จริง ด้านมุ่งงานสูงกว่าด้านมุ่งสัมพันธ์ ส่วนพฤติกรรมความเป็นผู้นำของผู้บริหารที่ควรจะเป็น ด้านมุ่งสัมพันธ์สูงกว่ามุ่งงาน

สมเกียรติ พิงอาดัม (2538 : 110-111) ได้ทำการวิจัยพฤติกรรมผู้นำของผู้อำนวยการวิทยาลัยดีเค่น สังกัดกองวิทยาลัยเทคนิคกรมอาชีวศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของผู้ช่วยผู้อำนวยการ เห็นว่า มีพฤติกรรมผู้นำทั้งด้านกิจสัมพันธ์และมิตรสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ส่วนอาจารย์เห็นว่ามีพฤติกรรมทั้งด้านกิจสัมพันธ์และมิตรสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง

วันชัย ศรีแก้ว (2537 : 101-109) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของผู้ช่วยผู้อำนวยการ ฝ่ายวางแผนและพัฒนา ของวิทยาลัยเทคนิค ความคิดเห็นของครูอาจารย์และผู้บริหารในวิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ครูอาจารย์และผู้บริหารในวิทยาลัยเทคนิค มีความเห็นว่า ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ฝ่ายวางแผนและพัฒนา มีสมรรถภาพที่เป็นจริงด้านจิตพิสัยอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านพุทธิพิสัยและด้านทักษะพิสัยอยู่ในระดับปานกลาง บุคคลทั้งสองกลุ่ม มีความต้องการให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ฝ่ายวางแผนและพัฒนา มีสมรรถภาพทั้งสามอยู่ในระดับมาก และเห็นว่าสมรรถภาพที่พึงประสงค์สูงกว่าสมรรถภาพที่เป็นจริง

2.2 ทักษะทางการบริหาร

สมรรถภาพของผู้บริหารมิได้ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพ รูปร่างหน้าตา ท่าทาง ที่เห็นเพียงผิวเผินภายนอกเท่านั้น สิ่งที่จะชี้ชัดให้เห็นถึงความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารก็คือทักษะทางการบริหารนั่นเอง และทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหาร ได้มีผู้เสนอไว้หลายประการ ดังนี้

Kimball Wiles (1955 : 85) (อ้างในประพันธ์ สุริหาร, 2533 ; 5-6) กล่าวว่า ทักษะทางการบริหาร ได้แก่

- 1) ทักษะในความเป็นผู้นำ (skill in leadership)
- 2) ทักษะในมนุษยสัมพันธ์ (skill in human relations)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 3) ทักษะในกระบวนการหมู่พวก (skill in group process)
- 4) ทักษะในการบริหารบุคคล (skill in personnel administration)
- 5) ทักษะในการประเมินผล (skill in evaluation)

Robert L. Katz (1955 : 33) กล่าวว่า ผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะทั้ง 3 ด้าน และควรจะพัฒนาทักษะเหล่านี้ให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ ดังนี้

- 1) ทักษะด้านมโนทัศน์ในงาน (conceptual skill)
- 2) ทักษะด้านมนุษย์ (human skill)
- 3) ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน (technical skill)

โดยที่ Robert L. Katz (33) (อ้างในประพันธ์ สุวิหาร. 2533 : 5-6) ได้วิเคราะห์ความรู้ความสามารถของผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารจะทำหน้าที่ของตนได้ดีเพียงใด ประสบความสำเร็จมากน้อยกว่ากันหรือไม่ขึ้นอยู่กับ 3 ด้าน คือ

1. **ทักษะด้านมโนทัศน์ในงาน (Conceptual Skill)** หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจหน่วยงานในทุกลักษณะ เห็นความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของตนกับหน่วยงานอื่น เป็นทักษะที่ผู้บริหารระดับหัวหน้าหน่วยงานจะขาดไม่ได้ และเป็นทักษะที่พัฒนาได้ยากที่สุด เพราะเป็นทักษะที่เกี่ยวกับความคิดและการตัดสินใจ

2. **ทักษะด้านมนุษย์ (Human Skill)** หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการทำงานร่วมกับสมาชิกของกลุ่ม สามารถเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างสมาชิกของกลุ่ม สามารถสร้างแรงจูงใจ ทักษะมนุษย์เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานทำงานร่วมกับคน ผู้บริหารจึงต้องรู้จักตนเอง ธรรมชาติของคน มีความมั่นคงทางอารมณ์ ใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น

3. **ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน (Technical Skill)** หมายถึง ความสามารถในการใช้ความรู้ เทคนิค วิธีการที่เหมาะสมในการบริหารงานให้บรรลุผล ต้องอาศัยประสบการณ์การศึกษา การอบรม ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงานเป็นทักษะที่ผู้บริหารพัฒนาตนเองได้ไม่ยาก เพราะเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับงาน

ทักษะทั้ง 3 ประการนี้ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีให้ครบ ส่วนทักษะใดจะจำเป็นมากหรือน้อยนั้น จะแตกต่างกันตามระดับความรับผิดชอบของผู้บริหาร กล่าวคือ

1. ผู้บริหารระดับต้น จำเป็นต้องใช้ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงานมาก เพราะต้องอบรมและพัฒนาเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตนรับผิดชอบ ทักษะด้านมนุษย์และทักษะด้านมโนทัศน์ในงานจึงจำเป็นน้อยกว่า

2. ผู้บริหารระดับกลาง จำเป็นต้องใช้ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน ทักษะด้านมนุษย์ และทักษะด้านมโนทัศน์ในงานในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน

3. ผู้บริหารระดับสูง จำเป็นต้องใช้ทักษะด้านมโนทัศน์ในงานมาก ทักษะด้านเทคนิค การปฏิบัติงานแทบไม่ได้ใช้ เพราะผู้บริหารระดับสูงไม่จำเป็นต้องรู้วิธีการทำงานในระดับการ ปฏิบัติงาน แต่จะรู้เพียงให้งานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร

จะเห็นว่าทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงานและทักษะด้านมโนทัศน์ในงาน มีความจำเป็น มากน้อยแตกต่างกันตามระดับผู้บริหาร แต่ทักษะด้านมนุษย์มีความจำเป็นมากสำหรับผู้บริหารทุกระดับ

Ben M. Harris (1963) ได้นำเอาทฤษฎี 3 ทักษะ ของ Katz มาขยายความว่า ทักษะคล้าย กับขบวนการ แต่มีความแน่นอนและง่ายกว่า และใช้ได้กับงานทั้งหลาย เช่น ทางด้านการบริหาร ทางด้านการนิเทศการศึกษา และได้แยกแยะให้เห็นในรายละเอียดของแต่ละทักษะ ดังนี้

(1) ทักษะทางด้านมโนทัศน์ในงาน (Conceptual Skill) ประกอบด้วย

-การมองภาพพจน์โดยรวม

-การวิเคราะห์

-การวินิจฉัย

-การรู้จักวิพากษ์วิจารณ์

-การรู้จักถามคำถาม

(2) ทักษะทางด้านมนุษย์ (Human Skill) ประกอบด้วย

-ความเข้าใจเข้าใจ

-การรู้จักวิธีสัมพันธ การรู้จักสังเกต

-การรู้จักนำการอภิปราย

-ความสามารถสะท้อนความรู้สึกและความคิดออกมา

-การมีส่วนร่วมในการอภิปราย

-การปรับตัวให้เข้ากับเหตุการณ์และสภาพแวดล้อมได้เหมาะสม

(3) ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน (Technical Skill) ประกอบด้วย

-รู้จักการอ่าน การฟัง การเขียน การพูด

-จัดลำดับเรื่องเป็น

-สารคดีได้

-เขียนแผนภูมิและวาดภาพได้

-คำนวณเป็น

-เป็นประธานที่ประชุมได้

Robert Brandt (1973) ได้ให้ข้อสันนิษฐานว่า ผู้บริหารทุกคนย่อมปรารถนาและ ต้องการ ที่จะเป็นผู้ประสบความสำเร็จในการบริหารกันทุกคน แต่แนวทางในการบริหารงานนั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไม่ได้มีเพียงวิธีเดียว การบริหารงานที่ประสบความสำเร็จนั้น ยังมีคุณลักษณะบางอย่าง ซึ่งสามารถช่วยผู้บริหารได้ สิ่งเหล่านี้ คือ

- (1) ความจริงใจ
- (2) ความเห็นอกเห็นใจ
- (3) การแสดงความคิดเห็นและการยอมรับนับถือผู้อื่น

คุณสมบัตินี้ที่กล่าวมาเหล่านี้ มิใช่เป็นคุณสมบัตินี้ที่ติดตัวผู้บริหารมาแต่กำเนิด หากแต่เกิดจากความคิด การพัฒนาการศึกษาค้นคว้า เปลี่ยนแปลงเรื่อย ๆ เพื่อผลในการทำงานให้ประสบความสำเร็จร่วมกับผู้ร่วมงานหรือบุคคลอื่น ๆ

Elwood Cubberly (1966) ให้ข้อคิดเกี่ยวกับตัวผู้บริหาร คือ ผู้บริหารที่ดี จะต้องเป็นผู้ที่มีร่างกายและจิตใจสะอาด เป็นคนมรอารมณดี รู้จักอ่อนน้อมนอบน้อม มีศิลปะในการพูด ซื่อสัตย์ยุติธรรม ตรงไปตรงมา ยอมรับในความเป็นเอกัตบุคคลให้เกียรติผู้อื่น มีความสังเกต และพยายามศึกษาข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขหรือวางแผนในการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น

Glen A. Basset (1966) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารว่า ผู้บริหารที่จะประสบความสำเร็จนั้น ควรจะใช้ลักษณะแนวทางดังต่อไปนี้

- (1) ต้องมีมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลแต่ละคนในที่ทำงาน
- (2) ความสัมพันธ์กับองค์กรก็เป็นสิ่งที่ควรคำนึง
- (3) พยายามใช้เทคนิคการบริหารงานต่าง ๆ กับการทำงาน
- (4) การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่ประสบ อย่าละเลยทิ้งไป
- (5) จัดลำดับความสำคัญของปัญหา
- (6) จัดลำดับการให้แรงจูงใจกับพฤติกรรมในลักษณะต่าง ๆ กัน
- (7) สร้างบรรยากาศที่คึกคักทำงานขึ้นภายในหน่วยงาน
- (8) ควบคุมอารมณ์ความรู้สึกของตนเองให้ได้ยามจำเป็น
- (9) ให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมงานเมื่อมีความต้องการเกิดขึ้น
- (9) แก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ
- (10) มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ
- (11) สังเคราะห์รูปแบบการบริหาร ทักษะการทำงานต่าง ๆ โดยนำมาประสมประสาน

กัน

เฉลิม รัชชนะกุล (2525 : 120-121) แสดงทัศนะเกี่ยวกับผู้บริหารไว้ว่า

- (1) เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ เข้ากับชุมชน ได้
- (2) เป็นผู้ที่มีความยุติธรรมแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา
- (3) เป็นผู้ที่มีคุณธรรมประจำใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- (4) เป็นผู้ที่ตัดสินใจรวดเร็วถูกต้อง แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี มีไหวพริบ
- (5) เป็นผู้ที่มีความรู้ดี
- (6) เป็นผู้ที่มีความประพฤติดี ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างแก่ผู้ได้บังคับบัญชาได้
- (7) เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต
- (8) เป็นผู้ที่มีความเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว
- (9) เป็นผู้ที่มีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ
- (10) เป็นผู้ที่มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย ใจกว้างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

เมธี ปิรันธนานนท์ (2525 : 55) กล่าวถึงระบบการช่วยเหลือครูจะได้ผลดีก็ต่อเมื่อผู้บริหารมีทักษะทางการบริหารสำคัญ 4 ประการ คือ

1. ทักษะด้านการติดต่อสื่อสารกับครู ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ทักษะในการแสวงหาและใช้ทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม
3. มีทักษะในการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมของชั้นเรียน
4. มีทักษะและมีความรู้สึกไวต่อความต้องการของครู

และเมธี ปิรันธนานนท์ ได้กล่าวถึงทักษะที่จำเป็นสำหรับนักบริหารเพียงมี 3 ประการ คือ

1. ทักษะด้านมนโทัศน์ของงาน (Conceptual Skills) หมายถึงความสามารถในการรู้และเข้าใจในโครงสร้างความสัมพันธ์ของสายงาน บทบาทและหน้าที่ของตำแหน่งงานในหน่วยงานทั้งหมด ทราบถึงแนวโน้มและแรงผลักดันจากชุมชน การเมือง สังคม และการเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อระบบโรงเรียน เป็นต้น

2. ทักษะด้านมนุษย์ (Human Skills) เป็นความสามารถที่จะทำงานกับบุคคลและกลุ่มคนที่ จะก่อให้เกิดความร่วมมือและใช้ความพยายามในการทำงานอย่างได้ผล และมีความสามารถในการประสานงานได้ ทั้งผู้บังคับบัญชากลุ่มผู้บริหารด้วยกัน และผู้ได้บังคับบัญชาอย่างดีด้วย

3. ทักษะด้านเทคนิคปฏิบัติ (Technical Skills) คือการมีความรู้ความสามารถในการใช้วิธีสอน วิธีการบริการใช้กระบวนการในกิจกรรมการเรียนการสอน และการบริหารงาน นอกจากนี้ยังรวมถึงความรู้และทักษะในการใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ด้วย

นักบริหารการศึกษาอีกท่านหนึ่ง คือ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527 : 17-18) ได้ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารทั้ง 3 ด้าน และได้จำแนกทักษะต่าง ๆ ของผู้บริหารเหล่านี้โดยละเอียด ดังนี้

ทักษะด้านมนโทัศน์ของงาน

1) ผู้บริหารควรรู้จักกำหนดนโยบายจุดประสงค์ขอบข่ายของงานที่แน่นอนในการปฏิบัติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 2) ผู้บริหารควรมีความสามารถในการวิเคราะห์งานของตน
- 3) ผู้บริหารควรมีความรู้เกี่ยวกับหน่วยงานทั้งหมดที่ตนปฏิบัติ และรู้ว่าหน่วยงานมีความสัมพันธ์กันอย่างไร
 - 3) ผู้บริหารจะต้องรู้จักวินิจฉัยว่า ถ้าเปลี่ยนแปลงระบบงานย่อยหน่วยหนึ่งแล้ว จะมีผลกระทบอย่างไรบ้างต่อหน่วยงานย่อยอื่น ๆ
 - 5) ถ้าหากมีการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลที่ปฏิบัติงานในหน้าที่ในงานต่าง ๆ นักบริหารจะต้องเข้าใจถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในภายหลัง
- 6) ผู้บริหารจะต้องรู้ถึงความต้องการทางด้านการศึกษาของชุมชน
- 7) ผู้บริหารควรมีความรู้ความเข้าใจในนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของชาติทุกระดับ
 - 8) ผู้บริหารต้องรู้จักเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงตัวอย่างวิธีการบริหารที่ได้พบเห็นและศึกษามา แล้วนำมาใช้ได้อย่างเหมาะสม
- 9) ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ในเรื่องหลักสูตรทั่ว ๆ ไปทุกระดับชั้นที่จัดขึ้นในสถานศึกษาของตน
- 10) ผู้บริหารสามารถประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อพิจารณาความดีความชอบแก่นุคลากรได้อย่างถูกต้อง

ทักษะด้านมนุษย์

 - 2) ผู้บริหารควรปรับตัวเองให้เข้ากับคนอื่น ๆ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม
 - 2) ผู้บริหารควรให้ผู้ได้บังคับบัญชาได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามความถนัดและความสามารถในทุกด้าน
 - 3) ผู้บริหารควรยกย่องให้ความสำคัญแก่ผู้ได้บังคับบัญชาเท่าเทียมกัน
 - 4) ผู้บริหารควรให้ความเป็นกันเองกับผู้ได้บังคับบัญชาทุก ๆ เรื่อง ในทุกสถานการณ์
 - 4) ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชาซักถามข้อข้องใจเมื่อเกิดปัญหาขัดแย้ง
 - 6) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชาตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน
 - 7) ผู้บริหารเข้าใจปัญหาของผู้ได้บังคับบัญชาด้วยความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ
 - 8) ผู้บริหารควรเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของผู้ได้บังคับบัญชาอย่างทั่วถึง
 - 9) เมื่อครูเข้าใหม่ผู้บริหารจะเป็นห่วงเป็นใยให้ความอบอุ่น โดยการแนะนำให้ทราบถึงระเบียบกฎเกณฑ์ เพื่อนร่วมงาน สภาพสังคมและแนวปฏิบัติงาน
 - 10) ผู้บริหารควรจัดให้มีการพบปะสังสรรค์กันนอกเวลางานเพื่อสร้างไมตรีสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างบุคลากรระดับต่าง ๆ

ทักษะด้านเทคนิคปฏิบัติ

- 1) ผู้บริหารสามารถจัดทำแผนงาน โครงการทางการศึกษาได้ถูกต้อง
- 2) สามารถสามารถจัดทำสถิติและแผนภูมิที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทางการศึกษาที่จำเป็นได้อย่างชัดเจน
- 3) ผู้บริหารสามารถทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมได้อย่างเรียบร้อยไม่ติดขัด
- 4) ผู้บริหารสามารถใช้ภาษาพูดได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับฐานะ กาลเทศะและสถานการณ์ของผู้ฟัง
- 5) ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษาเขียนได้อย่างดีและอ่านเข้าใจง่าย
- 6) ผู้บริหารควรเข้าใจระบบบัญชี ระบบการเงินที่เกี่ยวข้องกับการเงินของสำนักงาน และสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง
- 7) ผู้บริหารควรเข้าใจระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างที่เกี่ยวข้องกับการเงินของสำนักงาน และสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง
- 8) ผู้บริหารต้องรู้ระเบียบงานสารบรรณและจัดทำได้อย่างถูกต้องเรียบร้อย
- 9) ผู้บริหารต้องอ่านแบบแปลนการก่อสร้างอาคารเรียนได้
- 10) ผู้บริหารต้องรู้ระเบียบ ข้อบังคับ หนังสือสั่งการเกี่ยวกับการบริหารบุคคลทุกเรื่องเป็นอย่างดี และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง

พนัส หันนาภินทร์ (2524 : 68-69) ได้กล่าวถึงทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารในการบริหารให้ราบรื่น ผู้บริหารควรสร้างทักษะ 3 ประการ ดังนี้

- 1) ด้านกลวิธีการทำงาน (Technical Skills) คือ รู้ว่างานที่จะต้องทำในหน้าที่ของคนมีอะไรบ้างและจะทำงานนั้น ๆ ได้อย่างไร รวมทั้งบทบาทที่จะต้องกระทำเพื่อให้งานสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- 2) ทักษะด้านคิดรวบยอด (Conceptual Skills) คือ การเข้าใจโครงสร้างและความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอกองค์กร การเข้าใจและมองเห็นแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น เป็นผู้มีสายตาสภาพไกลพอดที่จะหยั่งรู้ถึงผลที่เกิดจากการกระทำเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งภายในภายนอกมีผลกระทบต่อการทำงานในโรงเรียน
- 3) ทักษะด้านมนุษย์ (Human Skills) คือ การรู้จักสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลทั้งภายในภายนอกองค์กร รู้จักที่จะใช้ความสามารถที่มีอยู่ในตัวครูแต่ละคนให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการของโรงเรียน รู้จักประพุดิปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับนับถือแก่บรรดาครู และบุคคลอื่นในโรงเรียนและในสังคมโดยทั่วไป

วินัย เกษมเศรษฐ์ (2511 : 53) กล่าวว่า ผู้บริหารที่มีความสามารถ ต้องมีความรู้ 4 และทักษะ 4 ดังนี้

ความรู้ 4 ประกอบด้วย

- 1) ความรู้ว่าด้วยการจัดการ (Business Management)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 2) ความรู้ว่าด้วยการพฤติกรรมของมนุษย์ (Human Behavior)
- 3) ความรู้ว่าด้วยการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development)
- 4) ความรู้ว่าด้วยการพัฒนาองค์การ Organization Development)

ทักษะ 4 ประกอบด้วย

1) ทักษะในทางเทคนิค (Technical Skills) คือ ทักษะในด้านการเงินและบัญชี การจัดการ การจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารงานบุคคล ระเบียบสารบรรณ การวิเคราะห์ระบบงาน

2) ทักษะในการครองตน (Human Skills) คือ ทักษะในการกระตุ้นหรือจูงใจให้ทำงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบ การติดต่อประสานงาน การแสดงภาวะผู้นำ การรู้จักประนีประนอม การสร้างขวัญ

3) ทักษะด้านการจัดการศึกษา (Technical Educational Skill) คือ ทักษะในด้านการจัดการเรียนการสอนให้เกิดผลในทางปฏิบัติตามจุดหมายของการศึกษาของหลักสูตร มีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดผลดีในทางปฏิบัติ

4) ทักษะในการสร้างความคิด (Speculative Creating Skills) คือ ทักษะในการคาดการณ์ล่วงหน้า ในลักษณะที่สามารถทำให้องค์กรปฏิบัติงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบได้

วิจิตร ศรีสอาน (2523 : 21-23) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้บริหารว่า ผู้บริหารจะทำหน้าที่ของตนได้ดีเพียงใด ประสพความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับทักษะ 3 ทักษะ คือ

1) ทักษะเชิงเทคนิควิธี (Technical Skills) หมายถึง ความสามารถในการใช้เทคนิค วิธีการที่เหมาะสมในการบริหารงานให้บรรลุ ทักษะเชิงเทคนิควิธีที่สำคัญที่ผู้บริหารจะต้องมี ได้แก่

- ทักษะทางด้านการวางแผน (Planning Skill)
- ทักษะทางด้านกระบวนการกลุ่ม และการติดต่อสื่อความหมาย (Group Process and Communication Skill)
- ทักษะทางด้านการจัดการ Management and Organizational Skill)

2) ทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ (Human Skills) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการทำงานในฐานะสมาชิกของกลุ่ม และความสามารถในการเสริมสร้างพลังความร่วมมือระหว่างสมาชิกของหน่วยงาน ผู้บริหารจะต้องพัฒนาตนเองให้มีทักษะทางด้านนี้ ก็จะต้องรู้จักตนเอง มีความมั่นใจและมั่นคงในอารมณ์ จะต้องรู้จักพยายามเข้าใจผู้อื่น มีใจกว้างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ต้องยึดหลัก “รู้จักตน เข้าใจตน เพื่อผลของงาน”

3) ทักษะเชิงความคิด (Conceptual Skills) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการเข้าใจหน่วยงานในทุกลักษณะ เห็นความสัมพันธ์ระหว่างส่วนงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงาน รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่ตนบริหารกับหน่วยงานอื่น ๆ ทักษะเชิงความคิดที่สำคัญ ได้แก่

- การตัดสินใจ (Making Decisions)

- การขจัดความขัดแย้ง (Managing Conflict)

นอกจากทั้ง 3 ประการดังกล่าวแล้ว ผู้บริหารที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องมีความรู้พื้นฐานอีก ดังนี้

1) มีความรู้พื้นฐานและประสบการณ์ในการบริหารมาก่อน (background and experience) ความรู้และประสบการณ์จะทำให้ผู้บริหารสามารถคาดการณ์มองเห็นปัญหา และงานที่จะต้องดำเนินการได้อย่างตลอด ผู้บริหารที่ดีควรมีพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ และสามารถนำความรู้นั้น ๆ มาใช้ดำเนินงานทุกชนิดได้

2) มีความรอบรู้ทั่วไป (general mental ability) หมายความว่า ผู้บริหารจะต้องมีความรู้อย่างกว้างขวาง เกี่ยวกับธรรมชาติของงาน งานในหน้าที่ และรู้เท่าทันกับเหตุการณ์ ตลอดจนมีความสามารถในการวิเคราะห์และวิจัยเป็นอย่างดี สรุปแล้วผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีภูมิรู้ คือ รู้หลักบริหาร รู้เรื่องที่จะบริหารและรอบรู้ในสิ่งที่ควรรู้

3) มีทักษะแลความสามารถทางด้านภาษา (verbal ability) เนื่องจากผู้บริหารจะต้องทำงานเกี่ยวกับบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ การใช้ถ้อยคำในการพูด อ่าน เขียน และรายงาน ทั้งในหน่วยงานและในที่สาธารณะ จึงมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง

4) มีความจำดี (memory ability) คือ สามารถจดจำสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งชื่อผู้ร่วมงานและลักษณะของงานได้ดี เพื่อให้ผู้ร่วมงานเกิดศรัทธาเลื่อมใส และภาคภูมิใจในงานที่ทำมากขึ้น

ทักษะต่าง ๆ ดังกล่าวมานี้ เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหาร แต่ผู้บริหารจะต้องรู้จักเลือกหรือพิจารณาให้เหมาะสมกับสถานภาพและสถานการณ์ เมื่อนำไปใช้ก็จะก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ทุกประการ

มัลลิกามาศ พินิจไชย (2538 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครูอาจารย์ สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ครูอาจารย์มีความต้องการเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหาร ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านมนุษยสัมพันธ์ในงาน และด้านเทคนิคการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

วีรกุล จินดาโชติ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความต้องการพัฒนาทักษะการบริหาร ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ พบว่า ทักษะด้านความรู้ความสามารถ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านเทคนิควิธีการอยู่ในระดับมาก

ถวิล สวนสนาม (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด พบว่า ความต้องการพัฒนาทักษะการบริหาร ด้านความรู้ความสามารถ ต้องการความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทีมงานให้สามารถปฏิบัติภารกิจได้เป็นผลสำเร็จ แก้ปัญหาของหน่วยงานและจัดคนให้เหมาะสมกับงาน ด้านมนุษยสัมพันธ์ ต้องการให้มีความสามารถในการสร้างความสามัคคี และบรรยากาศความเป็นมิตรในหน่วยงาน การ

วิเคราะห์พฤติกรรมบุคคลและสถานการณ์ต่าง ๆ ด้านเทคนิควิธีการ มีความต้องการเกี่ยวกับการมีเทคนิควิธีในการกระตุ้นบุคคลประเภทน้อย ๆ ส้าหลัง

2.3 คุณสมบัติของผู้บริหาร

ทุกองค์การและหน่วยงาน ย่อมมีจุดประสงค์หลักเช่นเดียวกัน คือต้องการให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น และสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีคุณภาพแก่องค์การหรือหน่วยงานต่าง ๆ จะบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการด้วยกัน ปัจจัยที่สำคัญที่สุด คือ “คน” โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่เป็น “หัวหน้า” หรือ “ผู้นำ” หรือ “ผู้บังคับบัญชา” นั้นเอง

วิญญู อังคนารักษ์ (2522 : 1-6) ได้แบ่งคุณสมบัติของคนที่จะเป็นผู้บริหารหรือหัวหน้างานไว้เป็น 2 ลักษณะ คือ คุณลักษณะพื้นฐานกับคุณลักษณะพิเศษ ที่นอกเหนือไปจากคุณลักษณะพื้นฐาน

1. คุณลักษณะพื้นฐาน หัวหน้างานควรเป็นผู้ที่มีความเฉลียวฉลาดถึงระดับหนึ่ง มีความเข้มแข็งทางร่างกายและมีความเข้มแข็งทางศีลธรรม
2. คุณลักษณะพิเศษ หัวหน้างานควรเป็นผู้ที่มีความสนใจอย่างแท้จริงและมีความรักผู้อื่น มีกำลังหรืออำนาจแห่งบุคลิกภาพ หรือมีคุณลักษณะเข้มแข็ง มีจิตใจแบบนักวิทยาศาสตร์

ใช้เหตุผล ขอมรับความจริงและรู้จักคิดค้นวิจัย

ปราโมทย์ เดชอัมพร (2522 : 74) ทำการวิจัยเรื่อง “บุคลิกภาพและพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารมหาวิทยาลัย” พบว่า ลักษณะบุคลิกภาพ 4 ด้าน คือ การมีอำนาจอิทธิพล ความรับผิดชอบ ความมั่นคงทางอารมณ์และการเข้าสังคม สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมทางการบริหารได้ จากข้อค้นพบดังกล่าวนี้ ทำให้สามารถใช้เป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาคัดเลือกที่จะเป็นผู้บริหารมหาวิทยาลัยได้ โดยการพิจารณาคัดเลือกที่แสดงออกในลักษณะของพฤติกรรมส่วนตัว เกี่ยวกับการเป็นบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีอิทธิพลในด้านคำพูดหรือคำสั่ง มีความคล่องแคล่ว กระฉับกระเฉง มีความมั่นใจในการตัดสินใจ ชอบเป็นผู้นำในการอภิปราย หรือกิจกรรมกลุ่ม มีความรับผิดชอบสูง มีความเพียรพยายาม ตั้งใจปฏิบัติงาน จดจ่อกับงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ มีอารมณ์หนักแน่น สุขุมปราศจากความวิตกกังวล บุคคลที่มีพฤติกรรมเหล่านี้ จะเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมทางการบริหารทั้งใน

ด้านมุ่งงานและมุ่งสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงด้วย ซึ่งน่าจะเชื่อได้ว่าเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพได้

วิจิตร วรุฒยงกูร และสุพิชญา ชีระกุล (2533 : 74-76) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติผู้บริหารโรงเรียนไว้ ดังนี้ คือ

1. ความเป็นผู้นำ คือ มีอิทธิพลในตนเองสูงกว่าอิทธิพลอื่น ๆ ของบุคคลในกลุ่มและสามารถชักนำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหน่วยงานได้ง่าย คุณสมบัติด้านนี้ประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ คือ

- 1.1 มีความร่าเริงแจ่มใสและอดทน
- 1.2 มีความสามารถในการตัดสินใจ
- 1.3 มีความสามารถในการจูงใจคน
- 1.4 มีความรับผิดชอบ
- 1.5 มีความฉลาดและไหวพริบดี
- 1.6 มีความขยันขันแข็ง
- 1.7 มีความเสียสละ
- 1.8 มีบุคลิกภาพดี
- 1.9 ความเป็นประชาธิปไตย

2. มีความรู้และประสบการณ์ เป็นคุณสมบัติที่เกี่ยวกับงานอาชีพของผู้บริหาร โดยเฉพาะเป็นคุณสมบัติที่สำคัญยิ่ง ความรู้และประสบการณ์ที่จำเป็นสำหรับผู้บริหาร มีดังนี้

- 2.1 มีความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของงาน
- 2.2 มีความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษา
- 2.3 มีความรู้เท่าทันเหตุการณ์
- 2.4 มีความรู้และประสบการณ์ในวิชาการบริหาร

3. มีมนุษยดี ซึ่งประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

- 3.1 ยิ้มแย้มแจ่มใส
- 3.2 มีความเสมอต้นเสมอปลาย
- 3.3 ยกย่องชมเชย
- 3.4 รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 3.5 มีความยืดหยุ่น
- 3.6 เปิดเผย
- 3.7 เป็นกันเอง

4. มีคุณธรรมสูง คุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้บริหาร ให้ประพฤติแต่สิ่งที่ดีงามได้แก่

- 1.1 มีความยุติธรรม
- 1.2 มีความซื่อสัตย์สุจริต
- 1.3 มีความจงรักภักดี
- 1.4 มีศีลธรรม

5. มีสุขภาพดี สุขภาพในที่นี้ หมายถึง สุขภาพทางกายและสุขภาพจิต สุขภาพเป็นเครื่องเสริมสร้างการปฏิบัติงานให้ถูกต้องและสม่ำเสมอ

สมพงษ์ เกษมสิน (2527 : 293-296) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับคุณสมบัติอันจำเป็นสำหรับความสำเร็จของผู้บริหาร ที่ทำให้ผู้บริหารปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ แบ่งเป็นข้อใหญ่ ๆ ได้ 4 ข้อ ดังนี้

1. ด้านพื้นฐานและประสบการณ์ ทำให้ผู้บริหารสามารถคาดการณ์เกี่ยวกับธุรกิจได้ ผู้บริหารที่ดีจะต้องมีคุณสมบัติในด้านการตัดสินใจ วินิจฉัยสั่งการ วางแผนเพื่อให้ได้เลือกวิธีการอย่างถูกต้อง และต้องมีความสามารถในการปฏิบัติงาน ทั้งเป็นผู้ให้การฝึกผู้ใต้บังคับบัญชาเท่า ๆ กัน ต้องมีความสามารถทั้งด้านเทคนิคและการบริหาร

2. ด้านสติปัญญาและคุณภาพสมอง มีความสำคัญต่อหน้าที่ของผู้บริหารมาก อาจจะแยกพิจารณา ดังนี้

- 2.1 ความสามารถทางด้านภาษา
- 2.2 ความสามารถทางด้านเหตุผล
- 2.3 ความสามารถจดจำ
- 2.4 ความสามารถทางด้านรอบรู้ทั่วไป
- 2.5 ความสามารถในการวิจัย
- 2.6 ความสามารถในการยืดหยุ่นได้

3. ด้านคุณลักษณะทางร่างกาย ผู้บริหารต้องมีร่างกายสมบูรณ์ จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงาน โดยเฉพาะเรื่อง

- 3.1 เป็นที่ยอมรับนับถือของผู้ร่วมงานว่าเป็นผู้เข้มแข็งอดทน
- 3.2 เป็นที่ดึงดูดใจบุคคลอื่น หรือเป็นคุณลักษณะที่จะให้ผู้อื่นเชื่อตามได้
- 3.3 ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดจากการปฏิบัติงานได้มาก

4. ด้านบุคลิกภาพและความสนใจ ความสนใจ ความเชื่อมั่น เป็นผู้บรรลุวิฤทธิภาวะทางอารมณ์ มีระดับความปรารถนาสูง และมีความรับผิดชอบ เหล่านี้เป็นพลังให้ผู้บริหารสละแรงกายและแรงใจให้แก่การบริหารงาน

ธีระ รุญเจริญ (2521 : 27) ได้ศึกษาพฤติกรรมในการบริหาร ของสถานฝึกหัดครู กลุ่มศึกษาเป็นผู้บริหารและอาจารย์วิทยาลัยครู 22 แห่ง จากการศึกษา พบว่า ผู้บริหาร ควรมีลักษณะ ดังนี้

1. เฉลียวฉลาดมีไหวพริบดี
2. เชื่อมั่นในตนเอง
3. มีความเด็ดเดี่ยวในการบริหาร

4. มีกำลังใจเข้มแข็ง
5. สามารถเรียนรู้และศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว มีความรู้รอบด้าน
6. มีความกระตือรือร้น
7. สุภาพ เป็นมิตรที่กรุณาและยุติธรรม
8. สามารถที่จะนำและแนะนำคนอื่นให้ศรัทธาต่องานและผู้ร่วมงาน

เฉลิม รัชชนะกุล (2524 : 120-121) ได้วิจัยเรื่อง ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารและอาจารย์ ในเขตการศึกษา 11 ผลการวิจัยที่ได้จากแบบสอบถาม ปลายเปิด สรุปได้ดังนี้

ก. ผู้บริหารแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น 33 ข้อด้วยกัน และที่ผู้บริหารให้ความสำคัญอยู่ใน 10 อันดับแรก คือ

1. ควรเป็นผู้มีมนุษยดี เข้ากับชุมชนได้
2. ควรเป็นผู้มีความยุติธรรมแก่ผู้ได้บังคับบัญชา
3. ควรเป็นผู้มีคุณธรรมประจำใจ
4. ควรเป็นผู้ตัดสินใจ ได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี
5. ควรเป็นผู้มีความรู้
6. ควรเป็นผู้มีความประพฤติดี ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างแก่ผู้ได้บังคับบัญชาได้
8. ควรเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต
9. ควรเป็นผู้มีความเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์

ส่วนตน

10. ควรเป็นผู้มีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ
11. ควรเป็นผู้มีจิตใจเป็นประชาธิปไตยใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ข. อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 54 ข้อด้วยกัน และที่อาจารย์ให้ความสำคัญ อยู่ใน 10 อันดับแรก คือ

1. ควรเป็นผู้มีความยุติธรรมแก่ผู้ได้บังคับบัญชา
2. ควรเป็นผู้มีจิตใจเป็นประชาธิปไตยใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
3. ควรเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี
4. ควรเป็นผู้มีน้ำใจ มีความเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า

ประโยชน์ส่วนตน

5. ควรเป็นผู้มีความประพฤติดี วางตัวเหมาะสม ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างแก่ผู้ร่วมงานได้
6. ควรเป็นผู้ที่มีความเข้าใจ เห็นใจ ห่วงใย ให้กำลังใจ ให้ความอบอุ่นแก่ผู้ได้บังคับ

บัญชา

7. ควรเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับเรื่องการเงินของโรงเรียน
8. ควรเป็นผู้ที่มีความมั่นคง หนักแน่น ไม่หวั่นไหว เชื่อคนง่าย
9. ควรเป็นผู้มีบุคลิกภาพดี มีลักษณะของความเป็นผู้นำ
10. ควรเป็นผู้ที่มีความเข้มแข็ง เด็ดขาด กล้าตัดสินใจ

ธรรมรส โชติคุณุช (2519 : 9) กล่าวโดยสรุปว่า มนุษย์จะเกี่ยวข้องกับเรื่องสำคัญ 4 เรื่อง คือ

ยังขึ้น

1. พฤติกรรมของคน อันจะก่อให้เกิดความผาสุกในการดำเนินชีวิตหรือปฏิบัติงานได้ดี
2. การจงใจ อันเป็นแรงกระตุ้นและเป็นพลังใจให้เปลี่ยนแปลง
3. กลุ่มปฏิบัติงาน อันเกิดขึ้นจากการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน
4. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่อบุคคล หรือบุคคลกับหน่วยงาน

สมบูรณ์ พรรณภาพ (2521 : 252) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะด้านมนุษย์ที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารว่า ประกอบด้วย

1. ใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส
2. การวางตนอย่างสม่ำเสมอ หรือมีความเสมอต้นเสมอปลายในทุกกรณี
3. รู้จักยกย่องชมเชยผู้อื่นอย่างจริงใจในโอกาสที่เหมาะสม
4. รู้จักฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และเปิดโอกาสให้ผู้อื่น ได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่
5. สามารถปรับตัวเข้ากับเหตุการณ์และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
6. เป็นบุคคลที่เปิดเผยมุตรงไปตรงมาเข้าใจง่าย และรู้จักรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนตัว
7. เป็นมิตรกับบุคคลทั่วไป

และจากประกาศกรมอาชีวศึกษา เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กำหนดคุณสมบัติไว้ ดังนี้

1. มีผลงานที่ได้รับการยอมรับในสถานศึกษา หรือระดับกรมอาชีวศึกษา
2. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานหน่วยงานต่างๆ และประชาชนทั่วไป
3. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคม รวมทั้งบุคลิกภาพ ท่วงทิวาจาเหมาะสม
4. มีคุณสมบัติในการเป็นผู้นำที่ดี
5. มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรับผิดชอบสูง

6. มีสภาพความพร้อมของตนเอง และสภาพครอบครัวซึ่งมีส่วนอำนวยความสะดวกดำรงตำแหน่ง
7. มีหลักธรรม จริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงาน

พรปฐิมา คิตตะสิริ (2525 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะความสามารถของผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรกรรม ตามทัศนะของครูอาจารย์เกษตร กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า

1. ครูอาจารย์เกษตร มีทัศนคติต่อทักษะและคุณสมบัติของผู้บริหาร โดยทั่วไป มีความสำคัญมาก คือ เรื่องภาวะทางครอบครัวผู้บริหาร การร่วมมือกันวางแผนกิจกรรมต่าง ๆ ล่วงหน้า โดยการแจ้งให้ครูอาจารย์ทราบล่วงหน้า ให้อิสระในการทำงาน มอบหมายหน้าที่ตรงตามความถนัด ให้ความสำคัญเป็นธรรมและยุติธรรมในการพิจารณาความดีความชอบ

2. เปรียบเทียบทัศนะของครูอาจารย์เกษตร ที่มีต่อทักษะและคุณสมบัติของผู้บริหาร พบว่า ครูอาจารย์มีความแตกต่างกันในด้านอายุ วุฒิ ระดับการศึกษา มีทัศนคติต่อทักษะและคุณสมบัติของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

มนูญ โยบัวเทศ (2538 : 116-120) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้ช่วยผู้อำนวยการ ฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคภาคเหนือ ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ผู้ทำหน้าที่ในฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา มีความต้องการผู้ช่วยผู้อำนวยการ ฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา ที่มีคุณลักษณะด้านต่าง ๆ ในระดับมากที่สุดในเรื่อง การมีความซื่อสัตย์และยุติธรรม มีความเข้าใจต่อเพื่อร่วมงาน นักเรียนนักศึกษา ตลอดจนบุคคลทั่วไป การมีคุณธรรมและใจกว้าง ยินดีรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การมีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ทุกโอกาส มีความสามารถในการประสานงาน และอุทิศเวลาเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ มีความรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบในการทำกิจกรรม มีความรู้ความและเข้าใจในกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา ขอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน สนใจและให้ความใส่ใจต่อกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา

ไพบูลย์ ทองโย (2531 : 21) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ตามความคาดหวังของผู้บริหาร ครูอาจารย์ และศึกษานิเทศก์ ในเขตการศึกษา 6 เมื่อ พ.ศ.2530 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้ช่วยผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ตามความคาดหวังของผู้บริหาร ครูอาจารย์และศึกษานิเทศก์ ในเขตการศึกษา 6 โดยได้แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะเฉพาะตัวและลักษณะด้านวิชาชีพ ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหาร ครูอาจารย์และศึกษานิเทศก์ คาดหวังเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ในลักษณะเฉพาะตัว อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง 3 ข้อ คือ

1. ชื่อสัตย์สุจริต และยุดิธรรมในการปฏิบัติงาน
2. ใ้ว่าจาสุภาพเหมาะสมกับบุคคลทุกระดับ
3. มีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบในหน้าที่การงานสูง

สำหรับลักษณะด้านวิชาชีพ กลุ่มตัวอย่างแสดงความคาดหวังอยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีข้อที่ค่าเฉลี่ยรวมสูงสุด จำนวน 3 ข้อ คือ

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ ว่าด้วยการวัดผลและประเมินผลการเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายเป็นอย่างดี
2. มีความรู้ความเข้าใจ ในแบบการเรียนและจุดประสงค์การเรียนรู้ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาอย่างแท้จริง
3. มีความรู้ความสามารถในการจัดทำตารางสอนและการจัดครูเข้าสอน

การเปรียบเทียบความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์แต่ละลักษณะ คือ ลักษณะเฉพาะตัว และลักษณะด้านวิชาชีพ ปรากฏว่า ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ มีความคาดหวังแตกต่างกันกับครูอาจารย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนผู้บริหารกับศึกษานิเทศก์ มีความคาดหวังไม่แตกต่างกัน

สมปอง เพ็ญนอก (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของข้าราชการในมหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ตำแหน่งอธิการบดีและคณบดี ด้านการบริหาร ควรเป็นผู้ที่เข้าใจในระบบการบริหารภายในมหาวิทยาลัยเป็นอย่างดี ด้านวิชาการ ควรเป็นผู้ที่สามารถหาแหล่งทุนการศึกษาและการวิจัย ด้านความเป็นผู้นำ จะต้องเป็นผู้มีคุณธรรมและโอบอ้อมอารี เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์อันสามารถสร้างเสริมความสามัคคีให้แก่ผู้ร่วมงานทุกระดับ

วิเชียร อ่อนประเสริฐ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา ด้านร่างกายและจิตใจ ด้านความเป็นผู้นำ และความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านมนุษยสัมพันธ์ด้านความรู้ทางวิชาการทั่วไป และประสบการณ์ และความรู้ทางด้านวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นในเรื่องการควบคุมอารมณ์มีความสำคัญสูงสุด ความคิดเห็นของครูอาจารย์ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา ด้านร่างกายและจิตใจ ด้านมนุษยสัมพันธ์ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความรู้ทางวิชาชีพ ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความรู้รายวิชาทั่วไปและประสบการณ์อยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นในเรื่องการควบคุมอารมณ์ มีความสำคัญสูงสุด ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ที่มีความสำคัญสูงสุด คือ มีการควบคุมอารมณ์ มี

ความยุติธรรมมีความเฉลียวฉลาดและมีไหวพริบสติมีจิตใจเข้มแข็งไม่หวั่นไหวมีความรับผิดชอบ และกล้าเผชิญกับปัญหา มีความโอบอ้อมอารี มีความอดกลั้น อดทน ใจคอหนักแน่น

2.4 การบริหารในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

2.4.1 หน้าที่ของสถานศึกษา

กรมอาชีวศึกษาได้วางระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ.2529 โดยได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้าคณะวิชา โดยกรมอาชีวศึกษา (2529 : 2-21) ได้กำหนดไว้ ดังนี้

1. สถานศึกษามีหน้าที่จัดการศึกษา ฝึกอบรม และส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชน ให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล และสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ให้สถานศึกษาดำเนินการดังต่อไปนี้

1.1 จัดการศึกษาตามหลักสูตรและแผนการศึกษาของชาติ ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ในด้านเกษตรกรรม คหกรรม พาณิชยกรรม ศิลปหัตถกรรมและอุตสาหกรรม ระดับต่าง ๆ

1.2 จัดการศึกษา ฝึกอบรม หลักสูตรระยะสั้นและหลักสูตรพิเศษ

1.3 วิเคราะห์และส่งเสริมการพัฒนางานอาชีพต่าง ๆ

1.4 ฝึกอบรมนักเรียนนักศึกษาให้มีคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพ

1.5 ให้บริการแก่ชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ

1.6 รับงานการค้าที่เหมาะสมกับการเรียนการสอน

1.7 ประสานงานกับสถานประกอบการ เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพของนักเรียน นักศึกษา หรือผู้เข้ารับการศึกษา ฝึกอบรม

2. ให้สถานศึกษาแบ่งหน่วยงานออกเป็นฝ่าย ดังต่อไปนี้

2.1 ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา

2.2 ฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา

2.3 ฝ่ายวางแผนและพัฒนา

2.4 ฝ่ายวิชาการ

3. ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา มี 9 งาน

3.1 งานการเงิน

3.2 งานการบัญชี

3.3 งานสารบรรณ

3.4 งานประชาสัมพันธ์

3.5 งานบุคลากร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 3.6 งานเอกสารการพิมพ์
- 3.7 งานทะเบียน
- 3.8 งานพัสดุ
- 3.9 งานอาคารสถานที่
4. ฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา มี 5 งาน
 - 4.1 งานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน
 - 4.2 งานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา
 - 4.3 งานโครงการพิเศษ
 - 4.4 งานปกครอง
 - 4.5 งานสวัสดิการพยาบาลและหอพัก
5. ฝ่ายวางแผนและพัฒนา มี 4 งาน
 - 5.1 งานศูนย์ข้อมูลการศึกษาเพื่ออาชีพและตลาดแรงงาน
 - 5.2 งานวางแผนการศึกษาและงบประมาณ
 - 5.3 งานวิจัยและพัฒนา
 - 5.4 งานผลิตการค้าและส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์
6. ฝ่ายวิชาการ มีคณะวิชาและงาน
 - 6.1 คณะวิชาแบ่งออกเป็นแผนกวิชา ให้สถานศึกษากำหนดให้มีคณะวิชาและแผนกวิชาตามที่ได้เปิดสอนอยู่ในสถานศึกษานั้น
 - 6.2 งานหลักสูตรพิเศษ
 - 6.3 งานหลักสูตรและการสอน
 - 6.4 งานสื่อการเรียนการสอน
 - 6.5 งานวัดผลและประเมินผล
 - 6.6 งานห้องสมุด
 - 6.7 งานอาชีพศึกษาระบบทวิภาคี

2.4.2 การบริหารงานสถานศึกษา

ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บริหารงาน รับผิดชอบการดำเนินงานของสถานศึกษาและปกครองบังคับบัญชา โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหาร และมีคณะกรรมการที่ปรึกษาเป็นที่ปรึกษตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

1. คณะกรรมการสถานศึกษา

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นประธานกรรมการ

- 1.2 ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ที่ทำหน้าที่ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา เป็นกรรมการ
 - 1.3 ผู้แทนฝ่ายต่าง ๆ ฝ่ายละ 1 คน เป็นกรรมการ
 - 1.4 ครูอาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิไม่น้อยกว่า 2 คน เป็นกรรมการ
2. การแต่งตั้งผู้แทนฝ่ายและครูอาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้แต่งตั้ง และให้อยู่ในตำแหน่งคราวละ 1 ปีการศึกษา ในกรณีที่กรรมการสถานศึกษา ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งว่างลง หรือไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ประจำในสถานศึกษานั้น ๆ ต้องพ้นจากตำแหน่ง และให้ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งผู้แทนฝ่ายนั้น ๆ ครูอาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิแทนแล้วแต่กรณี เว้นแต่วาระของกรรมการเหลือไม่ถึง 90 วัน จะไม่แต่งตั้งแทนกันได้ ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการแทน ให้อยู่ในตำแหน่งเท่าเวลาของผู้ที่ตนแทน
3. ครูอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้
 - 3.1 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ดี
 - 3.2 เป็นผู้ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ รักษาวินัยโดยเคร่งครัด มีมนุษยดี
 - 3.3 เป็นผู้มีความประพฤติดี ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความเสียสละ อุทิศเวลาเพื่อความเจริญของสถานศึกษาอย่างแท้จริง
 - 3.4 เป็นผู้มิอายุราชการไม่น้อยกว่า 5 ปี เว้นแต่ในกรณีจำเป็น เพื่อประโยชน์ของสถานศึกษา จะแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากผู้มิอายุราชการไม่ถึง 5 ปีก็ได้
 4. ให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ในการประชุมแต่ละครั้ง ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานของที่ประชุมในการประชุมกรรมการสถานศึกษา ถ้ามีการพิจารณาเกี่ยวกับตัวกรรมการผู้ใดโดยเฉพาะ กรรมการผู้นั้น ไม่มีสิทธิ์เข้าประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาดให้ผู้บริหารสถานศึกษา รายงานผลการประชุมให้กรมอาชีวศึกษาทราบทุกครั้ง
 5. กรรมการสถานศึกษา มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหาร และพิจารณาให้ความเห็น เสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
 - 5.1 การปรับปรุงหน่วยงานและแผนงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา
 - 5.2 การจัดการศึกษาของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบายของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการและของรัฐบาล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 5.3 การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขหลักสูตรวิชาการต่าง ๆ ที่เปิดสอนในสถานศึกษา
- 5.4 การเปิดสอนหรือยกเลิกการสอนวิชาชีวะสาขาใดสาขาหนึ่ง
- 5.5 การปรับปรุงหรือการเปลี่ยนแปลงแก้ไขระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษา
- 5.6 การวัดผลและการประเมินผลการเรียนการสอน ทุกระดับการศึกษาและทุกภาคเรียน
- 5.7 การดำเนินงานของสถานศึกษาในรอบภาคเรียน
- 5.8 เรื่องอื่น ๆ ที่ผู้บริหารสถานศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการ
6. ให้สถานศึกษามีคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานต่าง ๆ และความเจริญก้าวหน้าของสถานศึกษา
- 6.1 คณะกรรมการที่ปรึกษาประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิและความสามารถ ซึ่งกรมอาชีวศึกษาเป็นผู้แต่งตั้งตามที่ผู้บริหารสถานศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการศึกษาเสนอ
- 6.2 คณะกรรมการที่ปรึกษายู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปีการศึกษา ในกรณีที่กรรมการที่ปรึกษาว่างลงด้วยเหตุใดก็ตาม อาจพิจารณาแต่งตั้งใหม่ได้
- 6.3 ให้มีการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง ในการประชุมแต่ละครั้ง ให้มีการเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานที่ประชุมและให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นเลขานุการที่ประชุม ให้ผู้บริหารสถานศึกษา รายงานผลการประชุมกรรมการที่ปรึกษาให้กรมอาชีวศึกษาทราบทุกครั้ง
- 6.4 กรรมการที่ปรึกษามีหน้าที่ให้คำปรึกษาและเสนอแนะแก่สถานศึกษา ในเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดหาแหล่งฝึกงาน การหาทุนการศึกษา การจัดกิจกรรมต่าง ๆ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนการบริหารงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาขอความช่วยเหลือ
7. ผู้บริหารสถานศึกษา มีอำนาจหน้าที่ และรับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษา ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายหรือระเบียบแบบแผน ดังต่อไปนี้
- 7.1 บริหารสถานศึกษา ตามที่กรมอาชีวศึกษาหรือกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย
- 7.2 บริหารสถานศึกษาตามคำสั่ง คำแนะนำคำชี้แจงของผู้มีอำนาจหน้าที่ซึ่งไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบแบบแผน คำสั่งหรือคำวินิจฉัยของกรมอาชีวศึกษา หรือกระทรวงศึกษาธิการ
- 7.3 บริหารสถานศึกษา ตามนโยบายของรัฐบาล แผนการศึกษาแห่งชาติ
- 7.5 กำหนดแผนงาน ดำเนินงาน สั่งงานและมอบหมายงาน ประสานงาน ควบคุม ติดตามผลงานของหน่วยงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา รับผิดชอบในเรื่องการเงินและทรัพย์สินอื่น ๆ ของสถานศึกษา

- 7.5 กำหนดระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยความเห็นชอบของกรมอาชีวศึกษา
- 7.6 ปกครอง บังคับบัญชาข้าราชการ ครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่ลูกจ้างของสถานศึกษา
- 7.6 ประเมินผลงาน พิจารณาความดีความชอบ พิจารณาโทษ สั่งลงโทษผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา
- 7.7 ปกครอง อบรมและพิจารณาโทษนักเรียนนักศึกษา หรือผู้เข้ารับการอบรม ตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ
- 7.8 วินิจฉัย สั่งการ เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาตามอำนาจหน้าที่
- 7.9 อนุมัติผลสอบทุกระดับการศึกษาในสถานศึกษา และรายงานผลการเรียนของผู้สำเร็จการศึกษา ให้กรมอาชีวศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบภายใน 30 วัน นับแต่วันอนุมัติผลการสอบ
- 7.10 วิเคราะห์ ประเมินผล รวบรวมข้อมูลและจัดทำสถิติต่าง ๆ ของสถานศึกษา
- 7.11 นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้และเผยแพร่ให้ผู้ได้บังคับบัญชาเพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานในสถานศึกษา
- 7.13 เป็นผู้นำในการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ชุมชน ประชาชนในท้องถิ่น ส่วนราชการและองค์กรอื่น เพื่อความเจริญของสถานศึกษาและท้องถิ่น
- 7.14 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย
8. ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ในฐานะผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา ช่วยปกครองบังคับบัญชา ข้าราชการ ครูอาจารย์ พนักงาน เจ้าหน้าที่ ลูกจ้าง นักเรียนนักศึกษา หรือผู้เข้ารับการฝึกอบรมของสถานศึกษา และรับผิดชอบงานตามฝ่ายที่ได้รับมอบหมาย ดังนี้
- 8.1 ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมดูแลการเงิน งานการบัญชี งานสารบรรณ งานประชาสัมพันธ์ งานบุคลากร งานเอกสาร การพิมพ์ งานทะเบียน งานพัสดุ งานอาคารสถานที่ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย
- 8.2 ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา ฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมดูแลงานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน งานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา งานโครงการพิเศษ งานสวัสดิการพยาบาลและหอพัก และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย
- 8.3 ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา ฝ่ายวางแผนและพัฒนา มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมดูแลงานศูนย์ข้อมูลการศึกษาเพื่ออาชีพและตลาดแรงงาน งานวางแผนการศึกษา และงบประมาณ งานวิจัยและพัฒนา งานผลิตการค้าและส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

8.4 ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา ฝ่ายวิชาการ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมดูแลการเรียนการสอน การฝึกอบรม การวัดผลการศึกษา การจัดโปรแกรมการเรียนของคณะวิชาต่าง ๆ งานหลักสูตรพิเศษ งานหลักสูตรการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

9. หัวหน้าคณะวิชา มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ต่อไปนี้

9.1 ควบคุมดูแลการเรียนการสอนในคณะให้เป็นไปตามหลักสูตร

9.2 จัดทำตารางสอนของคณะ

9.3 ติดตามและแนะนำการทำโครงการสอน คู่มือครู ใบงาน ให้สอดคล้องกับหลักสูตรและแผนการสอน

9.4 สนับสนุนให้มีการพัฒนาการสอน การใช้อุปกรณ์การสอน การสร้างตำรา เอกสาร และใบช่วยสอนต่าง ๆ

9.5 ดูแล รักษา จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องจักร เครื่องมือ ให้ใช้งานได้ปกติ

9.6 รับผิดชอบดูแลทรัพย์สินของสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย

9.7 ประสานงานระหว่างแผนกวิชาต่าง ๆ และให้ความร่วมมือกับงานอื่น ๆ ในสถานศึกษา

9.8 เสนอความคิดเห็นชอบ การปฏิบัติราชการของข้าราชการครู อาจารย์และลูกจ้างในคณะวิชาตามลำดับชั้น

9.9 ปกครอง ดูแลข้าราชการครูอาจารย์ ลูกจ้าง นักเรียนนักศึกษา ในคณะวิชา ให้ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ

9.10 เสนอโครงการปฏิบัติหน้าที่ตามลำดับชั้น

9.11 รายงานการปฏิบัติหน้าที่ตามลำดับชั้น

9.12 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ที่มุ่งสำรวจความคิดเห็นของ ผู้บริหารและครู-อาจารย์ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี เกี่ยวกับทักษะและคุณสมบัติที่พึง ประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากรและตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือรวบรวมข้อมูล

3.2.1 การสร้างเครื่องมือ

3.2.2 การตรวจสอบเครื่องมือ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและตัวอย่างประชากร

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้บริหารและครูอาจารย์ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ทั้ง 45 แห่ง จำนวน 2,515 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้ทำหน้าที่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ แห่งละ 5 คน รวม 225 คน และครู-อาจารย์ จำนวน 2,290 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 2,515 คน

3.1.2 ตัวอย่างประชากร

การวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการเลือกตัวอย่าง ดังนี้

3.1.2.1 กำหนดจำนวนตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่าง ของ Krejcie, R.V. และ D.N, Morgan ดังนี้

3.1.2.2 ตัวอย่างผู้บริหาร จากผู้บริหาร จำนวน 255 คน ได้ตัวอย่างจำนวน 144 คน

3.1.2.2.1 ตัวอย่างครูอาจารย์ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนครูอาจารย์ ของแต่ละคณะวิชา โดยตารางกำหนดขนาดตัวอย่างได้จำนวน ดังนี้

3.1.2.2.1.1 คณะวิชาพื้นฐาน จำนวนครูอาจารย์ 547 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 226 คน

3.1.2.2.1.2 คณะวิชาพืชศาสตร์ จำนวนครูอาจารย์ 561 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 234 คน

3.1.2.2.1.3 คณะวิทยาศาสตร์ จำนวนครุอาจารย์ 481 คน ขนาด
กลุ่มตัวอย่าง 217 คน

3.1.2.2.1.4 คณะวิชาช่างกลเกษตร จำนวนครุอาจารย์ 231 คน ขนาด
กลุ่มตัวอย่าง 144 คน

3.1.2.2.1.5 คณะวิชาธุรกิจเกษตร จำนวนครุอาจารย์ 274 คน ขนาด
กลุ่มตัวอย่าง 162 คน

3.1.2.2.1.6 คณะวิชาอุตสาหกรรมเกษตร จำนวนครุอาจารย์ 194 คน
ตัวอย่าง 132 คน

รวมจำนวนตัวอย่างครุอาจารย์ 1,115 คน

3.1.2.3 การเลือกตัวอย่าง โดยการสุ่มวิทยาลัยประมาณ 2 ใน 3 ของแต่ละภูมิภาค เพื่อให้
ได้จำนวนผู้บริหาร 150 คน และครุอาจารย์ของจำนวนวิทยาลัยที่สุ่มได้เป็นตัวอย่าง จำนวน 1,503
คน จำแนกตามคณะวิชาและภูมิภาค ดังตารางที่ 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, และ 3.5

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและตัวอย่างครุอาจารย์ กลุ่มภาคกลาง จำแนกวิทยาลัยและคณะ
วิชา

ลำดับที่	วิทยาลัยเกษตร และเทคโนโลยี	จำนวนประชากรครุอาจารย์							จำนวนตัวอย่างครุอาจารย์						
		พร	ทศ	สศ	ชก	ธก	อก	รวม	พร	ทศ	สศ	ชก	ธก	อก	รวม
1	ราชบุรี	12	15	12	7	5	4	55	12	15	12	7	5	4	55
2	เพชรบุรี	14	12	10	5	6	4	51	14	12	10	5	6	4	51
3	สุพรรณบุรี	14	16	13	6	6	5	60							
4	กาญจนบุรี	13	11	9	5	5	3	46	13	11	9	5	5	3	46
5	ลพบุรี	14	14	13	6	5	4	56							
6	ชัยนาท	13	11	8	5	5	4	46	13	11	8	5	5	4	46
7	สิงห์บุรี	14	14	10	5	8	6	57	14	14	10	5	8	6	57
8	อุทัยธานี	11	12	10	4	6	5	48							
9	ชลบุรี	15	19	9	7	6	5	61	15	19	9	7	6	5	61
10	สระแก้ว	12	12	10	5	5	4	48							
11	ฉะเชิงเทรา	13	12	10	4	5	4	48	13	12	10	4	5	4	48
12	บางไทร	2	4	2	1	2	2	13	2	4	2	1	2	2	13
รวม		147	152	116	60	64	50	589	96	98	70	39	32	42	377

พฐ หมายถึง คณะวิชาพื้นฐาน
 พศ หมายถึง คณะวิชาพีชศาสตร์
 สศ หมายถึง คณะวิชาสัตวศาสตร์
 ชก หมายถึง คณะวิชาช่างกลเกษตร
 ฐก หมายถึง คณะวิชาธุรกิจเกษตร
 อก หมายถึง คณะวิชาอุตสาหกรรมเกษตร

ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนประชากรและตัวอย่างครูอาจารย์ กลุ่มภาคเหนือ จำแนกวิทยาลัยและ
 คณะวิชา

ลำดับที่	วิทยาลัยเกษตร และเทคโนโลยี	จำนวนประชากรครูอาจารย์							จำนวนตัวอย่างครูอาจารย์						
		พฐ	พศ	สศ	ชก	ฐก	อก	รวม	พฐ	พศ	สศ	ชก	ฐก	อก	รวม
1	นครสวรรค์	12	11	10	4	6	3	46	12	11	10	4	6	3	46
2	สุโขทัย	12	12	10	5	4	4	47							
3	เพชรบูรณ์	11	12	9	4	5	5	46	11	12	9	4	5	5	46
4	พิจิตร	13	12	10	5	5	3	48	13	12	10	5	5	3	48
5	กำแพงเพชร	12	13	10	5	6	5	51	12	13	10	5	6	5	51
6	ตาก	13	16	11	-	6	6	59							
7	เชียงใหม่	12	14	12	5	7	6	56							
8	เชียงราย	13	17	13	6	7	5	61	13	17	13	6	7	5	61
9	แพร่	11	12	9	4	6	4	46							
10	ลำพูน	12	9	6	4	12	5	48	12	9	6	4	12	5	48
11	พะเยา	3	7	3	1	2	2	18	3	7	3	1	2	2	18
รวม		124	135	103	50	66	48	526	76	81	61	29	43	28	318

พฐ หมายถึง คณะวิชาพื้นฐาน
 พศ หมายถึง คณะวิชาพีชศาสตร์
 สศ หมายถึง คณะวิชาสัตวศาสตร์
 ชก หมายถึง คณะวิชาช่างกลเกษตร
 ฐก หมายถึง คณะวิชาธุรกิจเกษตร
 อก หมายถึง คณะวิชาอุตสาหกรรมเกษตร

ตารางที่ 3.3 แสดงจำนวนประชากรและตัวอย่างครุอาจารย์ กลุ่มภาคใต้ จำแนกวิทยาลัยและคณะวิชา

ลำดับที่	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี	จำนวนประชากรครุอาจารย์						จำนวนตัวอย่างครุอาจารย์							
		พฐ	พศ	สศ	ชก	ธก	อก	รวม	พฐ	พศ	สศ	ชก	ธก	อก	รวม
1	นราธิวาส	12	11	10	4	5	4	46	12	11	10	4	5	4	46
2	สตูล	12	10	10	4	7	5	48							
3	สงขลา	15	12	12	5	8	5	57							
4	นครศรีธรรมราช	12	10	9	4	8	4	47	12	10	9	4	8	4	47
5	สุราษฎร์ธานี	12	12	10	5	6	5	50							
6	ชุมพร	14	15	14	7	8	6	64	14	15	14	7	8	6	64
7	พัทลุง	14	12	13	6	6	4	55	14	12	13	6	6	4	55
8	กระบี่	13	10	9	7	6	3	48							
9	ตรัง	13	18	15	8	9	7	70	13	18	15	8	9	7	70
10	พังงา	12	10	10	4	5	4	45	12	10	10	4	5	4	45
11	ระนอง	10	8	8	4	6	4	44	10	8	12	4	6	4	44
รวม		139	128	124	58	74	51	574	87	84	83	37	47	33	371

พฐ หมายถึง คณะวิชาพื้นฐาน

พศ หมายถึง คณะวิชาพืชศาสตร์

สศ หมายถึง คณะวิชาสัตวศาสตร์

ชก หมายถึง คณะวิชาช่างกลเกษตร

ธก หมายถึง คณะวิชาธุรกิจเกษตร

อก หมายถึง คณะวิชาอุตสาหกรรมเกษตร

ตารางที่ 3.4 แสดงจำนวนประชากรและตัวอย่างครุอาจารย์กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนก
วิทยาลัยและคณะวิชา

ลำดับที่	วิทยาลัยเกษตร และเทคโนโลยี	จำนวนประชากรครุอาจารย์						จำนวนตัวอย่างครุอาจารย์							
		พฐ	พศ	สศ	ชก	ธก	อก	รวม	พฐ	พศ	สศ	ชก	ธก	อก	รวม
1	อุครธานี	12	15	14	7	8	5	61							
2	ขอนแก่น	12	12	12	5	6	4	51	12	12	12	5	6	4	51
3	อุบลราชธานี	10	12	13	5	6	3	49							
4	มหาสารคาม	12	13	10	5	6	3	49	12	13	10	5	6	3	49
5	ร้อยเอ็ด	14	14	11	5	6	4	54							
6	นครพนม	11	12	11	4	6	3	47	11	12	11	4	6	3	47
7	ยโสธร	12	11	12	5	6	4	50	12	11	12	5	6	4	50
8	นครราชสีมา	12	14	11	6	6	4	53	12	14	11	6	6	4	53
9	ศรีสะเกษ	14	15	16	7	7	5	64	14	15	16	7	7	5	64
10	บุรีรัมย์	12	13	12	7	7	5	56	12	13	12	7	7	5	56
11	ชัยภูมิ	16	15	16	7	8	5	67	16	15	16	7	8	5	67
รวม		137	146	138	63	72	45	601	101	105	100	46	52	33	437

พฐ หมายถึง คณะวิชาพื้นฐาน

พศ หมายถึง คณะวิชาพืชศาสตร์

สศ หมายถึง คณะวิชาสัตวศาสตร์

ชก หมายถึง คณะวิชาช่างกลเกษตร

ธก หมายถึง คณะวิชาธุรกิจเกษตร

อก หมายถึง คณะวิชาอุตสาหกรรมเกษตร

ตารางที่ 3.5 แสดงจำนวนประชากรและตัวอย่างกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครูอาจารย์ จำแนกตามคณะ
วิชาและภูมิภาค

ภูมิภาค	ผู้ บริหาร	จำนวนประชากรครูอาจารย์							จำนวนตัวอย่างครูอาจารย์						
		ทช	ทค	สค	ชค	รค	อก	รวม	ทช	ทค	สค	ชค	รค	อก	รวม
ภาคกลาง	40	147	152	116	60	64	50	589	96	98	70	39	42	32	377
ภาคเหนือ	35	124	135	103	50	66	48	526	76	81	61	29	43	28	318
ภาคใต้	35	139	128	124	58	74	51	524	87	84	83	37	47	33	371
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	40	137	146	138	63	72	45	601	101	105	100	46	52	33	437
รวม	150	547	561	481	231	276	194	2290	360	368	314	151	184	126	1503

ทช หมายถึง คณะวิชาพื้นฐาน

ทค หมายถึง คณะวิชาพีชศาสตร์

สค หมายถึง คณะวิชาสัตวศาสตร์

ชค หมายถึง คณะวิชาช่างกลเกษตร

รค หมายถึง คณะวิชาธุรกิจเกษตร

อก หมายถึง คณะวิชาอุตสาหกรรมเกษตร

3.2 เครื่องมือรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา
4. สถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน
5. ตำแหน่งปัจจุบัน
6. อายุราชการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม อันประกอบด้วยคำถามที่แยกเนื้อหาที่ถามออกเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย

- ทักษะด้านมโนทัศน์ในงาน (Conceptual Skills)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ทักษะด้านมนุษย (Human Skills)
- ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน (Technical Skills)
- คุณสมบัติ

เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ

5 หมายถึง ทักษะ/และคุณสมบัติที่พึงประสงค์ มากที่สุด

4 หมายถึง ทักษะ/และคุณสมบัติที่พึงประสงค์ มาก

3 หมายถึง ทักษะ/และคุณสมบัติที่พึงประสงค์ ปานกลาง

2 หมายถึง ทักษะ/และคุณสมบัติที่พึงประสงค์ น้อย

1 หมายถึง ทักษะ/และคุณสมบัติที่พึงประสงค์ น้อยที่สุด

และเป็นคำถามปลายเปิด

เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยทางสถิติ (\bar{X}) ของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้กำหนดช่วงของค่าเฉลี่ยทางสถิติ (\bar{X}) ตามความคิดเห็นของ Best (1970 : 120) ดังนี้

4.50-5.00 หมายถึง ทักษะ/และคุณสมบัติที่พึงประสงค์ มากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง ทักษะ/และคุณสมบัติที่พึงประสงค์ มาก

2.50-3.49 หมายถึง ทักษะ/และคุณสมบัติที่พึงประสงค์ ปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง ทักษะ/และคุณสมบัติที่พึงประสงค์ น้อย

1.00-1.49 หมายถึง ทักษะ/และคุณสมบัติที่พึงประสงค์ น้อยที่สุด

3.2.1 การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีลำดับการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้นำเอากรอบทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะผู้นำทั้ง 3 ด้าน คือ

- ทักษะด้านมโนทัศน์ในงาน (Conceptual Skills)
- ทักษะด้านมนุษย (Human Skills)
- ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน (Technical Skills)

มาผนวกกับกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารการศึกษา พ.ศ.2529 ได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าคณะวิชา และประกาศของกรมอาชีวศึกษา เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา มากำหนดรูปแบบและโครงสร้างของแบบสอบถาม สร้างเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย

1. ทักษะด้านมโนทัศน์ในงาน (Conceptual Skills)	จำนวน 14 ข้อ
2. ทักษะด้านมนุษย (Human Skills)	จำนวน 14 ข้อ
3. ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน (Technical Skills)	จำนวน 14 ข้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. คุณสมบัติ

จำนวน 14 ข้อ

3.2.2 การพิจารณาคูณภาพเครื่องมือ

3.2.2.1 การพิจารณาความเที่ยงตรง (Validity)

นำแบบสอบถามตามที่ถูกวิจัยสร้างขึ้น ไปให้ผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญทางการบริหารบุคคล และเป็นผู้มีประสบการณ์ในการบริหาร ตรวจสอบดูความเที่ยงตรงของเนื้อหา เพื่อให้ให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงแบบสอบถาม ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

1. นายจิต อิสสระรีย์	ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี
2. นายยุทธ สิงหระ	ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีโสธร
3. นายสิทธิพร สุดดีพงษ์	ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี
4. ดร.โกวิท ธีรวิโรจน์	ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์
5. นายอภิวัฒน์ จุมวงศ์	ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น
6. นายวีระศักดิ์ บุตรโกษา	หัวหน้าคณะวิชาสัตวศาสตร์ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี

ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปเสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

3.2.2.2 พิจารณาคูณความเชื่อมั่น (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารและครูอาจารย์ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามไปคำนวณหาความเชื่อมั่น โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC (Statistical Package in the Social Science Personal Computer Plus) หาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha-Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถาม ดังนี้

ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ในงาน	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .90
ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92
ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .88
ด้านคุณสมบัติ	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85

ค่าความเชื่อมั่นที่คำนวณได้ สูงกว่าที่กำหนดไว้ $\alpha = 0.8$ แสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อมั่นสามารถที่จะนำไปเก็บข้อมูลได้

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากงานบัณฑิตวิทยาลัย ถึงอธิบดีกรมอาชีวศึกษา เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ในส่วนภูมิภาคทั้ง 4 กลุ่ม
2. นำแบบสอบถามส่งกรมอาชีวศึกษา เพื่อตรวจสอบแบบสอบถาม เพื่อขออนุญาตให้บุคลากรในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในส่วนภูมิภาคทั้ง 4 กลุ่ม ตอบแบบสอบถาม
3. นำแบบสอบถามจัดส่งไปยังวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ในส่วนภูมิภาคทั้ง 4 กลุ่ม จำนวน 30 แห่ง จำนวน 1,653 ฉบับ คือ กลุ่มผู้บริหาร 150 ฉบับ กลุ่มครู-อาจารย์ จำนวน 1,503 ฉบับ โดยผู้วิจัยจัดส่งทางไปรษณีย์ทั้งหมด พร้อมทั้งซองติดดวงตราไปรษณีย์ จำหน่ายของถึงผู้วิจัย เพื่อสะดวกในการส่งแบบสอบถามคืนให้กับผู้วิจัย ผู้วิจัยได้ติดต่อกับผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวางแผนและพัฒนา เป็นผู้รวบรวมและจัดส่งแบบสอบถามคืน และได้รับแบบสอบถามคืนจากทุกวิทยาลัย จำนวน 30 แห่ง และเมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทุกฉบับ ได้จำนวนแบบสอบถามที่สมบูรณ์ โดยพิจารณาจากการตอบทุกข้อของแบบสอบถาม ได้จำนวน 1,313 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.35 ได้รับคืนจากผู้บริหาร จำนวน 146 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.33 ครู-อาจารย์ จำนวน 1,167 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.25
4. แบบสอบถามที่สมบูรณ์นำไปวิเคราะห์ จำแนกตามภูมิภาคและคณะวิชา ดังตารางที่

3.6

ตารางที่ 3.6 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำแนกตามสถานภาพผู้ตอบ ภูมิภาค และคณะวิชา

ภูมิภาค	ผู้บริหาร	ครูอาจารย์						รวม
		พฐ	พศ	สส	ชก	ชก	อก	
ภาคกลาง	38	71	71	65	42	47	35	369
ภาคเหนือ	35	51	50	46	30	34	24	270
ภาคใต้	33	55	55	50	32	37	25	287
ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ	40	75	74	69	44	51	34	387
รวม	146	242	250	230	148	169	118	1,313

พฐ หมายถึง คณะวิชาพื้นฐาน

พศ หมายถึง คณะวิชาที่ศึกษาศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สศ หมายถึง คณะวิทยาศาสตร์

ชก หมายถึง คณะวิชาช่างกลเกษตร

รท หมายถึง คณะวิชาธุรกิจเกษตร

อก หมายถึง คณะวิชาอุตสาหกรรมเกษตร

3.4 วิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package in the Social Science Personal Computer Plus) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, สถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน, ตำแหน่งปัจจุบัน, อายุราชการ วิเคราะห์ข้อมูลเสนอเป็นตารางค่าสถิติร้อยละ
2. วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี โดยใช้สถิติ
 - 2.1 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X})
 - 2.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารกับครู-อาจารย์ เกี่ยวกับทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี วิเคราะห์ด้วยค่า t
4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี จำแนกตามกลุ่มสถานศึกษาภูมิภาควิเคราะห์ด้วยค่า F และทดสอบรายคู่ด้วยค่า Scheffe'
5. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครู-อาจารย์ เกี่ยวกับทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี จำแนกตามคณะวิชา 6 คณะวิชา วิเคราะห์ด้วยค่า F และทดสอบรายคู่ด้วยค่า Scheffe'

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี เกี่ยวกับทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ทักษะด้านมโนทัศน์ในงาน (Conceptual Skills)
2. ทักษะด้านมนุษย (Human Skills)
3. ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน (Technical Skills)
4. คุณสมบัติ

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยขอเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางและแปลผลด้วยการบรรยายตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ เกี่ยวกับทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี คือ

1. ทักษะด้านมโนทัศน์ในงาน (Conceptual Skills)
2. ทักษะด้านมนุษย (Human Skills)
3. ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน (Technical Skills)
4. คุณสมบัติ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็น เกี่ยวกับทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหาร กับ ความคิดเห็นของครูอาจารย์ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็น เกี่ยวกับทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ของผู้บริหารและครูอาจารย์ จำแนกตามกลุ่มภูมิภาค

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบความคิดเห็น เกี่ยวกับทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ของครูอาจารย์ จำแนกตามคณะวิชา

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไปและกลุ่มภูมิภาค

ข้อมูลส่วนตัวสถานภาพ ของผู้ตอบแบบสอบถาม	กลุ่มภาค กลาง		กลุ่มภาค เหนือ		กลุ่มภาค ใต้		กลุ่มภาคตะวันออก เฉียงเหนือ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ										
ชาย	238	18.2	164	12.5	150	11.5	223	16.8	775	59.0
หญิง	131	10.0	106	8.0	137	10.5	164	12.5	538	41.0
รวม	369	28.2	270	20.5	287	22.0	387	29.3	1,313	100.0
อายุ										
21-30 ปี	42	3.2	38	2.8	68	5.2	45	3.4	193	14.7
31-40 ปี	171	13.1	155	11.8	117	8.9	172	13.1	615	46.8
41-50 ปี	138	10.5	71	5.4	83	6.4	128	9.7	420	32.0
51 ปีขึ้นไป	18	1.4	6	0.5	19	1.5	42	3.1	85	6.5
รวม	369	28.2	270	20.5	287	22.0	387	29.3	1,313	100.0
ระดับการศึกษา										
ต่ำกว่าปริญญาตรี	22	1.7	9	.7	6	.5	9	.7	46	3.5
ปริญญาตรี	260	19.8	208	15.8	242	18.5	268	20.3	978	74.5
ปริญญาโท	82	6.3	50	3.8	36	2.7	101	7.7	269	20.5
สูงกว่าปริญญาโท	5	.4	3	.2	3	.2	9	.7	20	1.5
รวม	369	28.2	270	20.5	287	22.0	387	29.3	1,313	100.0
อายุราชการ										
1-5 ปี	22	1.7	27	2.1	26	2.0	50	3.8	125	9.6
6-10 ปี	45	3.3	41	3.1	61	4.7	45	3.4	192	14.6
11-15 ปี	113	8.6	94	7.1	69	5.3	113	8.5	389	29.5
16-20 ปี	124	9.5	79	6.0	86	6.6	106	8.0	395	30.1
21 ปีขึ้นไป	65	5.0	29	2.3	45	3.4	703	5.5	212	16.2
รวม	369	28.2	270	20.5	287	22.0	387	29.3	1,313	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มที่ศึกษาเป็นชายมากกว่าหญิง คือ ชายร้อยละ 59 หญิงร้อยละ 41 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวนมากที่สุด ร้อยละ 46.8 รองลงไปอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 32 โดยรวม ส่วนใหญ่อายุมากกว่า 30 ปี ร้อยละ 85.3

การศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 74.5 และระดับปริญญาโท ร้อยละ 20.5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อายุราชการ 16-20 ปี ร้อยละ 30.1 และ 11-15 ปี ร้อยละ 29.5 ส่วนใหญ่มีอายุราชการมากกว่า 10 ปี ร้อยละ 75.5

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ เกี่ยวกับทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ เกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา

ลำดับที่	ทักษะที่พึงประสงค์	n = 1,313		
		\bar{X}	S.D.	ระดับที่พึงประสงค์
1	ด้านมนุษย	4.23	0.54	มาก
2	ด้านมโนทัศน์ในงาน	4.16	0.55	มาก
3	ด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน	4.16	0.58	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.18	0.52	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ เกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชาในระดับที่พึงประสงค์มาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ในระดับมากทุกด้าน โดยที่ ทักษะด้านมนุษยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.23$) ลำดับรองลงไป คือทักษะด้านมโนทัศน์ในงาน ($\bar{X} = 4.16$) ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.16$) และคุณสมบัติ

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับที่พึงประสงค์ ตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารและครูอาจารย์ เกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชาด้านมนุษย

ทักษะด้านมนุษย	n = 1,313			
	\bar{X}	S.D.	ระดับที่พึงประสงค์	ลำดับที่
1. สามารถสื่อสารให้ผู้ร่วมงานและบุคลากรที่รับผิดชอบ เข้าใจในบทบาทหน้าที่ได้อย่างชัดเจน	4.27	0.72	มาก	7
2. สามารถลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากบุคลากรในคณะวิชา	4.20	0.76	มาก	10
3. มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถเข้าสังคมได้ดี	4.33	0.69	มาก	3
4. มีความสามารถพิเศษในศิลปะและวิทยาการหลาย ๆ ด้าน	3.76	0.85	มาก	14
5. มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์	4.27	0.75	มาก	8
6. มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน	4.52	0.65	มาก	1
7. มีความใกล้ชิดและความเป็นกันเองกับทุกคน ทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัย	4.12	0.75	มาก	12
8. มีความกระตือรือร้นและอุทิศเวลาเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม	4.30	0.69	มาก	5
9. มีความรับผิดชอบต่อภาระกระทำของตนเองและกล้าเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ	4.40	0.70	มาก	2
10. สนับสนุนให้บุคลากรในคณะวิชา มีโอกาสได้รับการพิจารณาไปดูงาน อบรม สัมมนาทางวิชาการอย่างเท่าเทียมกัน	4.29	0.77	มาก	6
11. เอาใจใส่ดูแลความเป็นอยู่ของบุคลากรในคณะวิชาได้อย่างทั่วถึง	4.05	0.82	มาก	13
12. มีความคิดริเริ่มในการพัฒนางานฟาร์มของคณะวิชา	4.19	0.80	มาก	11
13. มีความสามารถในการประสานงานระหว่าง ผู้บังคับบัญชา กับ ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ	4.32	0.77	มาก	4
14. สามารถสร้างและเสริมความสามัคคีให้เกิดขึ้นกับผู้ร่วมงานทุกระดับ	4.23	0.74	มาก	9
ค่าเฉลี่ยรวม	4.23	0.54	มาก	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า โดยภาพรวม ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์เกี่ยวกับทักษะด้านมนุษย อยู่ในระดับพึงประสงค์มาก ($\bar{X} = 4.23$)

เมื่อพิจารณารายข้อแล้ว พบว่า อยู่ในระดับที่พึงประสงค์มากทุกข้อ คือ ข้อ 6 มีความรับ
 ผิดชอบในหน้าที่การงาน ($\bar{X} = 4.52$) ลำดับรองลงไป คือ ข้อ 9 มีความรับผิดชอบต่อการกระทำ
 ของตนและกล้าเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.40$) ข้อ 3 มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถเข้าสังคมได้
 ดี ($\bar{X} = 4.33$) ข้อ 13 มีความสามารถในการประสานงานระหว่างผู้บังคับบัญชา กับ ผู้ใต้บังคับบัญชา
 เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ ($\bar{X} = 4.32$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับที่พึงประสงค์ ตามความคิดเห็นของ
 ผู้บริหารและครูอาจารย์ เกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา
 ด้านมนโทัศน์ในงาน

ทักษะด้านมนโทัศน์ในงาน	N = 1,313			
	\bar{X}	S.D.	ระดับที่พึง ประสงค์	ลำดับที่
1. มีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าตัดสินใจในเรื่องที่รับผิดชอบ	4.42	0.69	มาก	2
2. มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าคณะวิชา	4.43	0.69	มาก	1
3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน	4.18	0.75	มาก	9
4. สามารถให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการปฏิบัติงานของบุคลากร	4.19	0.76	มาก	8
5. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับคณะวิชา	3.99	0.80	มาก	12
6. มีความสามารถร่วมจัดทำตารางสอนของคณะวิชา	3.95	0.85	มาก	13
7. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษา	3.99	0.79	มาก	11
8. มีความรู้ความเข้าใจด้านการบริหาร	4.21	0.79	มาก	7
9. มีปัญหาที่ต้องตัดสินใจฉับพลัน จะตัดสินใจสั่งการได้อย่างรวดเร็วถูกต้อง	4.26	0.78	มาก	4
10. มีความสามารถในการบริหารงานในคณะวิชา โดยมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงในทางก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา	4.23	0.78	มาก	6
11. มีความสามารถทำให้บุคลากร มีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานร่วมกัน	4.24	0.78	มาก	5
12. ขอมรับฟังคำวิจารณ์และข้อคิดเห็นจากบุคลากรในคณะวิชาเพื่อปรับปรุงงาน	4.32	0.75	มาก	3

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ทักษะด้านมนโทัศน์ในงาน	N = 1,313			
	\bar{X}	S.D.	ระดับที่พึงประสงค์	ลำดับที่
13. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น	3.87	0.81	มาก	14
14. มีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาในคณะวิชา	4.01	0.77	มาก	10
ค่าเฉลี่ยรวม	4.16	0.55	มาก	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า โดยภาพรวมความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ เกี่ยวกับทักษะด้านมนโทัศน์ในงาน อยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก ($\bar{X} = 4.16$)

เมื่อพิจารณารายข้อแล้ว พบว่า อยู่ในระดับที่พึงประสงค์มากทุกข้อ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2 มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าคณะวิชา ($\bar{X} = 4.43$) ลำดับรองลงไป คือ ข้อ 1 มีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าตัดสินใจเรื่องที่ได้รับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.42$) ข้อ 12 ยอมรับฟังคำวิจารณ์ และข้อคิดเห็นจากบุคลากรในคณะวิชาเพื่อปรับปรุงงาน ($\bar{X} = 4.32$) ข้อ 9 มีปัญหาที่ต้องตัดสินใจฉับพลัน จะตัดสินใจสั่งการได้อย่างรวดเร็วถูกต้อง ($\bar{X} = 4.26$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับที่พึงประสงค์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ เกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน

ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน	n = 1,313			
	\bar{X}	S.D.	ระดับที่พึงประสงค์	ลำดับที่
1. ควบคุมดูแลการเรียนการสอนในคณะวิชาให้เป็นไปตามหลักสูตร	4.13	0.75	มาก	9
2. มีความสามารถจัดหา ดูแลรักษาอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ของคณะวิชา	4.01	0.77	มาก	14
3. มีความสามารถประเมินผลงานของบุคลากรในคณะวิชาได้ถูกต้องยุติธรรม	4.31	0.76	มาก	1
4. สามารถทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมได้	4.11	0.78	มาก	10

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน	n = 1,313			
	\bar{X}	S.D.	ระดับที่พึงประสงค์	ลำดับที่
5. สามารถพัฒนาระบบปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับคณะวิชา	4.13	0.71	มาก	8
6. สามารถควบคุมดูแล สั่งการ ให้นุคลากรในคณะวิชาปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ	4.18	0.77	มาก	4
7. สามารถวางแผนดำเนินงานของคณะวิชาและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้	4.25	0.74	มาก	2
8. เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงวิธีปฏิบัติงาน สามารถชี้แจงเหตุผล ให้นุคลากรทราบได้	4.17	0.74	มาก	5
9. สามารถปฏิบัติงานนอกเวลาราชการได้ด้วยความยินดี	4.09	0.80	มาก	11
10. เอาใจใส่และสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูอาจารย์สม่ำเสมอ	4.22	0.73	มาก	3
11. คอยแนะนำชี้แนวทางปฏิบัติให้เสมอ เมื่อนุคลากรในคณะวิชาปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายผิดพลาด หรือบกพร่อง	4.17	0.77	มาก	7
12. มีความสามารถในการทำแผนงานและโครงการของคณะวิชา	4.17	0.76	มาก	6
13. มีความสามารถในการนิเทศงานด้านวิชาการและงานฟาร์ม	4.05	0.78	มาก	12
14. มีความสามารถในการเป็นผู้แทนเพื่อปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนได้	4.04	0.80	มาก	13
ค่าเฉลี่ยรวม	4.16	0.58	มาก	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า โดยภาพรวม ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ เกี่ยวกับทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก ($\bar{X} = 4.16$)

เมื่อพิจารณารายข้อแล้ว พบว่า อยู่ในระดับที่พึงประสงค์มากทุกข้อ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 3 มีความสามารถประเมินผลงานของบุคลากรในคณะวิชาได้ถูกต้องยุติธรรม ($\bar{X} = 4.31$) ลำดับรองลงไป คือ ข้อ 7 สามารถวางแผนดำเนินงานของคณะวิชา และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ($\bar{X} = 4.25$) ข้อ 10 เอาใจใส่และสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูอาจารย์สม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.22$) ข้อ 6 สามารถควบคุมดูแล สั่งการ ให้นุคลากรในคณะวิชาปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ ($\bar{X} = 4.18$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับที่พึงประสงค์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ เกี่ยวกับ คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา

ด้านคุณสมบัติ	n = 1,313			
	\bar{X}	S.D.	ระดับที่พึงประสงค์	ลำดับที่
1. รับราชการในสังกัดกรมอาชีวศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี	4.01	1.03	มาก	9
2. มีผลงานได้รับการยอมรับในระดับสถานศึกษา หรือระดับกรมอาชีวศึกษา	3.89	0.87	มาก	11
3. ต้องเป็นที่ยอมรับของบุคลากรในคณะวิชา	4.39	0.72	มาก	3
4. มีคุณสมบัติเป็นผู้นำที่ดี	4.40	0.69	มาก	2
5. มีสภาพความพร้อมของตนเองและสภาพครอบครัวซึ่งมีส่วนเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน	4.18	0.75	มาก	7
6. มีหลักธรรม คุณธรรม จริยธรรม ในการครองตน ครองคน ครองงาน	4.37	0.80	มาก	4
7. ควรเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานและบริหารงานได้คล่องตัว	2.99	1.32	ปานกลาง	14
8. มีทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศและการใช้คอมพิวเตอร์	3.52	0.93	มาก	13
9. มีความรู้ความสามารถในการดูแลและปฏิบัติงานฟาร์มของคณะวิชา	4.01	0.81	มาก	9
10. ประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในความซื่อสัตย์สุจริต	4.47	0.68	มาก	1
11. มีความเสียสละและทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม	4.36	0.71	มาก	5
12. สามารถทำหน้าที่ปกครองนักเรียนนักศึกษา ทั้งในเวลาราชการและนอกเวลาราชการ	4.07	0.80	มาก	8
13. มีความสามารถในการวางแผนงานของคณะวิชา	4.26	0.74	มาก	6
14. มีความรู้ในงานวิจัย	3.83	0.87	มาก	12
ค่าเฉลี่ยรวม	4.05	0.48	มาก	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า โดยภาพรวมความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์เกี่ยวกับคุณสมบัติ อยู่ในระดับพึงประสงค์มาก ($\bar{X} = 4.05$)

เมื่อพิจารณารายชื่อแล้ว พบว่า คุณสมบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 10 ประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี มีความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 4.47$) ลำดับรองลงไป คือ ข้อ 4 มีคุณสมบัติในการเป็นผู้นำที่ดี ($\bar{X} = 4.40$) ข้อ 3 ต้องเป็นที่ยอมรับของบุคลากรในคณะวิชา ($\bar{X} = 4.39$) ข้อ 6 มีหลักธรรมคุณธรรม จริยธรรม ในการครองตน ครองคน ครองงาน ($\bar{X} = 4.37$) ตามลำดับ และระดับพึงประสงค์ปานกลางมีข้อเดียว คือ ข้อ 7 ควรเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานและบริหารงานได้คล่องตัว

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหาร กับ ความคิดเห็นของครูอาจารย์ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

ตารางที่ 4.7 เปรียบเทียบความคิดเห็น เกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหาร กับ ความคิดเห็นของครูอาจารย์

ทักษะที่พึงประสงค์	ผู้บริหาร $n_1 = 146$				ครูอาจารย์ $n_2 = 1,167$				t
	\bar{X}_1	S.D. ₁	ระดับที่พึงประสงค์	ลำดับที่	\bar{X}_2	S.D. ₂	ระดับที่พึงประสงค์	ลำดับที่	
1. ด้านมนุษย	4.21	0.42	มาก	1	4.23	0.55	มาก	1	-0.53
2. ด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน	4.16	0.45	มาก	2	4.16	0.59	มาก	3	0.02
3. ด้านมโนทัศน์ในงาน	4.03	0.50	มาก	3	4.18	0.56	มาก	2	-2.61*
ค่าเฉลี่ยรวม	4.13	0.42	มาก		4.19	0.53	มาก		1.84

* $P \leq 0.05$

จากตารางที่ 4.7 พบว่า โดยภาพรวม ความคิดเห็นของผู้บริหาร กับ ความคิดเห็นของครูอาจารย์ เกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ ของหัวหน้าคณะวิชา อยู่ในระดับพึงประสงค์มาก และค่าเฉลี่ยความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าผู้บริหาร กับ ครูอาจารย์มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณารายด้านแล้ว พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหาร กับ ความคิดเห็นของครูอาจารย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพียงด้านเดียว คือ ด้านมโนทัศน์ในงาน ซึ่งค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์มากกว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหาร

เมื่อพิจารณาลำดับที่ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นแล้ว พบว่า กลุ่มผู้บริหารกับกลุ่มครูอาจารย์ มีความคิดเห็นทักษะที่พึงประสงค์ด้านมนุษยเป็นลำดับที่ 1 เช่นเดียวกัน

ลำดับที่ 2 รองลงไป คือ ผู้บริหารมีความคิดเห็นทักษะที่พึงประสงค์ด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน ส่วนครูอาจารย์มีความคิดเห็นทักษะที่พึงประสงค์ด้านมนุษยสัมพันธ์ในงาน

ตารางที่ 4.8 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหาร กับ ความคิดเห็นของครูอาจารย์ ด้านมนุษยสัมพันธ์

ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	ผู้บริหาร $n_1 = 146$				ครูอาจารย์ $n_2 = 1,167$				t
	\bar{X}_1	S.D. ₁	ระดับที่พึงประสงค์	ลำดับที่	\bar{X}_1	S.D. ₁	ระดับที่พึงประสงค์	ลำดับที่	
	1. สามารถสื่อสารให้ผู้ร่วมงานและบุคคลที่รับผิดชอบ เข้าใจในบทบาทหน้าที่ได้อย่างชัดเจน	4.24	0.66	มาก	8	4.28	0.73	มาก	
2. สามารถลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากบุคลากร ในคณะวิชา	4.26	0.67	มาก	7	4.19	0.77	มาก	10	0.91
3. มีมนุษยสัมพันธ์ดี เคารพเข้าสังคมได้ดี	4.35	0.65	มาก	4	4.33	0.70	มาก	3	0.39
4. มีความสามารถพิเศษในศิลปะและวิทยาการหลายๆ ด้าน	3.76	0.81	มาก	14	3.76	0.86	มาก	14	0.01
5. มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์	4.42	0.64	มาก	2	4.26	0.76	มาก	8	2.26*
6. มีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ทำงาน	4.56	0.61	มากที่สุด	1	4.51	0.66	มากที่สุด	1	0.79
7. มีความใกล้ชิดและความเป็นกันเองกับทุกคน ทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัย	4.00	0.70	มาก	12	4.13	0.76	มาก	12	-1.76
8. มีความกระตือรือร้นและอุทิศเวลาเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม	4.35	0.58	มาก	3	4.30	0.70	มาก	6	0.92
9. มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน และกล้าเผชิญกับปัญหาต่างๆ	4.24	0.79	มาก	9	4.42	0.69	มาก	2	-2.09*
10. สนับสนุนให้บุคลากร ในคณะวิชา มีโอกาสได้รับการพิจารณาไปดำรงอบรมสัมมนาทางวิชาการอย่างเท่าเทียมกัน	4.02	0.71	มาก	11	4.31	0.77	มาก	5	-3.28**
11. เอาใจใส่ดูแลความเป็นอยู่ของบุคลากร ในคณะวิชาได้อย่างทั่วถึง	3.99	0.72	มาก	13	4.05	0.83	มาก	13	-0.83
12. มีความคิดริเริ่มในการพัฒนางานใหม่ ของคณะวิชา	4.31	0.72	มาก	6	4.18	0.82	มาก	11	1.76
13. มีความสามารถในการประสานงานระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ	4.34	0.65	มาก	5	4.32	0.78	มาก	4	0.39
14. สามารถสร้างและเสริมความสามัคคีให้เกิดขึ้นกับผู้ร่วมงานทุกระดับ	4.08	0.68	มาก	10	4.25	0.74	มาก	9	-2.22*
ค่าเฉลี่ยรวม	4.21	0.42	มาก		4.23	0.55	มาก		-0.53

* $P \leq .05$ ** $P \leq .01$

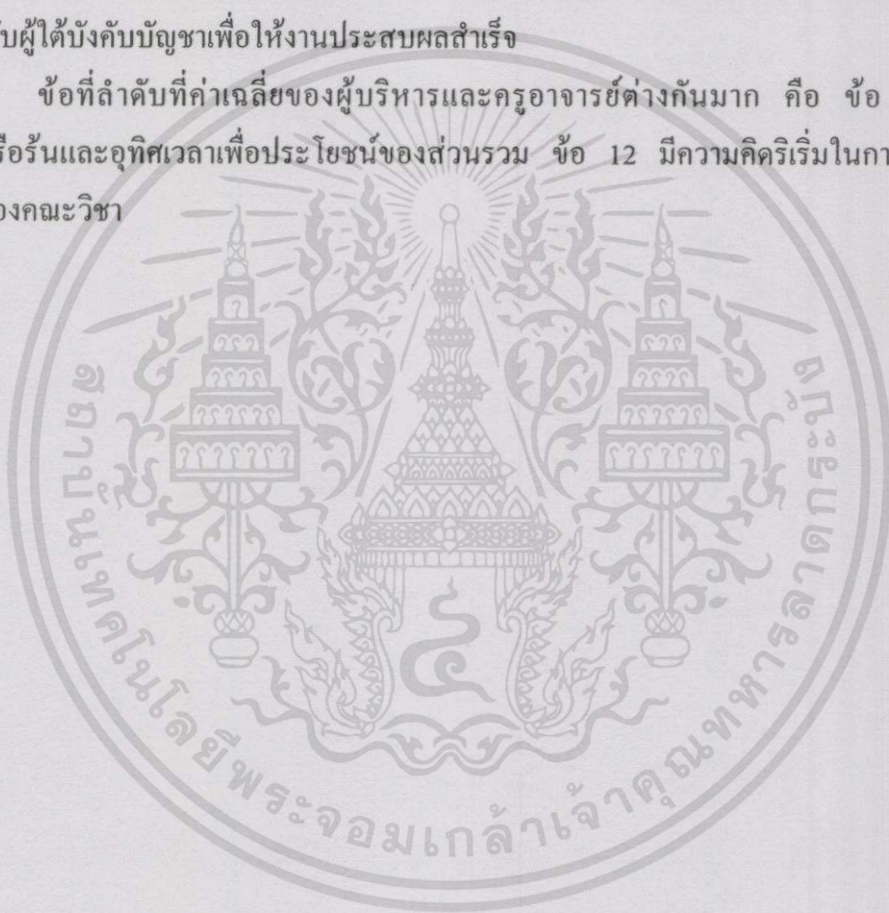
จากตารางที่ 4.8 พบว่า โดยภาพรวม ความคิดเห็นของผู้บริหารกับความคิดเห็นของครูอาจารย์เกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชาด้านมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าผู้บริหาร กับครูอาจารย์มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณารายข้อแล้ว พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารกับความคิดเห็นของครูอาจารย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 คือ ข้อ 5 มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ ข้อ 9 มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน และกล้าเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ข้อ 14 สามารถสร้างและเสริมความสามัคคีให้เกิดขึ้นกับผู้ร่วมงานทุกระดับ

ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญอย่างยิ่งทางสถิติ ระดับ .01 คือ ข้อ 10 สนับสนุนให้บุคลากรในคณะวิชามีโอกาสได้รับการพิจารณาไปปฏิบัติงาน อบรมสัมมนาทางวิชาการ อย่างเท่าเทียมกัน ส่วนมากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์มากกว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหาร แต่ข้อ 5 มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหาร มากกว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์

เมื่อพิจารณาลำดับที่ค่าเฉลี่ยแล้ว พบว่า ข้อที่ผู้บริหารและครูอาจารย์มีความพึงประสงค์ ในลำดับที่สอดคล้องใกล้เคียงกัน คือ ข้อ 6 มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน ข้อ 3 มีมนุษยสัมพันธ์ดีสามารถเข้าสังคมได้ดี และข้อ 13 มีความสามารถในการประสานงานระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ

ข้อที่ลำดับที่ค่าเฉลี่ยของผู้บริหารและครูอาจารย์ต่างกันมาก คือ ข้อ 8 มีความกระตือรือร้นและอุทิศเวลาเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ข้อ 12 มีความคิดริเริ่มในการพัฒนางาน ฟาร์มของคณะวิชา

ตารางที่ 4.9 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา
ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหาร กับ ความคิดเห็นของครูอาจารย์
ด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน

ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน	ผู้บริหาร $n_1 = 146$				ครูอาจารย์ $n_2 = 1,167$				t
	\bar{X}_1	S.D. ₁	ระดับที่ พึง ประสงค์	ลำดับ ที่	\bar{X}_2	S.D. ₂	ระดับที่ พึง ประสงค์	ลำดับ ที่	
1. ควบคุมดูแลการเรียนการสอนในคณะวิชาให้เป็นไปตามหลักสูตร	4.12	0.70	มาก	8	4.13	0.76	มาก	9	-0.09
2. มีความสามารถจัดหา ดูแลรักษาอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ของคณะวิชา	3.29	0.79	มาก	13	4.02	0.77	มาก	14	-1.18
3. มีความสามารถประเมินผลงานของบุคลากรในคณะวิชาได้ถูกต้องยุติธรรม	4.37	0.62	มาก	1	4.30	0.78	มาก	1	1.10
4. สามารถทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมได้	3.93	0.80	มาก	12	4.13	0.78	มาก	10	-2.35*
5. สามารถพัฒนาระบบปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับคณะวิชา	4.09	0.60	มาก	9	4.14	0.73	มาก	8	-0.65
6. สามารถควบคุมดูแล ตั้งการ ใ้บุคลากรในคณะวิชาปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ	4.22	0.62	มาก	5	4.17	0.78	มาก	5	0.67
7. สามารถวางแผนดำเนินงานของคณะวิชาและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้	4.25	0.65	มาก	3	4.25	0.75	มาก	2	0.03
8. เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติงาน สามารถชี้แจงเหตุผลให้บุคลากรทราบได้	4.00	0.68	มาก	11	4.19	0.74	มาก	4	-2.52*
9. สามารถปฏิบัติงานนอกเวลาราชการได้ด้วยความยินดี	4.08	0.82	มาก	10	4.09	0.80	มาก	11	-0.09
10. เอาใจใส่และสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูอาจารย์สม่ำเสมอ	4.17	0.59	มาก	7	4.21	0.74	มาก	3	-0.65
11. คอยแนะนำชี้แนวทางปฏิบัติให้เสมอ เมื่อบุคลากรในคณะวิชาปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายผิดพลาด หรือบกพร่อง	4.24	0.69	มาก	4	4.16	0.77	มาก	6	1.06
12. มีความสามารถในการทำแผนงานและโครงการของคณะวิชา	4.29	0.61	มาก	2	4.15	0.77	มาก	7	2.02*
13. มีความสามารถในการนิเทศงานด้านวิชาการและงานฟาร์ม	4.18	0.67	มาก	6	4.04	0.79	มาก	13	1.88
14. มีความสามารถในการเป็นผู้แทนเพื่อปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนได้	3.91	0.74	มาก	14	4.06	0.81	มาก	12	-1.87
ค่าเฉลี่ยรวม	4.16	0.45	มาก		4.16	0.59	มาก		0.02

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.9 พบว่า โดยภาพรวม ความคิดเห็นของผู้บริหารกับความคิดเห็นของครูอาจารย์ เกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ ของหัวหน้าคณะวิชา ด้านเทคนิคการปฏิบัติงานในระดับที่พึงประสงค์มาก และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าผู้บริหารกับครูอาจารย์มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณารายชื่อแล้ว พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารกับความคิดเห็นของครูอาจารย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 คือ ข้อ 4 สามารถทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมได้ ข้อ 8 เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติงาน สามารถชี้แจงเหตุผลให้บุคลากรทราบได้ ข้อ 12 มีความสามารถในการทำแผนงานและโครงการของคณะวิชา ส่วนมากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารมากกว่าค่าเฉลี่ยของครูอาจารย์

เมื่อพิจารณาลำดับที่ค่าเฉลี่ยแล้ว พบว่า ข้อที่ผู้บริหารและครูอาจารย์มีความพึงประสงค์
ในลำดับที่สอดคล้องใกล้เคียงกัน คือ ข้อ 3 มีความสามารถประเมินผลงานของบุคลากรในคณะวิชา
ได้ถูกต้องยุติธรรม ข้อ 7 สามารถวางแผนดำเนินงานของคณะวิชาและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้

ข้อที่ลำดับที่ค่าเฉลี่ยของผู้บริหารและครูอาจารย์ต่างกันมาก คือ ข้อ 10 เอาใจใส่และ
สนับสนุนการปฏิบัติงานของครูอาจารย์สม่ำเสมอ ข้อ 13 มีความสามารถในการนิเทศงานด้านวิชา
การและงานฟาร์ม

ตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ระหว่าง
ความคิดเห็นของผู้บริหาร กับ ความคิดเห็นของครูอาจารย์ ด้านมโนทัศน์ในงาน

ทักษะด้านมโนทัศน์ในงาน	ผู้บริหาร $n_1 = 146$				ครูอาจารย์ $n_2 = 1,167$				t
	\bar{X}_1	S.D. ₁	ระดับที่ พึง ประสงค์	ลำดับ ที่	\bar{X}_2	S.D. ₂	ระดับที่ พึง ประสงค์	ลำดับ ที่	
1. มีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าตัดสินใจเรื่องที่ได้รับมอบหมาย	4.29	0.63	มาก	2	4.43	0.91	มาก	2	-2.00*
2. มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าคณะวิชา	4.49	0.62	มาก	1	4.43	0.70	มาก	1	0.90
3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน	4.06	0.71	มาก	5	4.19	0.75	มาก	9	-1.68
4. สามารถให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการปฏิบัติงานของบุคลากร	4.02	0.73	มาก	8	4.21	0.76	มาก	7	-2.44*
5. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคณะวิชา	3.90	0.83	มาก	11	4.00	0.80	มาก	12	-1.20
6. มีความสามารถร่วมจัดทำตารางสอนของคณะวิชา	3.99	0.78	มาก	10	3.94	0.85	มาก	13	0.56
7. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษา	3.81	0.81	มาก	13	4.00	0.78	มาก	11	-2.22*
8. มีความรู้ความเข้าใจด้านการบริหาร	4.21	0.71	มาก	3	4.21	0.80	มาก	8	-0.01
9. มีปัญหาที่ต้องตัดสินใจนับพัน จะตัดสินใจดีอย่างไรอย่างรวดเร็วถูกต้อง	4.14	0.71	มาก	4	4.27	0.79	มาก	5	-1.77
10. มีความสามารถในการบริหารงานในคณะวิชา โดยมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงในทางก้าวหน้าอยู่เสมอ	4.02	0.70	มาก	7	4.25	0.78	มาก	6	-3.80**
11. มีความสามารถทำให้บุคลากร มีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานร่วมกัน	4.01	0.76	มาก	9	4.27	0.78	มาก	4	-3.12**
12. ยอมรับฟังคำวิจารณ์และข้อคิดเห็นจากบุคลากรในคณะวิชาเพื่อปรับปรุงงาน	4.05	0.71	มาก	6	4.35	0.73	มาก	3	-3.14**
13. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น	3.64	0.82	มาก	14	3.89	0.80	มาก	14	-2.93**
14. มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาในคณะวิชา	3.88	0.77	มาก	12	4.02	0.76	มาก	10	-1.76
ค่าเฉลี่ยรวม	4.03	0.50	มาก		4.18	0.56	มาก		-2.61**

* $P \leq .05$ ** $P \leq .01$

จากตารางที่ 4.10 พบว่า โดยภาพรวม ความคิดเห็นของผู้บริหาร กับ ความคิดเห็นของครู
อาจารย์ เกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ ของหัวหน้าคณะวิชา ด้านมโนทัศน์ในงาน อยู่ในระดับที่พึง
ประสงค์มาก ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญอย่างยิ่งทางสถิติ ระดับ .01 แสดงว่าผู้
บริหารกับครูอาจารย์ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณารายข้อแล้ว พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหาร กับความคิดเห็นของครูอาจารย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ข้อ 1 มีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าตัดสินใจเรื่องที่ได้รับผิดชอบ ข้อ 4 สามารถให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการปฏิบัติงานของบุคลากร ข้อ 7 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษา

ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญอย่างยิ่งทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ข้อ 10 มีความสามารถในการบริหารงานในคณะวิชา โดยมีปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงในทางก้าวหน้า อยู่ตลอดเวลา ข้อ 11 มีความสามารถทำให้บุคลากรมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานร่วมกัน ข้อ 12 ยอมรับฟังคำวิจารณ์และข้อคิดเห็นจากบุคลากรในคณะวิชาเพื่อปรับปรุงงาน ข้อ 13 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมในท้องถิ่น โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์มากกว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหาร

เมื่อพิจารณาลำดับที่ค่าเฉลี่ยแล้ว พบว่า ข้อที่ผู้บริหารและครูอาจารย์มีความพึงประสงค์ในลำดับที่สอดคล้องใกล้เคียงกัน คือ ข้อ 2 มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าคณะวิชา ข้อ 1 มีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าตัดสินใจเรื่องที่ได้รับผิดชอบ และข้อ 9 มีปัญหาที่ต้องตัดสินใจฉับพลันจะตัดสินใจสั่งการ ได้อย่างรวดเร็วถูกต้อง

ข้อที่ลำดับค่าเฉลี่ยของผู้บริหารและครูอาจารย์ต่างกันมาก คือ ข้อ 8 มีความรู้ความเข้าใจในด้านการบริหาร ข้อ 11 มีความสามารถทำให้บุคลากรมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานร่วมกัน และข้อ 12 ยอมรับฟังคำวิจารณ์และข้อคิดเห็นจากบุคลากรในคณะวิชาเพื่อปรับปรุงงาน

ตารางที่ 4.11 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา
ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหาร กับ ความคิดเห็นของครูอาจารย์

คุณสมบัติ	ผู้บริหาร $n_1 = 146$				ครูอาจารย์ $n_2 = 1,167$				t
	\bar{X}_1	S.D. ₁	ระดับที่ พึง ประสงค์	ถ้ำ ดับ ที่	\bar{X}_1	S.D. ₁	ระดับที่ พึง ประสงค์	ถ้ำ ดับ ที่	
1. รับราชการในสังกัดกรมอาชีวศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี	4.23	0.82	มาก	10	3.98	1.04	มาก	7	2.68**
2. มีผลงานได้รับการยอมรับในระดับสถานศึกษา หรือระดับกรมอาชีวศึกษา	4.05	0.70	มาก	11	3.87	0.88	มาก	11	2.36*
3. ต้องเป็นที่ยอมรับของบุคลากรในคณะวิชา	4.42	0.69	มาก	3	4.39	0.72	มาก	3	0.36
4. มีคุณสมบัติเป็นผู้เป็นที่ดี	4.49	0.62	มาก	1	4.39	0.70	มาก	2	1.52
5. มีสภาพความพร้อมของตนเองและสภาพครอบครัวซึ่งมีส่วนเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน	4.15	0.65	มาก	7	4.19	0.76	มาก	8	-0.57
6. มีหลักธรรม คุณธรรม จริยธรรม ในการครองคน ครองคน ครองงาน	4.36	0.63	มาก	4	4.37	0.81	มาก	5	-0.12
7. ควรเป็นเพศชายมากกว่าหญิง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานและบริหารงานได้คล่องตัว	3.10	0.44	ปานกลาง	14	2.97	1.31	ปานกลาง	14	0.86
8. มีทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศและการใช้คอมพิวเตอร์	3.57	0.83	มาก	13	3.51	0.94	มาก	13	0.67
9. มีความรู้ความสามารถในการดูแลและปฏิบัติงานฟาร์มของคณะวิชา	4.17	0.64	มาก	9	3.99	0.83	มาก	9	2.41*
10. ประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในความซื่อสัตย์สุจริต	4.45	0.61	มาก	2	4.47	0.69	มาก	1	-0.33
11. มีความเสียสละและทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม	4.30	0.56	มาก	5	4.37	0.73	มาก	4	-1.08
12. สามารถทำหน้าที่ปกครองนักเรียนนักศึกษา ทั้งในเวลาราชการและนอกเวลาราชการ	4.01	0.76	มาก	8	4.07	0.80	มาก	10	-0.76
13. มีความสามารถในการวางแผนงานของคณะวิชา	4.17	0.63	มาก	6	4.27	0.76	มาก	6	-1.44
14. มีความรู้ในงานวิจัย	3.71	0.74	มาก	12	3.84	0.88	มาก	12	-1.68
ค่าเฉลี่ยรวม	4.08	0.37	มาก		4.05	0.49	มาก		0.83

* $P \leq .05$ ** $P \leq .01$

จากตารางที่ 4.11 พบว่า โดยภาพรวม ความคิดเห็นของผู้บริหารกับความคิดเห็นของครูอาจารย์ เกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ ของหัวหน้าคณะวิชา อยู่ในระดับพึงประสงค์มาก และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าผู้บริหาร กับ ครูอาจารย์ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณารายข้อแล้ว พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหาร กับ ครูอาจารย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ข้อ 2 มีผลงานได้รับการยอมรับในสถานศึกษาหรือระดับกรมอาชีวศึกษา ข้อ 9 มีความรู้ความสามารถในการดูแลและปฏิบัติงานฟาร์มของคณะวิชา

ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ข้อ 6 รับราชการในสังกัดกรมอาชีวศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี โดยที่ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์มากกว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหาร

เมื่อพิจารณาลำดับที่ค่าเฉลี่ยแล้ว พบว่า ข้อที่ผู้บริหารและครูอาจารย์มีความพึงประสงค์ ในลำดับที่สอดคล้องใกล้เคียงกัน คือ ข้อ 10 ประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในความซื่อสัตย์ สุจริต ข้อ 4 มีคุณสมบัติเป็นผู้นำที่ดี ข้อ 3 ต้องเป็นที่ยอมรับของบุคลากรในคณะวิชา

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ ของหัวหน้าคณะวิชา ของผู้บริหารและครูอาจารย์ จำแนกตามกลุ่มภูมิภาค

ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ เกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ ของหัวหน้าคณะวิชา จำแนกตามกลุ่มภูมิภาค

ทักษะที่พึงประสงค์	กลุ่มภาคกลาง $n_1 = 369$			กลุ่มภาคเหนือ $n_2 = 270$			กลุ่มภาคใต้ $n_3 = 287$			กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ $n_4 = 387$			F
	\bar{X}_1	S.D. ₁	ลำดับที่	\bar{X}_2	S.D. ₂	ลำดับที่	\bar{X}_3	S.D. ₃	ลำดับที่	\bar{X}_4	S.D. ₄	ลำดับที่	
1. ทักษะด้านมนุษย	4.23	0.51	1	4.23	0.57	1	4.19	0.57	1	4.27	0.51	1	0.003
2. ทักษะด้านมโนทัศน์ในงาน	4.14	0.52	2	4.16	0.58	2	4.13	0.58	2	4.21	0.54	3	1.197
3. ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน	4.13	0.56	3	4.15	0.62	3	4.11	0.59	3	4.22	0.56	2	2.160
ค่าเฉลี่ยรวม	4.16	0.53		4.18	0.57		4.14	0.58		4.23	0.51		2.164

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.12 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ทุกกลุ่มภูมิภาค เกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ ของหัวหน้าคณะวิชา ในระดับพึงประสงค์มาก และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าผู้บริหารและครูอาจารย์ที่อยู่ในกลุ่มภูมิภาคต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาลำดับที่ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ทุกกลุ่มภูมิภาค มีความสอดคล้องกัน คือ พึงประสงค์ทักษะด้านมนุษย ทักษะด้านมโนทัศน์ในงาน และทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ด้าน
 มนุษย์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ จำแนกตามกลุ่มภูมิภาค

ทักษะด้านมนุษย์	กลุ่มภาคกลาง $n_1 = 269$			กลุ่มภาคเหนือ $n_2 = 270$			กลุ่มภาคใต้ $n_3 = 287$			กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ $n_4 = 387$			F
	\bar{X}_1	S.D. ₁	ลำดับที่	\bar{X}_2	S.D. ₂	ลำดับที่	\bar{X}_3	S.D. ₃	ลำดับที่	\bar{X}_4	S.D. ₄	ลำดับที่	
	1. สามารถสื่อสารให้ผู้ร่วมงานและบุคลากรที่รับผิดชอบ เข้าใจในบทบาทหน้าที่ได้อย่างชัดเจน	4.13	0.67	11	4.24	0.75	8	4.21	0.72	8	4.31	0.75	
2. สามารถลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากบุคลากรในคณะวิชา	4.21	0.76	8	4.21	0.81	10	4.18	0.75	9	4.19	0.74	11	0.107
3. มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถเข้าถึงคนได้ดี	4.38	0.70	3	4.28	0.69	6	4.29	0.69	3	4.35	0.69	4	1.211
4. มีความสามารถพิเศษในศิลปะและวิทยาการหลาย ๆ ด้าน	3.69	0.84	14	3.78	0.85	14	3.68	0.82	14	3.88	0.83	14	3.460
5. มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์	4.29	0.76	6	4.31	0.95	4	4.26	0.78	5	4.25	0.75	9	0.305
6. มีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ทำงาน	4.60	0.60	1	4.49	0.66	1	4.50	0.67	1	4.46	0.69	1	2.168
7. มีความใกล้ชิดและความเป็นกันเองกับทุกคน ทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัย	4.06	0.77	12	4.13	0.75	12	4.13	0.72	12	4.17	0.76	13	1.036
8. มีความกระตือรือร้นและอุทิศเวลาเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม	4.28	0.70	7	4.29	0.66	5	4.27	0.73	4	4.35	0.67	3	0.680
9. มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของคนและกล้าเผชิญกับปัญหาต่างๆ	4.42	0.67	2	4.34	0.74	3	4.39	0.74	2	4.43	0.78	2	0.752
10. สนับสนุนให้บุคลากรในคณะวิชา มีโอกาสได้รับการพิจารณาไปดำรงอบรม สัมมนาทางวิชาการอย่างเท่าเทียมกัน	4.31	0.75	5	4.25	0.76	7	4.22	0.78	7	4.34	0.70	5	1.323
11. เอาใจใส่ดูแลความเป็นอยู่ของบุคลากรในคณะวิชาได้อย่างทั่วถึง	3.98	0.85	13	4.06	0.79	13	3.96	0.87	13	4.17	0.75	12	4.071
12. มีความคิดริเริ่มในการพัฒนางานฟาร์มของคณะวิชา	4.16	0.83	10	4.21	0.83	11	4.14	0.82	11	4.24	0.75	10	*
13. มีความสามารถในการประสานงานระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ	4.34	0.78	4	4.37	0.76	2	4.24	0.81	6	4.33	0.73	6	0.830
14. สามารถสร้างและเสริมความสามัคคีให้เกิดขึ้นกับผู้ร่วมงานทุกระดับ	4.20	0.74	9	4.22	0.71	9	4.17	0.78	10	4.31	0.70	7	1.218
ค่าเฉลี่ยรวม	4.23	0.51		4.23	0.57		4.19	0.57		4.27	0.51		0.003

* $P \leq 0.05$

จากตารางที่ 4.13 พบว่า โดยภาพรวม ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ เกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ ของหัวหน้าคณะวิชาทุกกลุ่มภูมิภาคด้านมนุษย์ ในระดับพึงประสงค์มาก และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าผู้บริหารและครูอาจารย์ที่อยู่ในกลุ่มภูมิภาคต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะและที่พึงประสงค์ ของหัวหน้าคณะวิชาด้านมนุษย์ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณารายข้อแล้ว พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ ที่อยู่ในกลุ่มภูมิภาคต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ข้อ 11 เอาใจใส่ดูแลความเป็นอยู่ของบุคลากรในคณะวิชาได้อย่างทั่วถึง

เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธี Scheffe' แล้ว พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แตกต่างกับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มภาคกลาง และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มภาคใต้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 1 ภาคผนวก) โดยที่ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

เมื่อพิจารณาลำดับที่ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นแล้ว พบว่า ลำดับค่าเฉลี่ยสอดคล้องกันในลำดับต้น ๆ คือ ข้อ 6 มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน ข้อ 9 มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนและกล้าเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ

ตารางที่ 4.14 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชาด้านนวัตกรรม ในทัศนในงาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ จำแนกตามกลุ่มภูมิภาค

ทักษะด้านนวัตกรรมในทัศนในงาน	กลุ่มภาคกลาง $n_1 = 269$			กลุ่มภาคเหนือ $n_2 = 270$			กลุ่มภาคใต้ $n_3 = 287$			กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ $n_4 = 387$			F
	\bar{X}_1	S.D. ₁	ลำดับที่	\bar{X}_2	S.D. ₂	ลำดับที่	\bar{X}_3	S.D. ₃	ลำดับที่	\bar{X}_4	S.D. ₄	ลำดับที่	
1. มีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าตัดสินใจเรื่องที่รับผิดชอบ	4.46	0.65	2	4.42	0.63	1	4.32	0.75	3	4.44	0.71	2	1.730
2. มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าคณะวิชา	4.51	0.63	1	4.40	0.73	2	4.35	0.74	1	4.45	0.69	1	2.498
3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน	4.15	0.74	9	4.17	0.78	9	4.14	0.76	8	4.23	0.73	7	0.828
4. สามารถให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการปฏิบัติงานของบุคลากร	4.19	0.75	8	4.24	0.74	6	4.13	0.80	9	4.22	0.74	9	0.974
5. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคณะวิชา	3.93	0.83	12	3.96	0.75	12	4.02	0.84	10	4.05	0.75	11	1.178
6. มีความสามารถร่วมจัดทำตารางสอนของคณะวิชา	3.89	0.86	13	3.93	0.84	13	3.87	0.88	14	4.00	0.80	14	2.586
7. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษา	3.96	0.81	10	3.99	0.78	11	3.95	0.7	12	4.03	0.79	12	0.457
8. มีความรู้ความเข้าใจด้านการบริหาร	4.20	0.78	7	4.25	0.80	5	4.16	0.82	7	4.23	0.78	8	0.522
9. มีปัญหาที่ต้องตัดสินใจฉับพลัน จะตัดสินใจสั่งการได้อย่างรวดเร็วถูกต้อง	4.27	0.79	4	4.23	0.79	7	4.19	0.78	5	4.31	0.75	3	1.229
10. มีความสามารถในการบริหารงานในคณะวิชา โดยมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงในทางก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา	4.23	0.82	6	4.21	0.76	8	4.19	0.80	6	4.27	0.74	5	0.569

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ทักษะด้านมโนทัศน์ในงาน	กลุ่มภาคกลาง $n_1 = 269$			กลุ่มภาคเหนือ $n_2 = 270$			กลุ่มภาคใต้ $n_3 = 287$			กลุ่มภาคตะวันออก เฉียงเหนือ $n_4 = 387$			F
	\bar{X}_1	S.D. ₁	ลำดับที่	\bar{X}_2	S.D. ₂	ลำดับที่	\bar{X}_3	S.D. ₃	ลำดับที่	\bar{X}_4	S.D. ₄	ลำดับที่	
11. มีความสามารถทำให้อุบลาร มีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานร่วมกัน	4.23	0.81	5	4.27	0.70	4	4.22	0.83	4	4.25	0.78	6	
12. ยอมรับฟังคำวิจารณ์และข้อคิดเห็นจากบุคลากรในคณะวิชาเพื่อปรับปรุงงาน	4.34	0.76	3	4.31	0.72	3	4.34	0.81	2	4.30	0.72	4	
13. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนชนบทรอบนิคมประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น	3.71	0.82	14	3.87	0.80	14	3.88	0.79	13	4.01	0.79	13	
14. มีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาในคณะวิชา	3.94	0.76	11	3.99	0.77	6	3.98	0.76	11	4.10	0.76	10	
ค่าเฉลี่ยรวม	4.14	0.52		4.16	0.58		4.13	0.58		4.21	0.50		1.197

จากตารางที่ 4.14 พบว่า โดยภาพรวม ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ เกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ ของหัวหน้าคณะวิชาทุกกลุ่มภูมิภาค ด้านมโนทัศน์ในงาน ในระดับพึงประสงค์มาก และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าผู้บริหารและครูอาจารย์ที่อยู่ในกลุ่มภูมิภาคต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะที่พึงประสงค์ ของหัวหน้าคณะวิชาด้านมโนทัศน์ในงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาลำดับที่ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นแล้ว พบว่า ลำดับที่ค่าเฉลี่ยที่สอดคล้องกันในลำดับต้น ๆ คือ ข้อ 1 มีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าตัดสินใจในเรื่องที่รับผิดชอบ ข้อ 2 มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าคณะวิชา และ ข้อ 12 ยอมรับฟังคำวิจารณ์และข้อคิดเห็นจากบุคลากรในคณะวิชาเพื่อปรับปรุงงาน

ตารางที่ 4.15 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ จำแนกตามกลุ่มภูมิภาค

ทักษะด้านเทคนิค การปฏิบัติงาน	กลุ่มภาคกลาง $n_1 = 269$			กลุ่มภาคเหนือ $n_2 = 270$			กลุ่มภาคใต้ $n_3 = 287$			กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ $n_4 = 387$			F
	\bar{X}_1	S.D. ₁	ค่า ตัดที่	\bar{X}_2	S.D. ₂	ค่า ตัดที่	\bar{X}_3	S.D. ₃	ค่า ตัดที่	\bar{X}_4	S.D. ₄	ค่า ตัดที่	
	1. ควบคุมดูแลการเรียนการสอนในคณะวิชาให้เป็นไปตามหลักสูตร	4.15	0.71	15	4.10	0.76	12	4.08	0.79	9	4.18	0.75	
2. มีความสามารถจัดหา ดูแลรักษา อุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ของคณะวิชา	3.94	0.79	13	4.00	0.77	14	4.02	0.77	12	4.06	0.76	14	1.288
3. มีความสามารถประเมินผลงานของบุคลากรในคณะวิชาได้ถูกต้องยุติธรรม	4.36	0.76	1	4.25	0.77	1	4.26	0.77	1	4.32	0.75	1	1.322
4. สามารถทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมได้	4.05	0.82	11	4.11	0.78	11	4.04	0.79	10	4.21	0.74	7	2.876
5. สามารถพัฒนาระบบปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับคณะวิชา	4.09	0.71	9	4.14	0.75	7	4.08	0.70	8	4.20	0.70	8	1.450
6. สามารถควบคุมดูแล สั่งการ ให้บุคลากรในคณะวิชาปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ	4.21	0.75	3	4.13	0.81	8	4.12	0.78	6	4.12	0.74	13	1.216
7. สามารถวางแผนดำเนินงานของคณะวิชาและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้	4.25	0.73	2	4.24	0.73	2	4.19	0.77	2	4.29	0.73	2	0.780
8. เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงวิธีปฏิบัติงานสามารถชี้แจงเหตุผลให้บุคลากรทราบได้	4.14	0.75	6	4.16	0.75	5	4.12	0.72	4	4.24	0.73	6	1.402
9. สามารถปฏิบัติงานนอกเวลาราชการได้ด้วยความยินดี	4.05	0.76	10	4.08	0.89	13	4.04	0.83	11	4.17	0.73	14	1.666
10. เอาใจใส่และสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูอาจารย์สม่ำเสมอ	4.18	0.74	6	4.20	0.72	3	4.14	0.76	3	4.27	0.70	5	1.543
11. คอยแนะนำชี้แนวทางปฏิบัติให้เสมอเมื่อบุคลากรในคณะวิชาปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายผิดพลาด หรือบกพร่อง	4.10	0.77	8	4.18	0.78	4	4.10	0.78	7	4.28	0.73	3	3.523*
12. มีความสามารถในการทำแผนงานและโครงการของคณะวิชา	4.10	0.75	7	4.16	0.78	6	4.12	0.77	5	4.28	0.73	3	2.982*
13. มีความสามารถในการนิเทศงานด้านวิชาการและงานฟาร์ม	3.96	0.78	12	4.11	0.77	10	3.96	0.79	14	4.17	0.77	11	5.027*
14. มีความสามารถในการเป็นผู้แทนเพื่อปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนได้	3.92	0.81	14	4.12	0.77	9	3.98	0.77	13	4.15	0.82	12	5.422*
ค่าเฉลี่ยรวม	4.13	0.56		4.15	0.62		4.11	0.59		4.22	0.56		2.160

* $P \leq 0.05$

จากตารางที่ 4.15 พบว่า โดยภาพรวม ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ เกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ ของหัวหน้าคณะวิชา ทุกกลุ่มภูมิภาคด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน ในระดับพึงประสงค์มาก และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าผู้บริหารและครูอาจารย์ที่อยู่ในกลุ่มภูมิภาคต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะ

วิชา ด้านเทคนิคการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

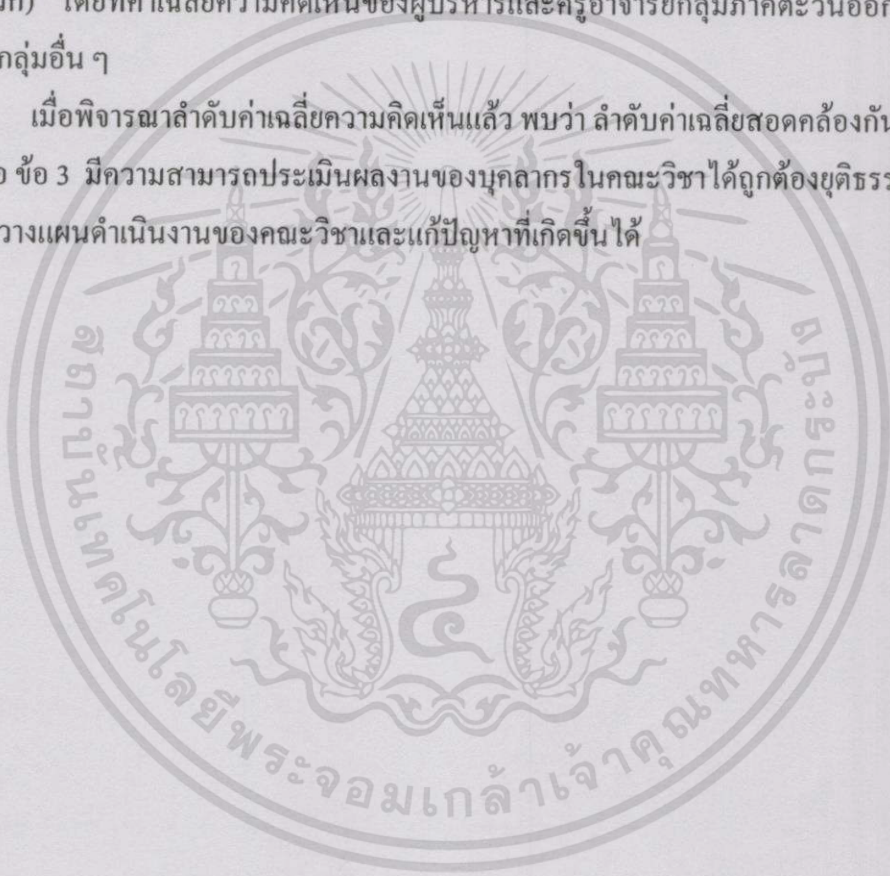
เอกสารนี้เป็นเอกสารลิขสิทธิ์สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อพิจารณารายข้อแล้ว พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ ที่อยู่ในกลุ่มภูมิภาคต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ข้อ 11 คอยแนะนำชี้แนวทางปฏิบัติให้เสมอเมื่อนุกลากรในคณะวิชาปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายผิดพลาด หรือบกพร่อง ข้อ 13 มีความสามารถในการนิเทศงานด้านวิชาการและงานฟาร์ม ข้อ 14 มีความสามารถในการเป็นผู้แทนเพื่อปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนได้

เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธี Scheffe' แล้ว พบว่า ส่วนมาก ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แตกต่างกับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มภูมิภาคอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 2, 3 และ 4 ภาคผนวก) โดยที่ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

เมื่อพิจารณาลำดับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นแล้ว พบว่า ลำดับค่าเฉลี่ยสอดคล้องกันในลำดับต้น ๆ คือ ข้อ 3 มีความสามารถประเมินผลงานของบุคลากรในคณะวิชาได้ถูกต้องยุติธรรม ข้อ 7 สามารถวางแผนดำเนินงานของคณะวิชาและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้

ตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ ของหัวหน้าคณะวิชา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ จำแนกตามกลุ่มภูมิภาค

ด้านคุณสมบัติ	กลุ่มภาคกลาง $n_1 = 269$			กลุ่มภาคเหนือ $n_2 = 270$			กลุ่มภาคใต้ $n_3 = 287$			กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ $n_4 = 387$			F
	\bar{X}_1	S.D. ₁	ลำดับที่	\bar{X}_2	S.D. ₂	ลำดับที่	\bar{X}_3	S.D. ₃	ลำดับที่	\bar{X}_4	S.D. ₄	ลำดับที่	
1. วิชาการในสังกัดกรมอาชีวศึกษาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี	3.87	1.10	9	3.94	0.98	10	4.01	1.08	8	4.18	0.91	8	4.984*
2. มีผลงานได้รับการยอมรับในระดับสถานศึกษา หรือระดับกรมอาชีวศึกษา	3.75	0.91	11	3.85	0.84	11	3.83	0.89	11	4.09	0.80	10	8.521*
3. ต้องเป็นที่ยอมรับของบุคลากรในคณะวิชา	4.37	0.73	4	4.38	0.71	2	4.46	0.68	2	4.37	0.75	4	0.837
4. มีคุณสมบัติเป็นผู้นำที่ดี	4.41	0.70	3	4.37	0.68	3	4.41	0.69	3	4.39	0.69	2	0.202
5. มีสภาพความพร้อมของตนเองและสภาพครอบครัวซึ่งมีส่วนเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน	4.16	0.76	7	4.20	0.77	7	4.14	0.73	7	4.22	0.74	7	0.618
6. มีหลักการ คุณธรรม จริยธรรม ในการครองตน ครองคน ครองงาน	4.44	0.76	2	4.33	0.78	4	4.37	0.83	5	4.34	0.82	5	1.169
7. ควรเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานและบริหารงานได้คล่องตัว	2.84	1.28	14	2.90	1.38	14	2.74	1.29	14	3.36	1.26	14	12.61*
8. มีทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ และการใช้คอมพิวเตอร์	3.42	0.85	13	3.25	0.95	13	3.48	1.01	13	3.64	0.93	13	2.773*
9. มีความรู้ความสามารถในการดูแลและปฏิบัติงานฟาร์มของคณะวิชา	3.98	0.80	9	4.01	0.79	9	3.99	0.86	10	4.06	0.81	11	0.526
10. ประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในความซื่อสัตย์สุจริต	4.53	0.62	1	4.41	0.62	1	4.53	0.69	1	4.39	0.75	1	2.287
11. มีความเสียสละและทำคุณให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม	4.36	0.72	5	4.32	0.66	5	4.40	0.74	4	4.37	0.73	3	0.456
12. สามารถทำหน้าที่ปกครองนักเรียนนักศึกษา ทั้งในเวลาราชการและนอกเวลาราชการ	4.04	0.78	8	4.09	0.76	8	4.00	0.90	9	4.12	0.76	9	0.190
13. มีความสามารถในการวางแผนงานของคณะวิชา	4.25	0.73	6	4.26	0.75	6	4.25	0.77	6	4.27	0.74	6	0.043
14. มีความรู้ในงานวิจัย	3.70	0.83	12	3.84	0.88	12	3.79	0.90	12	3.99	0.87	12	5.972*
ค่าเฉลี่ยรวม	4.01	0.47		4.03	0.49		4.03	0.48		4.13	0.48		3.676*

* $P \leq 0.05$

จากตารางที่ 4.16 พบว่า โดยภาพรวม ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ เกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ด้านคุณสมบัติ อยู่ในระดับพึงประสงค์มาก และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าผู้บริหารและครูอาจารย์ที่อยู่ในกลุ่มภูมิภาคต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ ของหัวหน้าคณะวิชา แตกต่างกันไป ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธี Scheffe' แล้ว พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของ

ผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แตกต่างกับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ กลุ่มภาคกลาง กลุ่มภาคเหนือ และกลุ่มภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 5 ภาคผนวก)

เมื่อพิจารณารายชื่อแล้ว พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ ที่อยู่ในกลุ่มภูมิภาคต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ข้อ 1 รับราชการในสังกัดกรมอาชีวศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี ข้อ 2 มีผลงานได้รับการยอมรับในระดับสถานศึกษาหรือระดับกรมอาชีวศึกษา ข้อ 7 ควรเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานและบริหารงานได้คล่องตัว ข้อ 14 มีความรู้ในงานวิจัย

เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธี Scheffe' แล้ว พบว่า ข้อ 1 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แตกต่างกับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มภาคกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 6 ภาคผนวก)

สำหรับข้อ 2, 7 และ 14 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แตกต่างกับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ตารางที่ 7, 8 และ 9 ภาคผนวก) โดยที่ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

เมื่อพิจารณาลำดับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นแล้ว พบว่า ลำดับค่าเฉลี่ยสอดคล้องกันในลำดับต้น ๆ คือ ข้อ 3 ต้องเป็นที่ยอมรับของบุคลากรในคณะวิชา ข้อ 4 มีคุณสมบัติเป็นผู้นำที่ดี ข้อ 10 ประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในความซื่อสัตย์สุจริต

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูอาจารย์ เกี่ยวกับทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา จำแนกตามคณะวิชา

ตารางที่ 4.17 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูอาจารย์ เกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์
ของหัวหน้าคณะวิชา จำแนกตามคณะวิชา

ทักษะและคุณสมบัติ ที่พึงประสงค์	พื้นฐาน		พิชศาสตร์		สัตวศาสตร์		ช่างกลเกษตร		ธุรกิจเกษตร		อุตสาหกรรม เกษตร		F
	$n_1 = 242$		$n_1 = 250$		$n_1 = 230$		$n_1 = 148$		$n_1 = 169$		$n_1 = 118$		
	\bar{X}_1	S.D. ₁	\bar{X}_2	S.D. ₂	\bar{X}_3	S.D. ₃	\bar{X}_4	S.D. ₄	\bar{X}_5	S.D. ₅	\bar{X}_6	S.D. ₆	
1. ทักษะด้านมนุษย	4.16	0.56	4.24	0.57	4.30	0.52	4.20	0.43	4.23	0.58	4.24	0.45	1.288
2. ทักษะด้านมโนทัศน์ ในงาน	4.13	0.55	4.15	0.60	4.25	0.53	4.10	0.54	4.20	0.55	4.16	0.48	1.340
3. ทักษะด้านเทคนิคการ ปฏิบัติงาน	4.09	0.62	4.12	0.63	4.24	0.53	4.13	0.52	4.20	0.60	4.15	0.48	1.580
ค่าเฉลี่ยรวม	4.13	0.57	4.17	0.57	4.26	0.49	4.14	0.44	4.21	0.57	4.18	0.44	1.683

จากตารางที่ 4.17 พบว่า โดยภาพรวม ครูอาจารย์ในทุกคณะวิชา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชาอยู่ในระดับพึงประสงค์มาก และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่าง
ต่างกันอย่างไม่มียสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าครูอาจารย์ที่อยู่ในคณะวิชาต่างกัน
มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณารายด้านแล้ว พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์ทุกกลุ่มวิชาสอดคล้องกัน
คือ พึงประสงค์ทักษะด้านมนุษย ทักษะด้านมโนทัศน์ในงาน และทักษะด้านเทคนิคการ
ปฏิบัติงาน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.18 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา

ด้านมนุษยสัมพันธ์ตามความคิดเห็นของครูอาจารย์ จำแนกตามคณะวิชา

ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	พื้นฐาน		พีชศาสตร์		สัตวศาสตร์		ช่างกลเกษตร		ธุรกิจเกษตร		อุตสาหกรรมเกษตร		F
	n ₁ = 242		n ₁ = 250		n ₁ = 230		n ₁ = 148		n ₁ = 169		n ₁ = 118		
	\bar{x}_1	S.D. ₁	\bar{x}_2	S.D. ₂	\bar{x}_3	S.D. ₃	\bar{x}_4	S.D. ₄	\bar{x}_5	S.D. ₅	\bar{x}_6	S.D. ₆	
1. สามารถสื่อสารให้ผู้อื่นร่วมงานและบุคลากรที่รับผิดชอบ เข้าใจในบทบาทหน้าที่ได้อย่างชัดเจน	4.24	0.71	4.24	0.77	4.40	0.67	4.15	0.70	4.28	0.73	4.26	0.77	1.749
2. สามารถลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากบุคลากรในคณะวิชา	4.18	0.75	4.20	0.80	4.24	0.73	4.05	0.67	4.17	0.88	4.18	0.69	0.798
3. มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถเข้าสังคมได้ดี	4.31	0.71	4.34	0.71	4.33	0.71	4.34	0.63	4.34	0.70	4.26	0.68	0.155
4. มีความสามารถพิเศษในศิลปะและวิทยาการหลายๆด้าน	3.66	0.82	3.29	0.88	3.76	0.71	3.84	0.84	3.77	0.95	3.87	0.80	0.923
5. มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์	4.23	0.81	4.27	0.78	4.25	0.71	4.21	0.74	4.34	0.74	4.31	0.64	0.462
6. มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน	4.50	0.68	4.52	0.67	4.52	0.65	4.44	0.68	4.49	0.67	4.61	0.55	0.579
7. มีความใกล้ชิดและความเป็นกันเองกับทุกคน ทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัย	4.05	0.74	4.09	0.79	4.22	0.72	4.16	0.61	4.11	0.81	4.21	0.68	1.281
8. มีความกระตือรือร้นและอุทิศเวลาเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม	4.22	0.74	4.28	0.70	4.37	0.63	4.32	0.68	4.23	0.74	4.34	0.65	1.201
9. มีความรับผิดชอบต่อภาระกระทำของคนและกล้าเผชิญกับปัญหาต่างๆ	4.35	0.76	4.39	0.70	4.50	0.70	4.27	0.68	4.39	0.69	4.40	0.66	1.477

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

ทักษะด้านมนุษย	พื้นฐาน		พืชศาสตร์		สัตวศาสตร์		ช่างกลเกษตร		ธุรกิจเกษตร		อุตสาหกรรม เกษตร		F
	$n_1 = 242$		$n_1 = 250$		$n_1 = 230$		$n_1 = 148$		$n_1 = 169$		$n_1 = 118$		
	\bar{x}_1	S.D. ₁	\bar{x}_2	S.D. ₂	\bar{x}_3	S.D. ₃	\bar{x}_4	S.D. ₄	\bar{x}_5	S.D. ₅	\bar{x}_6	S.D. ₆	
10. สนับสนุนให้บุคลากรในคณะวิชา มีโอกาสได้รับการพิจารณาไปร่วมงาน อบรม สัมมนาทางวิชาการ อย่างเท่าเทียมกัน	4.22	0.81	4.30	0.76	4.36	0.73	4.24	0.72	4.38	0.79	4.21	0.81	1.224
11. เอาใจใส่ดูแลความเป็นอยู่ของบุคลากรในคณะวิชา ได้อย่างทั่วถึง	3.96	0.83	4.01	0.85	4.10	0.81	4.18	0.77	4.13	0.81	4.08	0.80	1.483
12. มีความคิดริเริ่มในการพัฒนางานฟาร์มของคณะวิชา	3.93	0.94	4.30	0.72	4.36	0.73	4.14	0.76	4.03	0.87	4.13	0.71	8.013*
13. มีความสามารถในการประสานงานระหว่าง ผู้บังคับบัญชา กับ ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ	4.21	0.86	4.33	0.76	4.43	0.71	4.32	0.69	4.26	0.85	4.31	0.69	1.607
14. สามารถสร้างและเสริมความสามัคคีให้เกิดกับผู้ร่วมงานทุกระดับ	4.16	0.74	4.24	0.74	4.31	0.75	4.19	0.66	4.27	0.76	4.16	0.75	1.108
ค่าเฉลี่ยรวม	4.16	0.56	4.24	0.57	4.30	0.52	4.20	0.48	4.23	0.58	4.24	0.45	1.288

* $P \leq 0.05$

จากตารางที่ 4.18 พบว่า โดยภาพรวม ครูอาจารย์ในคณะวิชาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ด้านมนุษย ในระดับพึงประสงค์มาก และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าครูอาจารย์ในคณะวิชาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

เมื่อพิจารณารายข้อแล้ว พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์อาจารย์ในคณะวิชาที่ต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ข้อ 12 มีความคิดริเริ่มในการพัฒนางานฟาร์มของคณะวิชา

เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธี Scheffe' แล้ว พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาพื้นฐาน แตกต่างกับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาพืชศาสตร์ คณะ

วิทยาศาสตร์ และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาธุรกิจเกษตรแตกต่างกับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาสัตวศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ตารางที่ 11 ภาคผนวก)

ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาพื้นฐานน้อยกว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาพืชศาสตร์กับคณะวิชาสัตวศาสตร์ และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาธุรกิจเกษตรน้อยกว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาสัตวศาสตร์

เมื่อพิจารณาลำดับที่ค่าเฉลี่ยแล้ว พบว่า ครูอาจารย์ทุกคณะวิชามีความคิดเห็นที่พึงประสงค์สอดคล้องกันในลำดับต้น ๆ คือ ข้อ 3 มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถเข้าสังคมได้ดี ข้อ 6 มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน ข้อ 9 มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนและกล้าเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ

ตารางที่ 4.19 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา
ด้านมโนทัศน์ในงาน ตามความคิดเห็นของครูอาจารย์ จำแนกตามคณะวิชา

ทักษะด้านมโนทัศน์ในงาน	พื้นฐาน		พืชศาสตร์		สัตวศาสตร์		ช่างกลเกษตร		ธุรกิจเกษตร		อุตสาหกรรมเกษตร		F
	$n_1 = 242$		$n_1 = 250$		$n_1 = 230$		$n_1 = 148$		$n_1 = 169$		$n_1 = 118$		
	\bar{x}_1	S.D. ₁	\bar{x}_2	S.D. ₂	\bar{x}_3	S.D. ₃	\bar{x}_4	S.D. ₄	\bar{x}_5	S.D. ₅	\bar{x}_6	S.D. ₆	
1. มีความเชื่อมั่นในตนเอง และกล้าตัดสินใจเรื่องที่ได้รับ ผิดชอบ	4.35	0.71	4.40	0.88	4.51	0.65	4.36	0.83	4.45	0.66	4.45	0.66	1.271
2. มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าคณะวิชา	4.40	0.70	4.48	0.70	4.50	0.71	4.33	0.70	4.40	0.68	4.42	0.71	1.061
3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน	4.26	0.74	4.10	0.80	4.25	0.71	4.07	0.80	4.26	0.73	4.16	0.71	1.914
4. สามารถให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการปฏิบัติงานของบุคลากร	4.19	0.79	4.20	0.79	4.27	0.72	4.05	0.71	4.23	0.77	0.15	0.65	1.112
5. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคณะวิชา	3.95	0.79	3.92	0.83	4.09	0.78	4.02	0.77	4.01	0.79	3.98	0.82	1.171

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ทักษะด้านมนทัศน์ในงาน	พื้นฐาน		พิชศาสตร์		สัตวศาสตร์		ช่างกลเกษตร		ธุรกิจเกษตร		อุตสาหกรรมเกษตร		F
	$n_1 = 242$		$n_1 = 250$		$n_1 = 230$		$n_1 = 148$		$n_1 = 169$		$n_1 = 118$		
	\bar{X}_1	S.D. ₁	\bar{X}_2	S.D. ₂	\bar{X}_3	S.D. ₃	\bar{X}_4	S.D. ₄	\bar{X}_5	S.D. ₅	\bar{X}_6	S.D. ₆	
6. มีความสามารถร่วมจัดทำ ตารางสอนของคณะวิชา	3.96	0.80	3.90	0.91	4.00	0.85	3.82	0.82	4.03	0.79	3.85	0.88	1.017
7. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การฝึกงานของนักศึกษา	3.78	0.82	4.05	0.74	4.06	0.76	4.01	0.81	4.12	0.77	4.02	0.74	4.339*
8. มีความรู้ความเข้าใจด้าน การบริหาร	4.15	0.76	4.19	0.85	4.21	0.79	4.22	0.76	4.23	0.80	4.23	0.76	0.205
9. มีปัญหาที่ต้องตัดสินใจฉับ พลัน จะตัดสินใจสั่งการ ได้อย่างรวดเร็วถูกต้อง	4.19	0.82	4.31	0.83	4.55	0.77	4.15	0.75	4.28	0.77	4.26	0.65	1.329
10. มีความสามารถในการ บริหารงานในคณะวิชา โดยมีการปรับปรุงและ เปลี่ยนแปลงในทางก้าว หน้าอยู่ตลอดเวลา	4.16	0.83	4.25	0.80	4.41	0.73	4.14	0.76	4.23	0.80	4.24	0.64	2.524
11. มีความสามารถทำให้ บุคลากร มีความรู้สึก เป็นส่วนหนึ่งของการ ทำงานร่วมกัน	4.24	0.81	4.23	0.80	4.36	0.74	4.09	0.80	4.23	0.83	4.32	0.65	1.593
12. ยอมรับฟังคำวิจารณ์และ ข้อคิดเห็นจากบุคลากรใน คณะวิชาเพื่อปรับปรุงงาน	4.30	0.77	4.27	0.76	4.43	0.74	4.31	0.71	4.37	0.76	4.29	0.69	1.085
13. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม ท้องถิ่น	3.88	0.80	3.81	0.82	3.94	0.79	3.82	0.77	3.91	0.82	3.82	0.80	0.799
14. มีความรู้ความเข้าใจใน เรื่องที่เกี่ยวข้องกับนัก ศึกษาในคณะวิชา	3.97	0.81	3.93	0.77	4.04	0.78	4.02	0.69	4.12	0.73	4.06	0.67	1.318
ค่าเฉลี่ยรวม	4.13	0.55	4.15	0.60	4.25	0.53	4.10	0.54	4.20	0.55	4.16	0.48	1.340

* $P \leq 0.05$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.19 พบว่า โดยภาพรวม ครูอาจารย์ในคณะวิชาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ด้านมโนทัศน์ในงาน ในระดับพึงประสงค์มาก และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าครูอาจารย์ในคณะวิชาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณารายข้อแล้ว พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์อาจารย์ในคณะวิชาที่ต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพียงข้อเดียว คือ ข้อ 7 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษา

เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธี Scheffe' แล้ว พบว่า ข้อ 7 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาพื้นฐาน แตกต่างกับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาพีชศาสตร์ คณิตศาสตร์และคณะวิชาธุรกิจเกษตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ตารางที่ 10 ภาคผนวก)

ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาพื้นฐาน น้อยกว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาอื่น ๆ

เมื่อพิจารณาลำดับที่ค่าเฉลี่ยแล้ว พบว่า ครูอาจารย์ทุกคณะวิชามีความคิดเห็นที่พึงประสงค์สอดคล้องกันในลำดับต้น ๆ คือ ข้อ 1 มีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าตัดสินใจในเรื่องที่รับผิดชอบ ข้อ 2 มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าคณะวิชา ข้อ 12 ยอมรับฟังคำวิจารณ์และข้อคิดเห็นจากบุคลากรในคณะวิชาเพื่อปรับปรุงงาน

ตารางที่ 4.20 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชาด้านเทคนิค การปฏิบัติงาน ตามความคิดเห็นของครูอาจารย์ จำแนกตามคณะวิชา

ด้านเทคนิค การปฏิบัติงาน	พื้นฐาน		พีชศาสตร์		สถิติศาสตร์		ช่างกลเกษตร		ธุรกิจเกษตร		อุตสาหกรรม เกษตร		F
	$n_1 = 242$		$n_1 = 250$		$n_1 = 230$		$n_1 = 148$		$n_1 = 169$		$n_1 = 118$		
	\bar{x}_1	S.D. ₁	\bar{x}_2	S.D. ₂	\bar{x}_3	S.D. ₃	\bar{x}_4	S.D. ₄	\bar{x}_5	S.D. ₅	\bar{x}_6	S.D. ₆	
1. ควบคุมดูแลการเรียนการสอนในคณะวิชาให้เป็นไปตามหลักสูตร	4.13	0.77	4.02	0.81	4.23	0.74	4.08	0.73	4.19	0.69	4.13	0.75	1.858
2. มีความสามารถจัดหา ดูแลรักษาอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ของคณะวิชา	3.94	0.79	3.96	0.80	4.03	0.80	4.02	0.71	4.09	0.75	4.15	0.72	1.194
3. มีความสามารถประเมินผลงานของบุคลากรในคณะวิชาได้ถูกต้องยุติธรรม	4.23	0.85	4.28	0.78	4.44	0.69	4.25	0.67	4.28	0.85	4.29	0.64	1.503

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ทักษะด้านเทคนิค การปฏิบัติงาน	พื้นฐาน		พิชศาสตร์		สัตวศาสตร์		ช่างกลเกษตร		ธุรกิจเกษตร		อุตสาหกรรม เกษตร		F
	n ₁ = 242		n ₁ = 250		n ₁ = 230		n ₁ = 148		n ₁ = 169		n ₁ = 118		
	\bar{x}_1	S.D. ₁	\bar{x}_2	S.D. ₂	\bar{x}_3	S.D. ₃	\bar{x}_4	S.D. ₄	\bar{x}_5	S.D. ₅	\bar{x}_6	S.D. ₆	
4. สามารถทำหน้าที่เป็น ประธานในที่ประชุมได้	4.07	0.81	4.10	0.79	4.25	0.71	4.04	0.81	4.12	0.81	4.02	0.74	1.576
5. สามารถพัฒนาระบบ ปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับ คณะวิชา	4.08	0.74	4.10	0.79	4.24	0.64	4.05	0.65	4.16	0.71	4.19	0.70	1.511
6. สามารถควบคุมดูแล สั้ งการ ให้นักลากรในคณะ วิชาปฏิบัติงานได้อย่างเต็ม ความสามารถ	4.01	0.79	4.18	0.81	4.35	0.70	4.14	0.80	4.20	0.76	4.11	0.73	3.777
7. สามารถวางแผนดำเนินงาน ของคณะวิชาและแก้ ปัญหาที่เกิดขึ้นได้	4.17	0.77	4.21	0.78	4.32	0.66	4.18	0.77	4.34	0.76	4.27	0.63	*
8. เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงวิธี ปฏิบัติงาน สามารถชี้แจง เหตุผลให้นักลากรทราบ ได้	4.15	0.74	4.10	0.79	4.25	0.70	4.11	0.76	4.28	0.68	4.18	0.74	1.551
9. สามารถปฏิบัติงานนอก เวลาราชการได้ด้วยความ ยินดี	4.03	0.93	4.09	0.81	4.11	0.73	4.15	0.75	4.15	0.72	4.06	0.72	1.722
10. เอาใจใส่และสนับสนุน การปฏิบัติงานของครู, อาจารย์สม่ำเสมอ	4.16	0.76	4.22	0.74	4.30	0.68	4.20	0.61	4.22	0.83	4.05	0.71	0.545
11. คอยแนะนำชี้แนวทาง ปฏิบัติให้เสมอ เมื่อ บุคลากรในคณะวิชา ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบ หมายผิดพลาด หรือบก พร่อง	4.14	0.81	4.10	0.80	4.23	0.75	4.18	0.62	4.27	0.78	4.05	0.76	1.411
12. มีความสามารถในการทำ แผนงานและโครงการของ คณะวิชา	4.11	0.80	4.14	0.82	4.20	0.74	4.08	0.73	4.20	0.76	4.16	0.71	1.465
													0.550

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ด้านเทคนิค การปฏิบัติงาน	พื้นฐาน		พืชศาสตร์		สัตวศาสตร์		ช่างกลเกษตร		ธุรกิจเกษตร		อุตสาหกรรม เกษตร		F
	$n_1 = 242$		$n_1 = 250$		$n_1 = 230$		$n_1 = 148$		$n_1 = 169$		$n_1 = 118$		
	\bar{x}_1	S.D. ₁	\bar{x}_2	S.D. ₂	\bar{x}_3	S.D. ₃	\bar{x}_4	S.D. ₄	\bar{x}_5	S.D. ₅	\bar{x}_6	S.D. ₆	
13. มีความสามารถในการ นิเทศงานด้านวิชาการและ งานฟาร์ม	3.88	0.80	4.08	0.83	4.15	0.73	3.98	0.79	4.06	0.76	4.08	0.80	2.744*
14. มีความสามารถในการเป็น ผู้แทนเพื่อปฏิบัติงานร่วมกับ ชุมชนได้	4.03	0.83	3.96	0.83	4.07	0.81	4.09	0.75	4.12	0.79	4.08	0.68	0.843
ค่าเฉลี่ยรวม	4.09	0.62	4.12	0.63	4.24	0.53	4.13	0.52	4.20	0.60	4.15	0.47	1.580

* $P \leq 0.05$

จากตารางที่ 4.20 พบว่า โดยภาพรวม ครูอาจารย์ในคณะวิชาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน ในระดับพึงประสงค์มาก และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าครูอาจารย์ในคณะวิชาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณารายข้อแล้ว พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์อาจารย์ในคณะวิชาที่ต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ข้อ 6 สามารถควบคุมดูแล สั่งการให้บุคลากรในคณะวิชา ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ และข้อ 13 มีความสามารถในการนิเทศงานด้านวิชาการและงานฟาร์ม

เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธี Scheffe' แล้ว พบว่า ข้อ 6 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาพื้นฐาน แตกต่างกับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาสัตวศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ตารางที่ 12 ภาคผนวก)

ข้อ 13 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาพื้นฐาน แตกต่างกับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาสัตวศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ตารางที่ 13 ภาคผนวก)

ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาพื้นฐานน้อยกว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาสัตวศาสตร์

เมื่อพิจารณาลำดับที่ค่าเฉลี่ยแล้ว พบว่า ครูอาจารย์ทุกคณะวิชามีความคิดเห็นที่พึงประสงค์สอดคล้องกัน ในลำดับต้น ๆ คือ ข้อ 3 มีความสามารถประเมินผลงานของบุคลากรในคณะวิชาได้ถูกต้องยุติธรรม ข้อ 7 สามารถวางแผนดำเนินงานของคณะวิชาและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ข้อ 10 เอาใจใส่และสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูอาจารย์สม่ำเสมอ

ตารางที่ 4.21 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา
ตามความคิดเห็นของครูอาจารย์ จำแนกตามคณะวิชา

ด้านคุณสมบัติ	พื้นฐาน		พิชศาสตร์		สัตวศาสตร์		ช่างกลเกษตร		ธุรกิจเกษตร		อุตสาหกรรม เกษตร		F
	n ₁ = 242		n ₁ = 250		n ₁ = 230		n ₁ = 148		n ₁ = 169		n ₁ = 118		
	\bar{x}_1	S.D. ₁	\bar{x}_2	S.D. ₂	\bar{x}_3	S.D. ₃	\bar{x}_4	S.D. ₄	\bar{x}_5	S.D. ₅	\bar{x}_6	S.D. ₆	
1. รับราชการในสังกัดกรมอาชีวศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี	3.92	1.07	3.91	1.07	4.07	1.02	4.14	0.97	3.98	1.06	4.00	0.98	0.995
2. มีผลงานได้รับการยอมรับในระดับสถานศึกษา หรือระดับกรมอาชีวศึกษา	3.86	0.85	3.77	0.90	3.97	0.89	3.98	0.93	3.92	0.87	3.85	0.83	1.408
3. ต้องเป็นที่ยอมรับของบุคลากรในคณะวิชา	4.38	0.71	4.35	0.74	4.43	0.74	4.38	0.65	4.45	0.70	4.31	0.76	0.607
4. มีคุณสมบัติเป็นผู้นำที่ดี	4.35	0.73	4.32	0.69	4.49	0.66	4.26	0.76	4.46	0.68	4.40	0.66	2.243
5. มีสภาพความพร้อมของตนเองและสภาพครอบครัวซึ่งมีส่วนเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน	4.11	0.78	4.21	0.75	4.20	0.74	4.16	0.77	4.15	0.81	4.26	0.70	0.681
6. มีหลักธรรม คุณธรรม จริยธรรม ในการครองตน ครองคน ครองงาน	4.38	0.81	4.33	0.82	4.39	0.8	4.28	0.65	4.35	0.93	4.39	0.75	0.291
7. ควรเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานและบริหารงานได้คล่องตัว	2.83	1.27	2.96	1.35	3.19	1.22	3.61	1.13	2.58	1.39	2.89	1.24	8.437*
8. มีทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศและการใช้คอมพิวเตอร์	3.39	0.88	3.46	0.94	3.55	1.02	3.61	0.80	3.61	0.96	3.73	0.85	2.038
9. มีความรู้ความสามารถในการดูแลและปฏิบัติงานฟาร์มของคณะวิชา	3.76	0.88	4.12	0.76	4.22	0.75	4.07	0.87	3.78	0.92	3.94	0.83	9.308*
10. ประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในความซื่อสัตย์สุจริต	4.43	0.71	4.44	0.70	4.59	0.64	4.41	0.56	4.43	0.74	4.44	0.78	1.482

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

ด้านคุณสมบัติ	พื้นฐาน		พีชศาสตร์		สัตวศาสตร์		ช่างกลเกษตร		ธุรกิจเกษตร		อุตสาหกรรม เกษตร		F
	$n_1 = 242$		$n_1 = 250$		$n_1 = 230$		$n_1 = 148$		$n_1 = 169$		$n_1 = 118$		
	\bar{x}_1	S.D. ₁	\bar{x}_2	S.D. ₂	\bar{x}_3	S.D. ₃	\bar{x}_4	S.D. ₄	\bar{x}_5	S.D. ₅	\bar{x}_6	S.D. ₆	
11. มีความเสียสละและทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม	4.36	0.77	4.29	0.76	4.45	0.65	4.31	0.66	4.40	0.69	4.35	0.77	1.155
12. สามารถทำหน้าที่ปกครองนักเรียนนักศึกษา ทั้งในเวลาราชการและนอกเวลาราชการ	4.03	0.83	4.01	0.82	4.10	0.83	4.15	0.72	4.12	0.72	4.10	0.74	0.784
13. มีความสามารถในการวางแผนงานของคณะวิชา	4.26	0.76	4.24	0.79	4.33	0.74	4.20	0.74	4.26	0.70	4.15	0.87	0.684
14. มีความรู้ในงานวิจัย	3.69	0.87	3.83	0.84	3.99	0.89	3.99	0.78	3.78	0.94	3.76	0.97	3.030*
ค่าเฉลี่ยรวม	3.98	0.48	4.01	0.52	4.14	0.50	4.11	0.44	4.02	0.49	4.04	0.44	2.583

* $P \leq 0.05$

จากตารางที่ 4.21 พบว่า โดยภาพรวม ครูอาจารย์ในคณะวิชาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ในระดับพึงประสงค์มาก และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าครูอาจารย์ในคณะวิชาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาข้อข้อแล้ว พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์ในคณะวิชาที่ต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ข้อ 7 ควรเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานและบริหารงานได้อย่างคล่องตัว ข้อ 9 มีความรู้ความสามารถในการดูแลและปฏิบัติงานฟาร์มของคณะวิชา และข้อ 14 มีความรู้ในงานวิจัย

เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธี Scheffe' แล้ว พบว่า ข้อ 7 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาสัตวศาสตร์ แตกต่างกับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาธุรกิจเกษตร และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาช่างกลเกษตร แตกต่างกับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาธุรกิจเกษตร คณะวิชาพื้นฐาน คณะวิชาอุตสาหกรรมเกษตร และคณะวิชาพีชศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ตารางที่ 14 ภาคผนวก)

ข้อ 9 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาพีชศาสตร์ และคณะวิชาสัตวศาสตร์ แตกต่างกับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาพื้นฐานและคณะวิชาธุรกิจเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ตารางที่ 15 ภาคผนวก)

ข้อ 14 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ แตกต่างกับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาพื้นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ตารางที่ 16 ภาคผนวก)

ส่วนมากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาพื้นฐานและคณะวิชาธุรกิจเกษตร น้อยกว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาช่างกลเกษตร คณะวิทยาศาสตร์และคณะวิชาพีชศาสตร์

เมื่อพิจารณาลำดับค่าเฉลี่ยแล้ว พบว่า ครูอาจารย์ทุกคณะวิชา มีความคิดเห็นที่พึงประสงค์สอดคล้องกันในลำดับต้น ๆ คือ ข้อ 3 ต้องเป็นที่ยอมรับของบุคลากรในคณะวิชา ข้อ 10 ประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในความซื่อสัตย์สุจริต ข้อ 11 มีความเสียสละและทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี
2. เปรียบเทียบทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูอาจารย์ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี
3. เปรียบเทียบทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี จำแนกตามภูมิภาค
4. เปรียบเทียบทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ตามความคิดเห็นของครูอาจารย์ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี จำแนกตามคณะวิชา

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 146 คน และครูอาจารย์ จำนวน 1,167 คน รวมทั้งสิ้น 1,313 คน จากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี 30 แห่ง ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารและครูอาจารย์ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีที่ศึกษาครั้งนี้

ผู้บริหารและครูอาจารย์ที่เป็นตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 1,313 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 59 เพศหญิง ร้อยละ 41 มีอายุอยู่ระหว่าง 31-50 ปี ร้อยละ 79 การศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 75 และระดับปริญญาโท ร้อยละ 20

ผู้บริหารและครูอาจารย์ที่ศึกษานี้ มีจำนวนกระจายในทุกกลุ่มอายุราชการใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 29.5 และ 30.1 มีอายุราชการ 11-15 ปี และ 16-20 ปี ร้อยละ 14.6 และ 16.2 มีอายุราชการ 6-10 ปี และ 21 ปีขึ้นไป

5.1.2 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ เกี่ยวกับทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชาอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มากทุกด้าน ทักษะด้านมนุษย อยู่ในระดับที่พึงประสงค์มากเป็นลำดับที่ 1 ลำดับรองลงไป คือ ทักษะด้านมโนทัศน์ในงานและทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน สำหรับด้านคุณสมบัตินั้น อยู่ในลำดับสุดท้าย

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ เกี่ยวกับทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชาในแต่ละด้านแล้ว พบว่า

ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ผู้บริหารและครูอาจารย์ มีความคิดเห็นพึงประสงค์มากเป็นลำดับที่ 1 นั้น ประกอบด้วยข้อที่พึงประสงค์มากที่สุด คือ มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานและข้อที่พึงประสงค์ระดับมากในลำดับต้น ๆ คือ มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนและกล้าเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถเข้าสังคมได้ดี มีความสามารถในการประสานงานระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ มีความกระตือรือร้นและอุทิศเวลาเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ในงาน ผู้บริหารและครูอาจารย์มีความคิดเห็นพึงประสงค์มาก ประกอบด้วยข้อที่พึงประสงค์ระดับมากในลำดับต้น ๆ คือ มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าคณะวิชา มีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าตัดสินใจในเรื่องที่รับผิดชอบ ยอมรับฟังคำวิจารณ์และข้อคิดเห็นจากบุคลากรในคณะวิชาเพื่อปรับปรุงงานและมีปัญหาที่ต้องตัดสินใจฉับพลันจะตัดสินใจสั่งการได้อย่างรวดเร็วถูกต้อง

ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน ผู้บริหารและครูอาจารย์มีความคิดเห็นพึงประสงค์มาก ประกอบด้วยข้อที่พึงประสงค์ระดับมากในระดับต้น ๆ คือ มีความสามารถประเมินผลงานของบุคลากรในคณะวิชาได้ถูกต้องยุติธรรม สามารถวางแผนดำเนินงานของคณะวิชาและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ เอาใจใส่และสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูอาจารย์สม่ำเสมอ และสามารถควบคุมดูแลสั่งการให้บุคลากรในคณะวิชาปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ

ด้านคุณสมบัติ ผู้บริหารและครูอาจารย์ มีความคิดเห็นพึงประสงค์มาก ประกอบด้วยข้อที่พึงประสงค์ระดับมากในลำดับต้น ๆ คือ ประพฤติปฏิบัติตน เป็นตัวอย่างที่ดีในความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณสมบัติในการเป็นผู้นำที่ดี ต้องเป็นที่ยอมรับของบุคลากรในคณะวิชา และมีลักษณะคุณธรรม จริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงาน

5.1.3 เปรียบเทียบความคิดเห็น เกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหาร กับความคิดเห็นของครูอาจารย์ พบว่า โดยภาพรวม ผู้บริหารกับครูอาจารย์มีความคิดเห็นในระดับพึงประสงค์มากไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ผู้บริหารกับครูอาจารย์มีความคิดเห็นในทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงานระดับพึงประสงค์มากไม่แตกต่างกัน ส่วนทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ในงาน ผู้บริหารกับครูอาจารย์ มีความคิดเห็นว่าเป็นทักษะที่พึงประสงค์มากแตกต่างกัน โดยครูอาจารย์มีความพึงประสงค์สูงกว่าผู้บริหาร

ด้านคุณสมบัติ ผู้บริหารและครูอาจารย์มีความคิดเห็นระดับพึงประสงค์มากไม่แตกต่างกัน

5.1.4 เปรียบเทียบทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภูมิภาคต่างกัน พบว่า มีความคิดเห็นในระดับที่พึงประสงค์มาก และไม่แตกต่างกัน

ด้านคุณสมบัติ เมื่อพิจารณารายด้านแล้ว พบว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นระดับที่พึงประสงค์มากแตกต่างกับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มภูมิภาคอื่น ๆ

5.1.5 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ระหว่างความคิดเห็นของครูอาจารย์ในคณะวิชาที่ต่างกัน พบว่า ครูอาจารย์ทุกคณะวิชา มีความคิดเห็นในระดับที่พึงประสงค์มากและไม่แตกต่างกัน

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา ทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ซึ่งศึกษาทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ 4 ด้าน คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ในทาง ทักษะด้านมนุษย ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน และด้านคุณสมบัติ อภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

5.2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัย ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง เนื่องจากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี จัดการเรียนการสอนด้านอาชีพเกษตรกรรม สถานศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในชนบท ขาดความสะดวกสบาย ครูอาจารย์ที่ปฏิบัติงานส่วนใหญ่จบจากสถาบันการเกษตร ซึ่งคำนิยมและความสนใจของเพศชายมากกว่าเพศหญิง

ผู้ตอบแบบสอบถาม มีอายุระหว่าง 31 ถึง 50 ปี มากที่สุด เพราะว่าวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีทำการสอนมาไม่น้อยกว่า 20 ปี และในช่วงแรกได้เปิดรับโอนข้าราชการจากหน่วยงานอื่นด้วย การศึกษามีวุฒิปริญญาตรีมากที่สุด และรองลงมาคือระดับปริญญาโท เนื่องจากการรับบุคลากรบรรจุเข้าทำงาน กำหนดให้มีวุฒิการศึกษาอย่างต่ำปริญญาตรี และจากแผนพัฒนาอาชีพศึกษาระยะที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) เร่งรัดพัฒนาคุณภาพบุคลากร ครูอาจารย์และผู้บริหาร ให้มีความรู้ทักษะสอดคล้องกับวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ (กรมอาชีวศึกษา 2535 : 48) จึงมีผู้จบการศึกษาระดับปริญญาโทเพิ่มขึ้น ส่วนอายุราชการ ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่จะมีอายุราชการมากกว่า 10 ปี เนื่องจากครูอาจารย์ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี เริ่มบรรจุครั้งแรกในวิทยาลัยที่ตนสมัครใจจะอยู่ จึงมีการโยกย้าย หรือ โอน และลาออกน้อย

5.2.2 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ เกี่ยวกับทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา

ทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี มีความคิดเห็นต่อทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า หัวหน้าคณะวิชาจำเป็นต้องเป็นบุคคลที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เนื่องจากจะต้องทำหน้าที่ในการบริหารงานในคณะวิชา และต้องปฏิบัติงานตามผู้บริหาร ได้มอบหมายให้ดำเนินการอีกด้วย จึงจำเป็นที่หัวหน้าคณะวิชาจะต้องมีทักษะและคุณสมบัติที่อยู่ในเกณฑ์เป็นที่ยอมรับของผู้บริหารและครูอาจารย์

โดยที่ผู้บริหารและครูอาจารย์เห็นว่า ทักษะที่พึงประสงค์ด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นลำดับแรก รองลงไปคือทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ในทาง และทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน จะเห็นได้ว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์เป็นไปตามทฤษฎีทักษะ 3 ด้าน ของ Robert L. Katz ที่กล่าวว่า ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นทักษะที่จำเป็นมากสำหรับผู้บริหารทุกระดับ ผู้บริหารที่มีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์สูง ย่อมทำให้การเป็นผู้นำในการบริหารองค์การสามารถให้เกิดความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน และมีความสามารถในการประสานงานได้ทั้งผู้บังคับบัญชา กลุ่มผู้บริหารด้วยกัน และผู้ใต้บังคับบัญชา อย่างดีด้วย

นอกจากนี้แล้ว หัวหน้าคณะวิชาเป็นผู้บริหารระดับกลาง จึงจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ด้านมนุษยสัมพันธ์ในทาง เนื่องจากจำเป็นที่จะต้องเข้าใจนโยบาย แผนงานที่จะต้องมีการตัดสินใจและจะต้องมีความรู้ด้านเทคนิคการปฏิบัติงานด้วย เพื่อที่จะต้องลงมือปฏิบัติงานได้ และเป็นที่ยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชา

เมื่อพิจารณาทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชาแต่ละด้าน

ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ในทาง

พบว่า ทักษะและคุณสมบัติของหัวหน้าคณะวิชา ด้านมนุษยสัมพันธ์ในทาง ผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นว่าหัวหน้าคณะวิชาต้องมีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ในทางอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มากทุกข้อ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์ที่พึงประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชา มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าคณะวิชาเป็นลำดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมัลลิกามาส พินิจไชย (2538 : 116) ที่วิจัยเรื่องทักษะการบริหารของผู้อำนวยการ ตามความต้องการของครูอาจารย์ พบว่า ครูอาจารย์ต้องการมากที่สุดในเรื่อง มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ตำแหน่งงาน และทัศนีย์ ขวัญสง (2541 : 81-82) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ช่วยผู้อำนวยการ ฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยสารพัดช่าง และวิทยาลัยการอาชีพ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรมอาชีวศึกษา พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ ให้ความสำคัญในเรื่องการมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ตำแหน่งงานที่รับผิดชอบ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์ต้องการให้หัวหน้าคณะวิชาปฏิบัติงานโดยรู้ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตนเอง เพื่อให้การเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปฏิบัติงานทั้งในด้านของการบริหารในคณะวิชาและนำนโยบายจากผู้บริหารไปสู่แนวทางปฏิบัติ
 อย่างได้ผล และบังเกิดผลดีต่อทางราชการ และพบว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์พึงประสงค์ให้
 หัวหน้าคณะวิชามีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าตัดสินใจเรื่องที่ได้รับผิดชอบ และมีความสามารถทำ
 ให้บุคลากรมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานร่วมกัน เป็นลำดับรองลงมา ทั้งนี้ก็เพราะว่า
 หัวหน้าคณะวิชาในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนั้น จะทำงานเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตทั้งทางด้านสัตว์
 และพืช จึงจำเป็นที่จะต้องกล้าตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ฉับไวและทันเหตุการณ์ ซึ่งสอดคล้อง
 คล้องกับชนิตา บูรณบุตร (2538 : 11) ซึ่งได้ให้คุณลักษณะของนักการบริหารที่ดีในอุดมคติ จะต้อง
 ประกอบไปด้วยหลักสำคัญ ดังนี้ เป็นผู้วิสัยทัศน์กว้างไกล เป็นผู้มีความสามารถสูง เป็นผู้มี
 ซื่อสัตย์ เป็นผู้กล้าตัดสินใจ เป็นผู้รักษาสัจจะ และเป็นตัวอย่างที่ดี นอกจากนี้แล้ว หัวหน้าคณะวิชา
 จะต้องรวบรวมครูอาจารย์ในคณะวิชาให้เป็นหนึ่งเดียว สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข
 และทุกคนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของคณะวิชา สอดคล้องกับที่ สมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 23) กล่าวไว้
 ว่า ผู้บริหารที่ดี ต้องเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ และ เมธี
 ปิณฑนานนท์ (2536 : 7) ได้กล่าวไว้อย่างสอดคล้องกันว่า “ผู้บริหารพึงรักษาการปฏิบัติของกลุ่ม
 และพึงพอใจของสมาชิก”

ส่วนในเรื่อง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณีและ
 วัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นลักษณะที่พึงประสงค์เป็นลำดับสุดท้ายของด้านนี้ ซึ่งเป็นทักษะที่ยังสำคัญที่
 ผู้บริหารและครูอาจารย์ยังเห็นถึงความจำเป็น หัวหน้าคณะวิชาต้องมีความรู้ความเข้าใจในชุมชน
 ท้องถิ่น และเข้าใจถึงขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่นด้วย เพื่อวางแผนในการ
 ทำงานร่วมกับชุมชน ในการให้ความรู้และส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของชุมชน ซึ่งวิทยาลัยเกษตร
 และเทคโนโลยีจะใกล้ชิดกับชุมชนเกษตรกรเป็นส่วนใหญ่ มีการอบรมให้ความรู้ในเรื่องการทำมา
 หากินและการครองชีวิตครองชีพ ตลอดจนสร้างคุณภาพชีวิตให้กับเกษตรกร จึงจำเป็นที่จะต้องเข้า
 ใจขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นด้วย

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า หัวหน้าคณะวิชาที่พึงประสงค์ของผู้บริหารและครู
 อาจารย์ ต้องมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าคณะวิชา มีความเชื่อมั่นในตนเอง
 และกล้าตัดสินใจในเรื่องที่ได้รับผิดชอบ ขอมรับฟังคำวิจารณ์และข้อคิดเห็นจากบุคลากรในคณะวิชา
 เพื่อปรับปรุงงาน และมีปัญหาที่ต้องตัดสินใจฉับพลัน จะตัดสินใจสั่งการได้อย่างรวดเร็วถูกต้อง

ทักษะด้านมนุษย

พบว่าทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ด้านมนุษย ผู้บริหารและ
 ครูอาจารย์กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าหัวหน้าคณะวิชา ต้องมีทักษะด้านมนุษยอยู่ในระดับที่พึง
 ประสงค์มากที่สุด เพราะที่ทักษะด้านมนุษยแสดงถึงความสามารถของผู้บริหารในการทำงานร่วม
 กับสมาชิกในกลุ่ม สามารถเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างสมาชิกในกลุ่ม สามารถสร้างแรงจูงใจ มี
 ความสามารถในการประสานงานได้ทั้งผู้บังคับบัญชา กลุ่มผู้บริหารด้วยกันและผู้ใต้บังคับบัญชา
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และในสภาพสังคมปัจจุบันนี้ ให้ความสำคัญกับ E Q (Emotional Quotient) มาก เพราะการอยู่ในสังคมจะทำตัวเด่นแก่คนเดียวไม่ได้ เพราะจะต้องมีการติดต่อพบปะกับบุคคลทุกชั้นทุกระดับ จึงจำเป็นที่จะต้องปรับภาวะทางอารมณ์ สร้างความเข้าใจและปรับปรุงระดับอารมณ์ของบุคคล เพื่อที่จะให้เกิดผลสำเร็จในการบริหารงาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว พบว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์พึงประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชามีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน เป็นลำดับแรก รองลงไปได้แก่ มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนและกล้าเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถเข้าสังคมได้ดี และมีความสามารถในการประสานงานระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ การจะบริหารงานในตำแหน่งใดก็ดี เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายของงาน นอกจากจะมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนแล้ว สิ่งสำคัญอย่างยิ่งก็คือ มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน เพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายและงานในหน้าที่ หัวหน้าคณะวิชาที่ต้องควบคุมดูแลครูอาจารย์ คณงาน และนักศึกษาในคณะวิชา ในฐานะที่เป็นผู้นำ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของจิตกร วรุตขยางกูร และสุพิชญา ธีระกุล (2523 : 74-76) ที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้บริหารโรงเรียนไว้ ดังนี้ ความเป็นผู้นำ คือมีอิทธิพลในตนเองสูงกว่าอิทธิพลอื่น ๆ ของบุคคลในกลุ่มและสามารถชักนำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหน่วยงานได้ง่าย คุณสมบัติตัวนี้ประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ คือ

1. มีความร่าเริงแจ่มใสและอดทน
2. มีความสามารถในการตัดสินใจ
3. มีความสามารถในการจูงใจคน
4. มีความรับผิดชอบ
5. มีความฉลาดและไหวพริบดี
6. มีความขยันขันแข็ง
7. มีความเสียสละ
8. มีบุคลิกภาพดี
9. ความเป็นประชาธิปไตย

สำหรับผลงานการวิจัยนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของไพบูลย์ ทองใบ (2531 : 21) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายจัดการ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ตามความหวังของผู้บริหาร ครูอาจารย์และศึกษานิเทศก์ ในเขตการศึกษา 6 ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหาร ครูอาจารย์ และศึกษานิเทศก์ คาดหวังเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการในลักษณะเฉพาะตัว อยู่ในอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง 3 หัวข้อ คือ

1. ชื่อสัตย์ สุจริต และยุติธรรมในการปฏิบัติงาน
2. ใช้วาจาสุภาพเหมาะสมกับบุคคลทุกระดับ
3. มีระเบียบวินัยและมีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานสูง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากนี้ ในเรื่องมีมนุษยสัมพันธ์ดี เข้ากับสังคมได้ และมีความสามารถในการประสานงานระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารและครูอาจารย์ จึงมีความคิดเห็นที่พึงประสงค์ระดับมาก เพราะว่าหัวหน้าคณะวิชาเป็นผู้ที่จะต้องประสานสัมพันธ์ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอน ผู้ควบคุมงานฟาร์ม จึงต้องมีมนุษยสัมพันธ์ ทำความเข้าใจให้บังเกิดผลดีทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติการ เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จเพราะมนุษยสัมพันธ์เป็นศิลปะของการนำ ทั้งกระตุ้นให้บุคคลเต็มใจจะร่วมมือกันในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2527 : 19) ซึ่งศึกษาทักษะการบริหารด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารไว้โดยละเอียด สรุปได้ ดังนี้ คือ

1. ผู้บริหารควรปรับตัวให้เข้ากับคนอื่นในสถานการณต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม
2. ผู้บริหารควรให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามความถนัดและความสามารถในทุกด้าน
3. ผู้บริหารควรยกย่องให้ความสำคัญแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาโดยเท่าเทียมกัน
4. ผู้บริหารควรให้ความเป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชาในทุกสถานการณ์
5. ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาซักถามข้อข้องใจเมื่อเกิดปัญหาขัดแย้ง
6. ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน
7. ผู้บริหารควรเข้าใจปัญหาผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ
8. ผู้บริหารควรเข้าใจปัญหาผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างทั่วถึง
9. เมื่อครูเข้าใหม่ผู้บริหารจะเป็นห่วงเป็นใย ให้ความอบอุ่นโดยการแนะนำให้ทราบถึงระเบียบ กฎเกณฑ์เพื่อนร่วมงาน สภาพสังคมและแนวปฏิบัติ
10. ผู้บริหารควรจัดให้มีการพบปะสังสรรค์กันนอกเวลางาน เพื่อสร้างไมตรีสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างบุคลากรระดับต่าง ๆ

ส่วนในเรื่องมีความสามารถพิเศษในศิลปะและวิทยาการหลาย ๆ ด้าน เป็นลักษณะที่พึงประสงค์ระดับมากเป็นลำดับสุดท้ายของทักษะทั้ง 4 ด้านนี้ ซึ่งแสดงว่าผู้บริหารและครูอาจารย์ยังต้องการที่จะเห็นหัวหน้าคณะวิชาที่มีความสามารถมีความรู้เกี่ยวกับวิทยาการใหม่ ๆ ในฐานะที่จะเป็นผู้บริหารต่อไป

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า หัวหน้าคณะวิชาที่พึงประสงค์ของผู้บริหารและครูอาจารย์ต้องมีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน และกล้าเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถเข้าสังคมได้ดี และมีความสามารถในการประสานงานระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ

ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน

พบว่า ทักษะและคุณสมบัติของหัวหน้าคณะวิชา ด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน ผู้บริหาร และครูอาจารย์กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นว่า หัวหน้าคณะวิชาต้องมีทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงานในระดับที่พึงประสงค์มากทุกข้อ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์พึงประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชามีความสามารถประเมินผลงานของบุคลากรในคณะวิชาได้ถูกต้องยุติธรรมเป็นลำดับแรก รองลงไป ได้แก่ วางแผนดำเนินงานของคณะวิชาและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ เอาใจใส่และสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูอาจารย์สม่ำเสมอ สามารถควบคุมและสั่งการให้บุคลากรในคณะวิชาปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ จะเห็นได้ว่าความยุติธรรมเป็นสิ่งที่จำเป็นมากในการบริหาร เพื่อให้เกิดขวัญกำลังใจแก่ผู้ร่วมงานและความก้าวหน้าของหน่วยงาน ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะเกี่ยวกับผู้บริหารที่เฉลิม รัชชนะกุล (2525 : 120-121) ได้แสดงไว้ว่า

- 1) เป็นผู้ที่มิมีมนุษยสัมพันธ์ดีเข้ากับชุมชนได้
- 2) เป็นผู้ที่มีความยุติธรรมแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา
- 3) เป็นผู้มีคุณธรรมประจำใจ
- 4) เป็นผู้ตัดสินใจรวดเร็ว ถูกต้อง แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดีมีไหวพริบ
- 5) เป็นผู้ที่มีความรู้ดี
- 6) เป็นผู้ที่มีความประพฤติดี ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา
- 7) เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต
- 8) เป็นผู้ที่มีความเสียสละไม่เห็นแก่ตัว เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว
- 9) เป็นผู้ที่มีสุขภาพดีทั้งกายและจิตใจ
- 10) เป็นผู้ที่มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย ใจกว้าง และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นในการทำงานในฐานะสมาชิกของกลุ่ม

สำหรับผลงานวิจัยนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสุนีย์ จิตรเนื่อง (2525 : 84) เรื่อง “ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ เกี่ยวกับทักษะการบริหารที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร” ซึ่งสรุปได้ว่า “ผู้บริหารควรรู้จักกำหนดนโยบาย จุดประสงค์ ขอบข่ายของงานที่แน่นอนในการปฏิบัติงาน และมีความรู้เกี่ยวกับหน่วยงานทั้งหมดที่ตนเองปฏิบัติรู้ว่าหน่วยงานย่อยสัมพันธ์กันอย่างไร ตลอดจนประเมินผลการปฏิบัติเพื่อพิจารณาความดีความชอบแก่บุคลากรได้ถูกต้อง”

และสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ วิรัช ธีรประยูร (2532 : 67-69) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับทักษะการบริหารที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขต 1” เมื่อ พ.ศ.2532 พบว่า ทักษะทางการบริหารที่ต้องการสำหรับผู้อำนวยการ มี 7 ข้อ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. สามารถประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อพิจารณาความดีความชอบแก่บุคลากร และตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง
2. รู้จักกำหนดนโยบาย เป้าหมาย ขอบข่ายของงานที่ปฏิบัติ
3. มีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตรทุกระดับชั้นที่จัดขึ้น ในสถานศึกษาของตน
4. มีความสามารถในการวิเคราะห์งานที่ตนรับผิดชอบได้เป็นอย่างดี
5. รู้จักวางแผนการใช้อาคารสถานที่ให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน
6. รู้ถึงความต้องการที่จำเป็นด้านงบประมาณ และมีเหตุผลในการขอและใช้งบประมาณ
7. มีความรู้เกี่ยวกับหน่วยงานทั้งหมดที่ตนรับผิดชอบ และรู้ว่าหน่วยงานย่อยสัมพันธ์กันอย่างไร

ส่วนในเรื่อง มีความสามารถในการจัดหาดูแลรักษาอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ผู้บริหารและครูอาจารย์พึงประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชาพึงปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้ายของทักษะด้านนี้ ซึ่งแสดงว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์ พึงประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชาสามารถที่จะช่วยจัดหาอุปกรณ์ในการสนับสนุนการเรียนการสอนและการปฏิบัติงาน และสามารถที่จะดำเนินการเพื่อจัดหาบุคลากรดูแลรักษาอุปกรณ์เครื่องมือให้ใช้การได้ตลอดเวลา

จากผลการศึกษา แสดงให้เห็นว่า หัวหน้าคณะวิชาที่พึงประสงค์ของผู้บริหารและครูอาจารย์ ต้องมีความสามารถประเมินผลงานของบุคลากรในคณะวิชาได้ถูกต้องยุติธรรม สามารถวางแผนดำเนินงานของคณะวิชาและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ เอาใจใส่และสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูอาจารย์สม่ำเสมอและสามารถควบคุมดูแล สั่งการให้บุคลากรในคณะวิชาปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ

ด้านคุณสมบัติ

พบว่า ทักษะและคุณสมบัติของหัวหน้าคณะวิชา ด้านคุณสมบัติ ผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นว่า หัวหน้าคณะวิชาต้องมีคุณสมบัติอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มากเกือบทุกข้อ และมีระดับพึงประสงค์ปานกลางเพียงข้อเดียว ได้แก่ ความเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง เพื่อให้การปฏิบัติงานและบริหารงานได้คล่องตัว

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์พึงประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชาประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในความซื่อสัตย์สุจริตเป็นลำดับแรก รองลงไปได้แก่ มีคุณสมบัติเป็นผู้นำที่ดี ต้องเป็นที่ยอมรับของบุคลากรในคณะวิชา มีหลักธรรม คุณธรรม จริยธรรม ในการครองตน ครองคน ครองงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของเกษม บุญรัมย์ (2523 : บทคัดย่อ) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง ลักษณะของผู้บริหารในวิทยาลัยครู พบว่า ผู้บริหารควรมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การงานที่รับผิดชอบที่ตนเกี่ยวข้อง ควรมีมนุษยสัมพันธ์ดี และงานวิจัยของสมปอง เพ็ญนอก (2532 : บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของข้าราชการในมหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า ด้านความเป็นผู้นำ ต้องการผู้บริหารที่มีคุณธรรม โอบอ้อมอารี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นตัวอย่างที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ และจากงานวิจัยของมณู ใยบัวเทศ (2538 : 117-118) พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา ด้านจิตใจและอารมณ์ ได้แก่ มีความซื่อสัตย์และยุติธรรม มีความจริงใจต่อเพื่อนร่วมงาน นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนบุคคลทั่วไป ด้านสังคมและมนุษยสัมพันธ์ ได้แก่ มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ทุกโอกาส มีมนุษยสัมพันธ์ดี

ส่วนในเรื่อง ควรเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานและบริหารงานได้คล่องตัว ผู้บริหารและครูอาจารย์พึงประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชาพึงปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับสุดท้ายของด้านคุณสมบัติ

จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่า หัวหน้าคณะวิชาที่พึงประสงค์ของผู้บริหารและครูอาจารย์ ต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณสมบัติเป็นผู้นำที่ดี ต้องเป็นที่ยอมรับของบุคลากรในคณะวิชา มีหลักธรรม คุณธรรม จริยธรรม ในการครองตน ครองคน ครองงาน

5.2.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารกับความคิดเห็นของครูอาจารย์

ทักษะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา โดยภาพรวม

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหาร กับความคิดเห็นของครูอาจารย์ พึงประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชามีทักษะในระดับพึงประสงค์มากไม่แตกต่างกัน และลำดับความพึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูอาจารย์สอดคล้องกัน คือทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นลำดับแรกเหมือนกัน อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูอาจารย์ต้องการหัวหน้าคณะวิชาซึ่งเป็นผู้นำและเป็นผู้บริหารระดับหนึ่ง เป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน ซึ่งจะต้องดูแลทั้งครูอาจารย์ คณาจารย์ ไร้ง และนักศึกษาที่เรียนในคณะวิชา สามารถที่จะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ รวมทั้งการขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ผู้บริหารกับครูอาจารย์จึงเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ จึงมีความเห็นที่สอดคล้องกัน ให้ความสำคัญในทักษะมนุษยสัมพันธ์ที่หัวหน้าคณะวิชาพึงมีเป็นลำดับแรก และจากผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารพึงประสงค์ลำดับรองลงไปคือ ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน ด้านคุณสมบัติและทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ในงานตามลำดับ ส่วนครูอาจารย์พึงประสงค์รองลงไปคือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ในงาน ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน และคุณสมบัติ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชาในแต่ละด้าน อภิปรายผลได้ ดังนี้

ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ พึงประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชามีทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ผู้บริหารกับครูอาจารย์ พึงประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชามีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ในระดับมากทุกเรื่อง และสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเรื่องที่ผู้บริหารกับครูอาจารย์พึง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประสงค์เป็นลำดับแรก คือ มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า องค์กรทุกองค์กรต้องการบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ เป็นบุคคลที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพบูลย์ ทองใย (2531 : 21) ที่ได้ศึกษาลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง คือ มีระเบียบวินัยและมีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานสูง จึงเป็นสิ่งที่จะต้องพิจารณาในการเลือกบุคลากรเพื่อทำหน้าที่หัวหน้าคณะวิชา เพื่อให้เกิดผลสำเร็จของการทำงาน การควบคุมงานฟาร์ม ตลอดจนการดูแลการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพดังประสงค์ จึงควรได้หัวหน้าคณะวิชาที่มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานในระดับสูง

ความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูอาจารย์ที่มีความแตกต่างกัน โดยค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารมากกว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์ ในเรื่องมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ ซึ่งผู้บริหารให้ความสำคัญเป็นลำดับที่ 2 ส่วนครูอาจารย์ให้ความสำคัญในระดับที่ 9 ย่อมแสดงว่าผู้บริหารซึ่งมีประสบการณ์ในการบริหารมาแล้ว เห็นว่าหัวหน้าคณะวิชาที่พึงประสงค์นั้น ต้องมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ มีจิตใจที่มั่นคง สามารถปฏิบัติงานโดยใช้เหตุผลและหลักการในการบริหารงานบุคคล เพื่อให้การควบคุมดูแลและบริหารงานในคณะวิชาได้รับความสำเร็จ

ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ พึงประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชามีทักษะในด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน พบว่า ผู้บริหารกับครูอาจารย์ พึงประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชามีทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงานในระดับมากทุกเรื่อง และสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเรื่องที่ผู้บริหารกับครูอาจารย์พึงประสงค์เป็นลำดับแรก คือ มีความสามารถประเมินผลงานของบุคลากรในคณะวิชาได้ ถูกต้องยุติธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมัลลิกามาศ พิณิจไชย (2538 : 123) ที่พบว่า ครูอาจารย์ มีความต้องการให้ผู้อำนวยการสตรี สามารถประเมินผลงานเพื่อพิจารณาความดีความชอบแก่บุคลากรได้อย่างถูกต้อง จากผลการวิจัย ย่อมแสดงให้เห็นว่า ทั้งผู้บริหารกับครูอาจารย์ต้องการเห็นหัวหน้าคณะวิชาที่มีความยุติธรรม ให้ความสำคัญต่อผลงานของบุคลากรมากกว่าความใกล้ชิด ใช้ง่ายหรือให้คุณประโยชน์ต่อตน

ส่วนลำดับความพึงประสงค์ที่แตกต่างกันมาก คือ มีความสามารถในการทำแผนงานและโครงการของคณะวิชา โดยผู้บริหารมีความพึงประสงค์ในลำดับที่ 2 ส่วนครูอาจารย์พึงประสงค์ในลำดับที่ 7 ย่อมแสดงว่า ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการทำแผนงานและโครงการ ก่อนที่จะดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ถ้ามีการวางแผนงานและมีโครงการที่ดีแล้ว การดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ จะได้ดำเนินการได้ตามแผน ซึ่งทางครูอาจารย์เห็นความสำคัญน้อยกว่า ทั้งนี้เนื่องมาจากหน้าที่ตนเป็นฝ่ายปฏิบัติอยู่แล้ว

ด้านคุณสมบัติ

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ ฟังประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชา มีคุณสมบัติ พบว่า ผู้บริหารกับครูอาจารย์ ฟังประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชา มีคุณสมบัติในระดับมาก และสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ โดยผู้บริหารกับครูอาจารย์ฟังประสงค์เป็นอันดับแรก และอันดับที่ 2 คือ มีคุณสมบัติเป็นผู้นำที่ดี และประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในความซื่อสัตย์สุจริต สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสมปอง เพียนอก (2532 : บทคัดย่อ) พบว่า คุณลักษณะที่ฟังประสงค์ของ ผู้บริหารตามความคิดเห็นของข้าราชการในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านความเป็นผู้นำ ต้องการ ผู้บริหารที่มีคุณธรรม เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงานทุกระดับ ย่อมแสดงให้เห็นว่าหัวหน้าคณะวิชานั้น จะต้องเป็นผู้นำที่ดีทั้งทางด้านวิชาการ ด้านคุณธรรม และการปฏิบัติตนให้ เป็นตัวอย่างแก่บุคลากรในคณะวิชาได้

ส่วนคุณสมบัติที่ฟังประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชาที่ผู้บริหารกับครูอาจารย์ฟังประสงค์ ในระดับปานกลางเหมือนกันเป็นลำดับที่ 14 คือ ควรเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง เพื่อให้สามารถ ปฏิบัติงานและบริหารงานได้คล่องตัว จากผลการวิจัย แสดงว่าหัวหน้าคณะวิชาที่ฟังประสงค์ใน มหาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนั้น เรื่องเพศไม่ใช่เรื่องสำคัญในการพิจารณา เพื่อดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะวิชา

ด้านมนุษยสัมพันธ์

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูอาจารย์ ฟังประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชา มีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ผู้บริหารกับครูอาจารย์ ฟังประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชา มีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ในระดับมากทุกเรื่อง และสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเรื่องที่ผู้บริหารกับครูอาจารย์ฟังประสงค์เป็นลำดับแรก คือ มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าคณะวิชา สอดคล้องกับงานวิจัยของมนูญ ไชบัวเทศ (2538 : 116-118) ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ต้องมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา โดยเฉพาะหัวหน้าคณะวิชา ซึ่งถือว่ามีความสำคัญที่จะทำให้ภารกิจของสถานศึกษาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ตามระเบียบของกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ.2529 ผู้บริหารและครูอาจารย์ จึงให้ความสำคัญกับบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าคณะวิชาเป็นอย่างมาก

5.2.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะและคุณสมบัติที่ฟังประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ของผู้บริหารและครูอาจารย์จำแนกตามกลุ่มภูมิภาค

ทักษะและคุณสมบัติที่ฟังประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา โดยภาพรวม

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ทุกกลุ่มภูมิภาค ฟังประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชา มีทักษะและคุณสมบัติในระดับฟังประสงค์มากทุกด้าน และลำดับความฟังประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูอาจารย์สอดคล้องกัน คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นลำดับแรก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เหมือนกัน อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูอาจารย์ตามกลุ่มภูมิภาคสอดคล้องกัน คือทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นลำดับแรกเหมือนกัน และความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลำดับรองลงไปคือ ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ในงาน และคุณสมบัติตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นของครูอาจารย์กลุ่มภาคกลาง กลุ่มภาคเหนือและกลุ่มภาคใต้ ลำดับรองลงไป คือทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ในงาน ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงานและด้านคุณสมบัติ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์ทุกกลุ่มภูมิภาคพึงประสงค์ที่จะให้หัวหน้าคณะวิชา มีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นสำคัญ โดยต้องการให้หัวหน้าคณะวิชามีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน มีความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ของตนและกล้าเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ได้ และต้องการให้หัวหน้าคณะวิชาที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีสามารถเข้าสังคมได้ดี ซึ่งตรงกับที่มโนส หันนาคินทร (2524 : 47-48) ได้สรุปหน้าที่รับผิดชอบและภารกิจของนักบริหารโรงเรียนข้อหนึ่งว่า นักบริหารต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการทุกอย่างของโรงเรียน เป็นผู้ริเริ่มหรือพยายามปรับปรุงงาน และเป็นผู้ตัดสินใจในปัญหาของโรงเรียน

และจากการวิจัย พบว่า ด้านคุณสมบัตินั้น ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือสูงกว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มภาคกลาง, กลุ่มภาคเหนือและกลุ่มภาคใต้ แสดงว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้ความสำคัญและพึงประสงค์ด้านคุณสมบัติของบุคคลที่เป็นหัวหน้าคณะวิชามาก เนื่องมาจากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นวิทยาลัยที่ดำรงมานานและผู้บริหารและครูอาจารย์จะเป็นผู้อาวุโสกว่าผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มภูมิภาคอื่น จึงให้ความสำคัญและพึงประสงค์ที่จะให้หัวหน้าคณะวิชาที่มีคุณสมบัติเหมาะสม พร้อมทั้งจะดำรงตำแหน่งผู้บริหารได้ต่อไป

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชาในแต่ละด้าน อภิปรายผลได้ ดังนี้

ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ตามกลุ่มภูมิภาค พึงประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชา มีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ผู้บริหารกับครูอาจารย์ทุกกลุ่มภูมิภาค พึงประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชา มีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ในระดับมากทุกเรื่อง และลำดับที่พึงประสงค์สอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเรื่องที่ผู้บริหารและครูอาจารย์ทุกกลุ่มภูมิภาค พึงประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชา มีเป็นลำดับแรก คือ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์นั้น ผู้บริหารและครูอาจารย์พึงประสงค์มากที่จะให้หัวหน้าคณะวิชาได้ประพฤติปฏิบัติเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อบุคลากรในคณะ ดังนั้น ความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานซึ่งเป็นเรื่องพึงประสงค์ลำดับแรกนี้ หัวหน้าคณะวิชาที่ดีมีคุณภาพจะต้องมี

ความรับผิดชอบสูงในหน้าที่การงานและเรื่องส่วนตัว เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีต่อผู้ได้บังคับบัญชา และให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการดำเนินงานฟาร์มของคณะวิชา

และจากการวิจัย พบว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นจะแตกต่างกับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มภาคกลางและภาคใต้ ในข้อที่ 11 เอาใจใส่ดูแลความเป็นอยู่ของบุคลากรในคณะวิชาได้อย่างทั่วถึง ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พึงประสงค์ที่จะให้หัวหน้าคณะวิชาที่สามารถประสานงานและเอาใจใส่สภาพความเป็นอยู่ของบุคลากร ทั้งในการปฏิบัติหน้าที่และความเป็นอยู่ของครอบครัว โดยเฉพาะเศรษฐกิจไม่ค่อยดี เพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรในคณะวิชา

ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ในงาน

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูอาจารย์ตามกลุ่มภูมิภาค พึงประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชามีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ในงาน พบว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์ทุกกลุ่มภูมิภาค พึงประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชามีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ในงานอยู่ในระดับมากทุกเรื่อง และลำดับที่พึงประสงค์สอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ เรื่องที่ผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มภูมิภาคพึงประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชาเป็นลำดับแรก คือ มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าคณะวิชา ผู้วิจัยมีความเห็นว่า หัวหน้าคณะวิชาที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้ถูกต้องและประสบผลสำเร็จในการบริหารงานได้ ดินั้น จำเป็นจะต้องศึกษายบทบาทหน้าที่ของการเป็นหัวหน้าคณะวิชาที่กำหนดไว้ในระเบียบกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ.2529 และควรให้ความสำคัญในเรื่องการบริหารงานบุคคลด้วย จะช่วยสร้างความเป็นผู้นำให้โดดเด่นขึ้น ทำให้มีความมั่นใจในตนเอง และกล้าตัดสินใจในเรื่องที่รับผิดชอบ และเมื่อมีปัญหาที่ต้องตัดสินใจฉับพลัน จะตัดสินใจสั่งการได้อย่างรวดเร็วถูกต้อง ตามบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าคณะวิชา

ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ตามกลุ่มภูมิภาค พึงประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชามีทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน พบว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์ทุกกลุ่มภูมิภาค พึงประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชามีทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงานอยู่ในระดับพึงประสงค์มากทุกเรื่อง และลำดับที่พึงประสงค์สอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเรื่องที่ผู้บริหารกับครูอาจารย์ทุกกลุ่มภูมิภาคพึงประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชาเป็นลำดับแรก คือ มีความสามารถประเมินผลงานของบุคลากรในคณะวิชาได้ถูกต้องยุติธรรม ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ความถูกต้องยุติธรรมเป็นเรื่องที่ต้องการให้เกิดขึ้นทุกองค์กร ในการรับราชการก็เช่นเดียวกัน บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ย่อมสร้างผลงานแตกต่างกันไป และทุกคนต้องการที่จะได้แรงจูงใจและขวัญกำลังใจในการทำงาน หัวหน้าคณะวิชาซึ่งถือว่าเป็นผู้บริหารขั้นต้นที่จะต้องประเมินผลงานของบุคลากรในคณะวิชา จึงจำเป็นที่จะต้อง

ใช้ความยุติธรรมพิจารณาความดีความชอบของบุคลากรในคณะวิชา โดยพิจารณาจากผลงานที่ทำว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีความสม่ำเสมอและสำเร็จผลเพียงใด และเมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์เกี่ยวกับเรื่องนี้แล้ว จะเห็นได้ว่าในอดีตนั้น การประเมินผลงานของบุคลากรอาจขาดความถูกต้อง ยุติธรรม จึงเห็นความสำคัญของเรื่องนี้

และจากการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แตกต่างกับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มอื่น ในข้อที่ 11 คอยแนะนำ ซึ่งแนวทางปฏิบัติให้เสมอ เมื่อบุคลากรในคณะวิชาปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายผิดพลาด หรือบกพร่อง ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์ต้องการที่จะเห็นหัวหน้าคณะวิชาใช้ความโอบอ้อมอารี มากกว่าการใช้ความเด็ดขาดในการปฏิบัติงาน ซึ่งถ้าทำได้เช่นนี้แล้ว บุคลากรในคณะวิชาจะให้ความนับถือและยินดีที่จะปฏิบัติงานให้ลุล่วงไปได้

และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือแตกต่างกับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มภาคกลางและกลุ่มภาคใต้ ในข้อที่ 13 คือ มีความสามารถในการนิเทศงานด้านวิชาการและงานฟาร์ม ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์พึงประสงค์ที่จะให้หัวหน้าคณะวิชามีความสามารถในการให้คำแนะนำตลอดจนชี้แนะแนวทางที่จะให้ครูอาจารย์ดำเนินการได้ดี ทั้งด้านงานวิชาการและงานฟาร์มที่วิทยาลัยดำเนินการ และความเชื่อถือให้กับครูอาจารย์ในคณะวิชา

และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, กลุ่มภาคเหนือ แตกต่างกับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มภาคกลาง ในข้อที่ 14 มีความสามารถในการเป็นผู้แทนเมื่อปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนได้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือนั้นยังเป็นชุมชนการเกษตรที่ยังมีฐานะยากจนอยู่ และยังต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐอยู่มาก ผู้บริหารและครูอาจารย์พึงประสงค์ที่จะให้หัวหน้าคณะวิชาได้มีส่วนร่วมในการเข้าถึงชุมชนและช่วยเหลือสนับสนุนชุมชนได้

ด้านคุณสมบัตินักศึกษา

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ตามกลุ่มภูมิภาค พึงประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชามีคุณสมบัตินักศึกษาที่พึงประสงค์ระดับมากเกือบทุกข้อ และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับที่พึงประสงค์ปานกลางอยู่เรื่องเดียว คือ ควรเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานและบริหารงานได้คล่องตัว และลำดับความคิดเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเรื่องที่ผู้บริหารและครูอาจารย์พึงประสงค์เป็นอันดับแรก คือ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในความซื่อสัตย์สุจริต ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นเรื่องที่ทุกองค์กรต้องการบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความโปร่งใสในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่จะเป็นผู้นำ การประพฤติตนและการปฏิบัติตนที่ดีย่อมสร้างศรัทธาและความเชื่อถือให้เกิดขึ้นได้ และจะเป็นที่ยอมรับนับถือและให้ความไว้วางใจในการที่จะปฏิบัติงานร่วมกันได้ ส่วนเรื่องควรเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานและบริหารงานได้คล่องตัว ที่ผู้บริหารและครูอาจารย์พึงประสงค์ในระดับปาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลางนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ในสภาพปัจจุบันนี้ เรื่องเพศไม่ใช่เรื่องสำคัญของการเป็นผู้บริหารและผู้นำ เพราะว่าคุณมีความรู้ความสามารถความเข้มแข็งและความคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่นั้น กระทำได้เช่นเดียวกัน

และจากการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เียงเหนือแตกต่างกับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มภาคกลาง ในข้อที่ 1 รัชราชการในสังกัดกรมอาชีวศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้ความสำคัญต่อการเป็นหัวหน้าคณะวิชาที่ต้องดูแลอาจารย์ คนงาน ในคณะวิชา ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือดูแลในเรื่องการเรียนการสอนและการปฏิบัติงาน เพื่อความเหมาะสม ควรเป็นผู้อาวุโสและมีประสบการณ์ในการเรียนการสอนในสถานศึกษา

และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แตกต่างกับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นผู้บริหารและครูอาจารย์กลุ่มอื่น ๆ ในข้อที่ 2 มีผลงานได้รับการยอมรับในระดับสถานศึกษาหรือระดับกรมอาชีวศึกษา ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้ที่จะได้รับการคัดเลือกหรือแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะวิชานั้น ควรมีผลงานและปฏิบัติงานที่เป็นที่ยอมรับ ดังนั้น บุคลากรที่จะเป็นหัวหน้าคณะวิชา ก็จะได้ปรับปรุงตนเอง สร้างผลงานให้เป็นที่ประจักษ์แก่ผู้บริหารต่อไป ในข้อควรเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานและบริหารงานได้คล่องตัว ผู้บริหารและครูอาจารย์พึงประสงค์ในระดับปานกลาง ย่อมแสดงว่าส่วนใหญ่แล้วไม่ได้ให้ความสำคัญมากในเรื่องเพศ เนื่องจากในปัจจุบันความเสมอภาคในการทำงานและการยอมรับความสามารถ ความรับผิดชอบในการทำงาน ในข้อ 14 มีความรู้ในงานวิจัย ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์ให้ความสำคัญต่อการวิจัยน้อย ถ้าพิจารณาแล้ว การปรับปรุงงาน ปรับปรุงวิธีการ และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้ได้ผลดีนั้น ข้อมูลจากงานวิจัยจะช่วยให้ตัดสินใจได้

5.2.5 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูอาจารย์เกี่ยวกับทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา จำแนกตามคณะวิชา

ทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา โดยภาพรวม

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของครูอาจารย์ในคณะวิชาที่ต่างกัน พึงประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชา มีทักษะและคุณสมบัติในระดับพึงประสงค์มากทุกด้าน และลำดับความพึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครูอาจารย์ในคณะวิชาต่างกันสอดคล้องกัน คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นลำดับแรกเหมือนกัน รองลงไปตามลำดับคือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ในงาน ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน และด้านคุณสมบัติ มีเพียงครูอาจารย์คณะวิชาช่างกลเกษตรที่มีความพึงประสงค์แตกต่างลำดับไปบ้าง คือ ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน ด้านคุณสมบัติและด้านมนุษยสัมพันธ์ในงาน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์ พึงประสงค์ที่จะให้หัวหน้าคณะวิชา มีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหาร เพื่อที่จะให้เกิดผลสำเร็จของงาน ผู้บริหารต้องสร้างความเชื่อถือและความยอมรับจากผู้ร่วมงาน และเพื่อประสานงานประสานประโยชน์กับบุคคลและองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สิทธิภาพ โดยต้องการให้หัวหน้าคณะวิชามีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน มีความรับผิดชอบ ต่อการกระทำของตนเองและกล้าเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ได้ และต้องการหัวหน้าคณะวิชาที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีสามารถเข้าสังคมได้ดี ซึ่งตรงกับที่มนัส หันนาคิน (2524 : 47-48) ได้สรุปหน้าที่รับผิดชอบและภารกิจของนักบริหารโรงเรียนข้อหนึ่งว่า นักบริหารต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการทุกอย่างของโรงเรียน เป็นผู้ริเริ่มหรือพยายามปรับปรุงงาน และเป็นผู้ตัดสินใจในปัญหาของโรงเรียน

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชาในแต่ละด้าน อภิปรายผลได้ ดังนี้

ทักษะด้านมนุษย

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของครูอาจารย์จำแนกตามคณะวิชา พึงประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชา มีทักษะด้านมนุษย พบว่า ครูอาจารย์ในคณะวิชาที่ต่างกัน พึงประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชา มีทักษะด้านมนุษยในระดับมากทุกเรื่อง และลำดับที่พึงประสงค์สอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเรื่องที่ครูอาจารย์ในคณะวิชาที่ต่างกันพึงประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชา มีเป็นลำดับแรก คือ มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน ซึ่งชี้ให้เห็นว่าครูอาจารย์ในคณะวิชาที่ต่างกันพึงประสงค์ ต้องการให้หัวหน้าคณะวิชา มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน และต้องการชี้ให้เห็นว่า เมื่อผู้บริหารมีความรับผิดชอบแล้วจะเป็นตัวอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ทำให้การทำงานร่วมกันนั้นมีประสิทธิภาพ เมื่อทุกคนปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ

จากการวิจัย พบว่า ในข้อ 12 มีความคิดริเริ่มในการพัฒนางานฟาร์มของคณะวิชา ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาพื้นฐานอยู่ในลำดับที่ 13 แตกต่างกับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาพืชศาสตร์อยู่ในลำดับที่ 6 และครูอาจารย์คณะวิชาสัตวศาสตร์อยู่ในลำดับที่ 5

และ พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาธุรกิจเกษตรอยู่ในลำดับที่ 13 แตกต่างกับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาสัตวศาสตร์อยู่ในลำดับที่ 5

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ครูอาจารย์ในคณะวิชาพืชศาสตร์และคณะวิชาสัตวศาสตร์นั้น นอกจากปฏิบัติงานสอนแล้วยังต้องคุมงานฟาร์มในการผลิตพืชและผลิตสัตว์อีกด้วย และต้องการหัวหน้าคณะวิชาที่มีความคิดริเริ่มที่จะพัฒนางานฟาร์ม ใช้ระบบการบริหารสมัยใหม่ และใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยปรับปรุงงานฟาร์ม ส่วนครูอาจารย์คณะวิชาพื้นฐานและคณะวิชาธุรกิจเกษตร ครูอาจารย์ในคณะวิชาไม่ได้มีหน้าที่ในการดูแลงานฟาร์มของวิทยาลัย จึงให้ความสนใจและพึงประสงค์น้อยกว่าครูอาจารย์คณะวิชาอื่น ๆ

ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของครูอาจารย์จำแนกตามคณะวิชา พึงประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชา มีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ครูอาจารย์ในคณะวิชาที่ต่างกัน พึงประสงค์ให้

หัวหน้าคณะวิชามีทักษะด้านมโนทัศน์ในงานอยู่ในระดับมากทุกเรื่อง และลำดับที่พึงประสงค์สอดคล้องกันส่วนใหญ่ คือเรื่องที่ครูอาจารย์ในคณะวิชาที่ต่างกันพึงประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชาเป็นลำดับแรก คือ มีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าตัดสินใจเรื่องที่ได้รับผิดชอบ และมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าคณะวิชา ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ครูอาจารย์ในคณะวิชาที่ต่างกันให้ความสำคัญในบุคคลที่จะเป็นหัวหน้าคณะวิชาว่า ต้องรู้จักบทบาทหน้าที่ของการเป็นหัวหน้าคณะวิชาเป็นผู้บริหาร เป็นผู้นำ ที่จะให้งานของคณะวิชาสำเร็จลุล่วง และต้องเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าตัดสินใจ ซึ่งเป็นทักษะที่ผู้บริหารควรมี เพื่อให้การบริหารงานราบรื่นและเป็นที่ยอมรับของครูอาจารย์ในคณะวิชา ซึ่งผู้ที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะวิชาจะต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาตนเอง สร้างความมั่นใจให้กับตนเอง

และจากการวิจัย พบว่า ในข้อ 7 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษา ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาพื้นฐานอยู่ในลำดับที่ 14 แตกต่างกับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาพืชศาสตร์อยู่ในลำดับที่ 10, คณะวิชาสัตวศาสตร์อยู่ในลำดับที่ 11 และคณะวิชาธุรกิจเกษตร อยู่ในลำดับที่ 11 แสดงว่าครูอาจารย์ในคณะวิชาพืชศาสตร์, คณะวิชาสัตวศาสตร์ และคณะวิชาธุรกิจเกษตร ซึ่งเป็นคณะวิชาที่มีนักศึกษาต้องฝึกงานภายในและภายนอกสถานศึกษา ทั้งในระดับ ปวช.และระดับ ปวส. ตามหลักสูตรการเรียนการสอน ต้องการหัวหน้าคณะวิชาที่ให้ความสำคัญในการฝึกงานของนักศึกษา สามารถแนะนำและให้แนวทางในการหาแหล่งฝึกงาน หน่วยงานของรัฐและสถานประกอบการของเอกชน ส่วนครูอาจารย์คณะวิชาพื้นฐานให้ความสำคัญน้อยกว่า เพราะหัวหน้าคณะวิชาพื้นฐานไม่ต้องดำเนินการในเรื่องนี้

ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของครูอาจารย์จำแนกตามคณะวิชา พึงประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชามีทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน พบว่า ครูอาจารย์ในคณะวิชาที่ต่างกัน พึงประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชามีทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงานอยู่ในระดับพึงประสงค์มากทุกเรื่อง และลำดับที่พึงประสงค์สอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเรื่องที่ครูอาจารย์ในคณะวิชาที่ต่างกันพึงประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชาเป็นลำดับแรก คือ มีความสามารถประเมินผลงานของบุคลากรในคณะวิชาได้ถูกต้องยุติธรรม ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ความยุติธรรมในระบบราชการยังเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง และส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อสร้างแรงจูงใจและสร้างขวัญ กำลังใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าหน่วยงานได้ให้ความสำคัญในการประเมินผลงาน โดยเฉพาะการพิจารณาความดีความชอบประจำปีงบประมาณได้ถูกต้องเที่ยงตรง และมีความยุติธรรม ก็จะผลต่อการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานได้อย่างดี ดังนั้น ครูอาจารย์จึงพึงประสงค์ที่จะให้หัวหน้าคณะวิชาปฏิบัติเป็นอย่างยิ่ง

จากผลการวิจัย พบว่า ข้อ 6 สามารถควบคุม ดูแล สั่งการให้บุคลากรในคณะวิชา ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาพื้นฐาน พึงประสงค์ลำดับที่ 12 แตกต่างกับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาสัตวศาสตร์และพืชศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลำดับที่ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ครูอาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ ซึ่งต้องปฏิบัติงานทั้งด้านวิชาการและด้านงานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ต้องการหัวหน้าคณะวิชาที่เข้มแข็งในความสำเร็จ ในการควบคุมดูแล ส่งเสริมการปฏิบัติงานของครูอาจารย์ในคณะวิชา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ส่วนครูอาจารย์คณะวิชาพื้นฐานให้ความสำคัญน้อยกว่า เพราะหัวหน้าคณะวิชาพื้นฐานจะดูแลในเรื่องการเรียนการสอนด้านเดียว และครูอาจารย์คณะวิชาพื้นฐานส่วนมากแล้วจะปฏิบัติหน้าที่พิเศษด้านการส่งเสริมการเรียนการสอนเป็นส่วนใหญ่ เช่นงานธุรการ การเงิน การบัญชี ทะเบียน แนะนำ เป็นต้น ข้อ 13 มีความสามารถในการนิเทศงานด้านวิชาการและงานฟาร์ม ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาพื้นฐานพึงประสงค์ลำดับที่ 14 แตกต่างกับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิทยาศาสตร์พึงประสงค์ลำดับที่ 11 ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ครูอาจารย์คณะวิทยาศาสตร์พึงประสงค์ที่จะให้หัวหน้าคณะวิชาได้นิเทศงานด้านต่าง ๆ ของคณะวิชาเพื่อให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาและติดตามงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานคล่องตัวมากขึ้น ทั้งด้านการเรียนการสอนและงานฟาร์ม

ด้านคุณสมบัติ

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของครูอาจารย์จำแนกตามคณะวิชา พึงประสงค์ให้หัวหน้าคณะวิชาที่มีคุณสมบัติ พบว่า ครูอาจารย์ในคณะวิชาที่ต่างกัน พึงประสงค์ระดับมากเกือบทุกเรื่อง และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับที่พึงประสงค์ปานกลางอยู่เรื่องเดียว คือ ควรเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานและบริหารงานได้คล่องตัว และลำดับความคิดเห็นสอดคล้องกันส่วนใหญ่ ซึ่งเรื่องที่ครูอาจารย์พึงประสงค์เป็นอันดับแรก คือ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในความซื่อสัตย์สุจริต ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ครูอาจารย์ทุกคณะวิชาพึงประสงค์ที่จะได้ผู้บริหารทุกระดับ ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีได้ และความซื่อสัตย์สุจริตจะช่วยให้นักเรียนในสถานศึกษาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากผลการวิจัยพบว่า ข้อ 7 ควรเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานและบริหารงานได้คล่องตัว ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิทยาศาสตร์แตกต่างกับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาธุรกิจเกษตร และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาช่างกลเกษตรแตกต่างกับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาธุรกิจเกษตร, พื้นฐาน อุตสาหกรรมเกษตรและพืชศาสตร์ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ครูอาจารย์คณะวิทยาศาสตร์และคณะวิชาช่างกลเกษตร ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นเพศชาย จึงพึงประสงค์ที่จะได้เพศชายมาบริหารงานมากกว่า และในข้อนี้ ครูอาจารย์มีความพึงประสงค์ปานกลาง ซึ่งให้เห็นว่าหัวหน้าคณะวิชานั้น เรื่องเพศไม่ใช่เรื่องสำคัญมากนัก ขึ้นอยู่กับว่ามีทักษะและคุณสมบัติอื่น ๆ เหมาะสมหรือไม่เพียงใด

ข้อ 9 มีความรู้ความสามารถในการดูแลปฏิบัติงานฟาร์มของคณะวิชา ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาพืชศาสตร์และสัตวศาสตร์แตกต่างกับค่าเฉลี่ยของครูอาจารย์คณะวิชาพื้นฐาน และคณะวิชาธุรกิจเกษตร ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ครูอาจารย์คณะวิชาพืชศาสตร์และสัตว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศาสตร์ ต้องการที่จะได้หัวหน้าคณะวิชาที่มีความพร้อม มีความรู้ความสามารถพอเพียงที่จะช่วยสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ในงานฟาร์ม ซึ่งเป็นทั้งแหล่งฝึกหัดปฏิบัติของนักศึกษาและเป็นฟาร์มธุรกิจเพื่อหารายได้ จึงเห็นความสำคัญในเรื่องนี้มากกว่าครูอาจารย์คณะวิชาพื้นฐานและคณะวิชาธุรกิจเกษตร

ข้อ 14 มีความรู้ในงานวิจัย ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูอาจารย์คณะวิชาสัตวศาสตร์แตกต่างกับค่าเฉลี่ยของครูอาจารย์คณะวิชาพื้นฐาน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า งานวิจัยเป็นสิ่งจำเป็นในวงการศึกษ เพื่อหาความรู้ใหม่ ข้อเท็จจริงใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น นำสิ่งที่ค้นคว้าวิจัยมาปรับปรุงงานให้ดีขึ้น ส่วนใหญ่แล้วครูอาจารย์คณะวิชาสัตวศาสตร์ทำงานร่วมกันมากจึงเห็นความสำคัญ และพึงประสงค์ที่จะได้หัวหน้าคณะวิชาที่มีความรู้ในงานวิจัยเพื่อเป็นที่ปรึกษาได้

5.3 ข้อเสนอแนะเพื่อนำการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ผู้วิจัยได้สรุปเป็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับกรมอาชีวศึกษา

1.1 จัดอบรม สัมมนา หัวหน้าคณะวิชา เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าคณะวิชา โดยจัดร่วมกันระหว่างนักวิชาการ ผู้บริหารและหัวหน้าคณะวิชา

1.2 การสรรหาและคัดเลือกบุคลากรเพื่อดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัย นอกจากคุณสมบัติที่กำหนดไว้ในปัจจุบันแล้ว ก็กำหนดคุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้บริหาร ประสบการณ์ วุฒิการศึกษาและระดับขั้นเงินเดือนแล้ว ควรนำเอาทักษะของ

1.3 ผู้บริหารทั้ง 3 ด้าน มาเป็นข้อพิจารณา อาจทดสอบด้วยการสัมภาษณ์ หรือแบบทดสอบที่กำหนด

1.4 สนับสนุนให้หัวหน้าคณะวิชาให้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยการให้การศึกษาต่ออบรมหลักสูตรการบริหารเพิ่มเติม ศึกษาดูงานในประเทศและต่างประเทศ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา

2.1 ควรกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการต่าง ๆ ให้ชัดเจน เพื่อให้หัวหน้าคณะวิชานำไปปฏิบัติและชี้แจงครูอาจารย์ คนงาน ในคณะวิชาได้ถูกต้อง

2.2 จัดประชุมหัวหน้าคณะวิชาเป็นประจำทุกเดือนเพื่อมอบหมายงานตามบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าคณะวิชา

2.3 ควรให้หัวหน้าคณะวิชาประเมินผลการปฏิบัติงานของครูอาจารย์และเจ้าหน้าที่คนงานในการพิจารณาความดีความชอบประจำปีเป็นลำดับแรก

2.4 สถานศึกษาทำหน้าที่คัดเลือก แต่งตั้งครูอาจารย์ให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะวิชา ซึ่งถือว่าเป็นผู้บริหารในสถานศึกษาดำรงหนึ่ง ควรนำข้อมูลจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวหน้าคณะวิชา เช่น ข้อมูลหรือผลงานวิจัยครั้งนี้ไปประกอบการพิจารณาด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ข้อเสนอแนะสำหรับหัวหน้าคณะวิชา

3.1 หัวหน้าคณะวิชาควรให้ความสำคัญต่อทักษะผู้บริหารทั้ง 3 ด้าน และคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้บริหารและครูอาจารย์ โดยเฉพาะทักษะด้านมนุษย โดยให้ความสำคัญ เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาและสร้างเสริมทักษะและคุณสมบัติ

3.2 หัวหน้าคณะวิชาควรจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีของคณะวิชาไว้ให้ชัดเจน เช่น การประชุมครูอาจารย์ในคณะวิชาประจำเดือน การนิเทศติดตามกำกับดูแลงานด้านต่าง ๆ ของคณะวิชา

5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

5.4.1 วิจัยบทบาทและหน้าที่ของหัวหน้าคณะวิชา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ตามความคิดเห็นของครูอาจารย์

5.4.2 วิจัยความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของหัวหน้าคณะวิชา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

5.4.3 วิจัยวิธีการและรูปแบบการสรรหาบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะวิชา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

บรรณานุกรม

- กรมอาชีวศึกษา. 2519. ระเบียบกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา
(เอกสารอัดสำเนา)
- เกษม บุญรัมย์. 2523. “ลักษณะของผู้บริหารกิจการนักศึกษาในวิทยาลัยครู.” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- จุมพล สวัสดิ์ยากร. 2524. “เทคโนโลยีของนักบริหาร.” หนังสืออนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ ศาสตราจารย์มัลย์ หุวะนันท์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง.
- เฉลิม รัชชนะกุล. 2524. ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารและอาจารย์ ในเขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนิดา บุรณะบุตร. 2538. “ผู้นำ.” กรุงเทพฯธุรกิจ ประจำวันที่ 28 มิถุนายน 2538 หน้า 11
- ถวิล สวนสนาม. 2532. “ความต้องการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัด.” ปริญญาโทบริหารศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ทัศนาศ แสงศักดิ์. 2522. “การวิเคราะห์พฤติกรรมความเป็นผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, ภาควิชาบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธรรมรส โชติคุณุช. 2519. มนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์เกษม.
- ธรรมรส โชติคุณุช. 2524. มนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ธีระ รุญเจริญ. 2521. “ระบบพฤติกรรมในการบริหารสถาบันฝึกหัดครู.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. 2522. หลักบริหารการศึกษาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาบริหารการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. 2527. ก้าวเข้าสู่การบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : อนงศิลป์.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. 2534. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิชการพิมพ์จำกัด.
- นิพนธ์ ศศิธร. 2523. การจัดระเบียบของกิจการปัจจุบันและอนาคต ; กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์เกษม.

บรรจง ชูสกุลชาติ. 2529. “การอาชีวศึกษาเพื่อคุณภาพในสถานการณ์ปัจจุบัน.” วารสารอาชีวศึกษา. 3 พฤศจิกายน .

ประพันธ์ สุริหาร. 2533. หลักและระบบบริหารการศึกษา. ภาควิชาการบริหารการศึกษา .
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น .

ปราโมทย์ เดชอำพร. 2522. “บุคลิกภาพและพฤติกรรมทางการบริหาร ของผู้บริหารมหาวิทยาลัย.”
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .

พจน์ บูรณฉิม. 2511. “วิธีการและศิลปะในการปฏิบัติงานของหัวหน้างาน.” วารสารนักบริหาร,
มกราคม หน้า 17.

พรปฎิมา คิตละสิริ. 2525. คุณลักษณะและความสามารถของผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรกรรม
ตามทัศนะของครูอาจารย์เกษตร สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ,
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ .

ไพบุลย์ ทองใย. 2531. “ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ โรงเรียนมัธยม
ศึกษาขนาดใหญ่ ตามความคาดหวังของผู้บริหาร ครูอาจารย์และศึกษานิเทศก์ ในเขตการ
ศึกษา 6.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .

ภิญโญ สาร. 2516. หลักบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช .

ภิญโญ สาร. 2516. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช .

เมธี ปิลันธนานนท์. 2525. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : พิทักษ์อักษร .

เมธี ปิลันธนานนท์. 2530. การบริหารอาชีวและเทคนิคศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง .

เมธี ปิลันธนานนท์. 2536. ภาวะผู้นำกับสวัสดิศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้า เจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง .

มัญญ ไยบัวเทศ. 2538. “คุณลักษณะของผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัย
เทคนิคภาคเหนือ.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
อาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง .

มนัส หันนาคินทร์. 2524. หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช .

มัลลิกามาศ พิณีไชย. 2538. “ทักษะการบริหารของผู้ช่วยการตามความต้องการของครูอาจารย์
สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณ
ทหาร ลาดกระบัง .

วิจิตร อาวะกุล. 2528. เทคนิคมนุษยสัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร . ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

วิจิตร ศรีสอาน . 2523 . หลักและระบบบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์การพิมพ์
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- วิจิตร วรุตยงกูร และคณะ . 2523 . การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น .
สมุทราสาร : โรงพิมพ์ขนิษฐการพิมพ์ .
- วินัย เกษมเศรษฐ์ . 2521 . “ปทัสถานของความเป็นเลิศ.” ประมวลบทความนิเทศการศึกษา 2521 .
กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช .
- วิเชียร อ่อนประเสริฐ . 2537 . “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา ตาม
ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา.”
วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง .
- วิรัช ชีระประยูร . 2532 . “ความเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับทักษะการบริหารที่พึงประสงค์ของ
ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
เขต 1.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา .
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- วิญญู อังคนารักษ์ . 2522 . วิธีทำงานให้ได้ดี . กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช .
- วีรกุล จินดาโชติ . 2539 . “ความต้องการพัฒนาทักษะการบริหารของหัวหน้าประถมศึกษาอำเภอ.”
ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒประสานมิตร .
- วันชัย ศรีแก้ว . 2537 . “การศึกษาสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวางแผนและ
พัฒนาของวิทยาลัยเทคนิค ตามความคิดเห็นของครูอาจารย์และผู้บริหารในวิทยาลัยเทคนิค
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น .
- สมพงษ์ เกษมสิน . 2517 . การบริหาร . กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช .
- สมพงษ์ เกษมสิน . 2526 . การบริหารงานบุคคลแผนใหม่ . กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทย
วัฒนาพานิช จำกัด .
- สมปอง เพียนอก . 2532 . “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของข้าราชการ
ในมหาวิทยาลัยของแก่น.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการ
ศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สมเกียรติ ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ . 2522 . การศึกษาผู้นำในสภาสังคมสงเคราะห์ : การประยุกต์ใช้ทฤษฎี
3 มิติ ของวิลเลียม เล เรจดิน . วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและ
มานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- สมเกียรติ พึ่งอาดม . 2538 . “การศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคดีเด่น กอง
วิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขา
วิชาการบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมบูรณ์ พรรณภาพ. 2521. หลักเบื้องต้นของการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร :

สำนักพิมพ์บรรณกิจ .

สุนีย์ จิตรเปียง. 2525. “ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .

อุทัย หิรัญโต. 2526. สารานุกรมศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเคียนสตรี .

Bernard , Chester . 1938 . “The Function of the Executive”. Cambridge, Mass : Haward Univesity

Benjamin M. Sachs. 1966 . Administration : A Behavioral Approach, Boston : Horation Mifflin Company. P.3-4.

Ben M. Harries. 1963 . Supervisor Behavior in Education. Englewood. cliffts : Prentice-Hall, Inc. 58

Elwood Cubberly. 1961. Public School Administration. Boston : Houghton Mifflin.

Edward E. Jones. 1963. Psychological Monographs : General and Applied, (Vol.77, No. 3. American Psychological Association, Inc. P.2.

John A. Bartky. 1956. Adinistration as Educational Leadership. Standford University Press P. 96-97.

Kimball Wiles. 1955. Supervision for Better Schools. 2nd, ed., Englewood Cliffts, N.J. : Prentice-Hall.

Robert Brandt. 1973. “Administrator Attributes for Success”, NAASP Bulletin. (November) : P. 37-39.

Robert L. Katz. 1955. “Skill of and Effective Administrator”, Harvard Business Review vol.33, January-February P. 33-42.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก.

หอสมุดแห่งชาติ

พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' ตามความถี่เห็น
ของผู้บริหารและครูอาจารย์ จำแนกตามภูมิภาค ด้านมนุษยศาสตร์ 11 เอาใจใส่ดูแลความเป็น
อยู่ของบุคลากรในคณะวิชาได้อย่างทั่วถึง

กลุ่มภูมิภาค	\bar{X}	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคใต้	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
		ภาคกลาง	3.98	-	-
ภาคเหนือ	4.06	-	-	-	
ภาคใต้	3.96	-	-	-	
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	4.17	*	-	*	

* $P \leq 0.05$

ตารางที่ 2 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' ตามความถี่เห็น
ของผู้บริหารและครูอาจารย์ จำแนกตามภูมิภาค ด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน ข้อ 11 กอ
ยแนะนำชี้แนะทางปฏิบัติให้เสมอ เมื่อบุคลากรในคณะวิชาปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายผิด
พลาดหรือบกพร่อง

กลุ่มภูมิภาค	\bar{X}	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคใต้	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
		ภาคกลาง	4.10	-	-
ภาคเหนือ	4.18	-	-	-	
ภาคใต้	4.10	-	-	-	
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	4.28	*	-	*	

* $P \leq 0.05$

ตารางที่ 3 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' ตามความถี่เห็น
ของผู้บริหารและครูอาจารย์ จำแนกตามภูมิภาค ด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน ข้อ 13 มีความ
สามารถในการนิเทศด้านวิชาการและงานฟาร์มทั่วไป

กลุ่มภูมิภาค		ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคใต้	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
	\bar{X}	3.96	4.11	3.96	4.17
ภาคกลาง	3.96	-	-	-	-
ภาคเหนือ	4.11	-	-	-	-
ภาคใต้	3.96	-	-	-	-
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	4.17	*	-	*	-

* $P \leq 0.05$

ตารางที่ 4 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' ตามความถี่เห็น
ของผู้บริหารและครูอาจารย์ จำแนกตามภูมิภาค ด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน ข้อ 14 มีความ
สามารถในการเป็นผู้แทนเพื่อปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนได้

กลุ่มภูมิภาค		ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคใต้	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
	\bar{X}	3.92	4.12	3.98	4.15
ภาคกลาง	3.92	-	-	-	-
ภาคเหนือ	4.12	*	-	-	-
ภาคใต้	3.98	-	-	-	-
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	4.15	*	-	-	-

* $P \leq 0.05$

ตารางที่ 5 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี Scheffe ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารและครูอาจารย์ จำแนกตามภูมิภาค ด้านคุณสมบัติ

กลุ่มภูมิภาค		ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคใต้	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
	\bar{X}	4.01	4.03	4.03	4.13
ภาคกลาง	4.01	-			
ภาคเหนือ	4.03	-	-		
ภาคใต้	4.03	-	-	-	
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	4.13	*	*	*	-

* $P \leq 0.05$

ตารางที่ 6 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี Scheffe ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารและครูอาจารย์ จำแนกตามภูมิภาค ด้านคุณสมบัติ ข้อ 1 รับราชการในสังกัด
กรมอาชีวศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

กลุ่มภูมิภาค		ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคใต้	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
	\bar{X}	3.87	3.94	4.10	4.18
ภาคกลาง	3.87	-			
ภาคเหนือ	3.94	-	-		
ภาคใต้	4.10	-	-	-	
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	4.18	*	*	*	-

* $P \leq 0.05$

ตารางที่ 7 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' ตามความเห็นเห็น
ของผู้บริหารและครูอาจารย์ จำแนกตามภูมิภาค ด้านคุณสมบัติ ข้อ 2 มีผลงานที่ได้รับการ
ยอมรับในระดับสถานศึกษาหรือระดับกรมอาชีวศึกษา

กลุ่มภูมิภาค	ภาคกลาง				ภาคเหนือ				ภาคใต้				ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ			
	\bar{X}				\bar{X}				\bar{X}				\bar{X}			
		3.75				3.85				3.83				4.09		
ภาคกลาง	3.75	-														
ภาคเหนือ	3.85	-														
ภาคใต้	3.83	-														
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	4.09	*				*				*						

* $P \leq 0.05$

ตารางที่ 8 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' ตามความเห็นเห็น
ของผู้บริหารและครูอาจารย์ จำแนกตามภูมิภาค ด้านคุณสมบัติ ข้อ 7 ควรเป็นเพศชายมาก
กว่าเพศหญิง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานและบริหารงานได้คล่องตัว

กลุ่มภูมิภาค	ภาคกลาง				ภาคเหนือ				ภาคใต้				ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ			
	\bar{X}				\bar{X}				\bar{X}				\bar{X}			
		2.84				2.90				2.74				3.39		
ภาคกลาง	2.84	-														
ภาคเหนือ	2.90	-														
ภาคใต้	2.74	-														
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3.39	*				*				*						

* $P \leq 0.05$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 9 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' ตามความถี่เห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ จำแนกตามภูมิภาค ด้านคุณสมบัติ ข้อ 14 มีความรู้ในการวิจัย

กลุ่มภูมิภาค	ภาคกลาง				ภาคเหนือ				ภาคใต้				ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ			
	\bar{X}	3.70	3.84	3.79	3.99											
ภาคกลาง	3.70	-	-	-	-											
ภาคเหนือ	3.84	-	-	-	-											
ภาคใต้	3.79	-	-	-	-											
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3.99	*	*	*	-											

* $P \leq 0.05$

ตารางที่ 10 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' ตามความถี่เห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ จำแนกตามคณะวิชา ด้านบทสนทนา ข้อ 7 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษา

คณะวิชา	พื้นฐาน		พีชคณิต		คัลคูลัส		ช่างกลเกษตร		ธุรกิจเกษตร		อุตสาหกรรมเกษตร	
	\bar{X}	3.78	4.05	4.06	4.01	4.12	4.02					
พื้นฐาน	3.78	-	-	-	-	-	-					
พีชคณิต	4.05	*	-	-	-	-	-					
คัลคูลัส	4.06	*	-	-	-	-	-					
ช่างกลเกษตร	4.01	-	-	-	-	-	-					
ธุรกิจเกษตร	4.12	*	-	-	-	-	-					
อุตสาหกรรมเกษตร	4.02	-	-	-	-	-	-					

* $P \leq 0.05$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 11 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ จำแนกตามคณะวิชา ด้านมนุษยศาสตร์ ข้อ 12 มีความสำคัญระดับนัยของการพัฒนางานทํารวมของคณะวิชา

คณะวิชา		พื้นฐาน	ศึกษาศาสตร์	สัตวศาสตร์	ช่างกลเกษตร	ธุรกิจเกษตร	อุตสาหกรรม
		\bar{X}					ค.ม.ศ.
		3.93	4.30	4.36	4.14	4.03	4.13
พื้นฐาน	3.93	-					
ศึกษาศาสตร์	4.30	*	-				
สัตวศาสตร์	4.36	*		-			
ช่างกลเกษตร	4.14				-		
ธุรกิจเกษตร	4.03			*		-	
อุตสาหกรรมเกษตร	4.13						-

* $P \leq 0.05$

ตารางที่ 12 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ จำแนกตามคณะวิชา ด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน ข้อ 6 สามารถควบคุมดูแลสั่งการ ให้บุคลากร ในคณะวิชาปฏิบัติงาน ได้อย่างเต็มความสามารถ

คณะวิชา		พื้นฐาน	ศึกษาศาสตร์	สัตวศาสตร์	ช่างกลเกษตร	ธุรกิจเกษตร	อุตสาหกรรม
		\bar{X}					ค.ม.ศ.
		4.01	4.18	4.35	4.14	4.20	4.11
พื้นฐาน	4.01	-					
ศึกษาศาสตร์	4.18		-				
สัตวศาสตร์	4.35	*		-			
ช่างกลเกษตร	4.14				-		
ธุรกิจเกษตร	4.20					-	
อุตสาหกรรมเกษตร	4.11						-

* $P \leq 0.05$

ตารางที่ 13 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารและครูอาจารย์ จำแนกตามคณะวิชา ด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน ข้อ 15
มีความสามารถในการนิเทศงานด้านวิชาการและงานพักรับ

คณะวิชา	\bar{Y}	พื้นฐาน	ศึกษาศาสตร์	สัตวศาสตร์	ช่างกลเกษตร	ธุรกิจเกษตร	อุตสาหกรรม เกษตร
		3.88	4.08	4.15	3.98	4.06	4.08
พื้นฐาน	3.88	-					
ศึกษาศาสตร์	4.08	-	-				
สัตวศาสตร์	4.15	*	-	-			
ช่างกลเกษตร	3.98	-	-	-	-		
ธุรกิจเกษตร	4.06	-	-	-	-	-	
อุตสาหกรรมเกษตร	4.08	-	-	-	-	-	-

* $P \leq 0.05$

ตารางที่ 14 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารและครูอาจารย์ จำแนกตามคณะวิชา ด้านคุณสมบัติ ข้อ 7 ควรเป็นเพศชาย
มากกว่าเพศหญิง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานและบริหารงานได้คล่องตัว

คณะวิชา	\bar{Y}	พื้นฐาน	ศึกษาศาสตร์	สัตวศาสตร์	ช่างกลเกษตร	ธุรกิจเกษตร	อุตสาหกรรม เกษตร
		2.83	2.96	3.19	3.61	2.58	2.89
พื้นฐาน	2.83	-					
ศึกษาศาสตร์	2.96	-	-				
สัตวศาสตร์	3.19	-	-	-			
ช่างกลเกษตร	3.61	*	*	-	-		
ธุรกิจเกษตร	2.58	-	-	*	*	-	
อุตสาหกรรมเกษตร	2.89	-	-	-	*	-	-

* $P \leq 0.05$

ตารางที่ 15 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' ตามความถี่คิดเห็น
ของผู้บริหารและครูอาจารย์ จำแนกตามคณะวิชา ด้านคุณสมบัติ ข้อ 9 มีความรู้ความ
สามารถในการดูแลและงานฟาร์มของคณะวิชา

คณะวิชา		พื้นฐาน	พืชศาสตร์	สัตวศาสตร์	ช่างกลเกษตร	ธุรกิจเกษตร	อุตสาหกรรม เกษตร
	\bar{X}	3.76	4.12	4.22	4.07	3.78	3.94
พื้นฐาน	3.76	-					
พืชศาสตร์	4.12	*	-				
สัตวศาสตร์	4.22	*		-			
ช่างกลเกษตร	4.07				-		
ธุรกิจเกษตร	3.78		*	*		-	
อุตสาหกรรมเกษตร	3.94						-

* $P \leq 0.05$

ตารางที่ 16 แสดงการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' ตามความถี่คิดเห็นของ
ผู้บริหารและครูอาจารย์ จำแนกตามคณะวิชา ด้านคุณสมบัติ ข้อ 14 มีความรู้ในงานวิจัย

คณะวิชา		พื้นฐาน	พืชศาสตร์	สัตวศาสตร์	ช่างกลเกษตร	ธุรกิจเกษตร	อุตสาหกรรม เกษตร
	\bar{X}	2.83	2.96	3.19	3.61	2.58	2.89
พื้นฐาน	2.83	-					
พืชศาสตร์	2.96		-				
สัตวศาสตร์	3.19		*	-			
ช่างกลเกษตร	3.61				-		
ธุรกิจเกษตร	2.58					-	
อุตสาหกรรมเกษตร	2.89						-

* $P \leq 0.05$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำสั่ง คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ที่ ๗1 /2539

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมและกรรมการพิจารณาหัวข้อ
และโครงการวิทยานิพนธ์ของ นายประเขียน ส่องเสริม

เพื่อให้การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ของ นายประเขียน ส่องเสริม เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
และมีประสิทธิภาพ จึงแต่งตั้งให้มคณะกรรมการเพื่อควบคุมและพิจารณาหัวข้อและโครงการวิทยานิพนธ์
ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ไพรัตน์ พักน้อย	ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
ดร. นพคุณ ศิริวรรณ	ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม
2. คณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและโครงการวิทยานิพนธ์

รศ.ดร. เมธี บิลันธานนท์	ประธานประจำสาขาวิชา
ผศ.ดร. สมพร ไชยะ	กรรมการประจำสาขาวิชา
อาจารย์ อัจฉรา สืบสินธุ์สกุล ไชย	กรรมการประจำสาขาวิชา
อาจารย์ ไพรัตน์ พักน้อย	กรรมการ
อาจารย์ ปัทมา ตรีอำภรณ์	กรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๓๙ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๙

(รศ.ดร.ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์)

รักษาการในตำแหน่งคณบดี

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตร์ อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา ที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการดังนี้

ได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2540

1. นายประเขียน ส่งเสริม ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของ หัวหน้าคณะวิชา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี" โดยมี อาจารย์ไพรัตน์ พิณน้อย เป็นอาจารย์ ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และคร.นพคุณ ศิริวรรณ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ให้เสร็จทันภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ.2540

(รศ.ดร.มนัส สังวรศิลป์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

124

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี
 เลขรับ ๘๖๔
 ลงวันที่ ๑๒ กย ๕๐
 เวลา ๐๙.๕๐

ที่ ทม 1504/ 1015

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
 เจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
 เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร 10520

19 กันยายน 2540

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี

ด้วยนายประเยียน ส่งเสริม นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หลักสูตร
 ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา กำลังทำการวิจัยเพื่อเรียบเรียง
 วิทยานิพนธ์เรื่อง "ทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี"
 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออนุญาตให้นักศึกษาได้
 ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย ในสถานศึกษาของท่าน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ด้วย
 เรียน ผู้อำนวยการ
 - เพื่อโปรดทราบ
 |โครงการขอใช้เครื่องมือ
 |๑๒ กย ๕๐

ขอแสดงความนับถือ
 ๒๕๓๓ ๗
 (รศ.ดร.ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์)
 คณบดี

งานบัณฑิตศึกษา
 โทร. 3266052-6101 ต่อ 663,642
 โทรสาร. 3269040
 เรียน ผู้อำนวยการ
 - เพื่อโปรดทราบ
 - |โครงการขอใช้
 |๑๒ กย ๕๐

๑๓๓
 ๒๒ กย ๕๐

ที่ ทม 1504/ 3451

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๒ ตุลาคม ๒๕๔๐

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิบดีกรมอาชีวศึกษา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. คำโครงการวิทยานิพนธ์
 2. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและคำโครงการวิทยานิพนธ์
 3. รายชื่อสถานศึกษาที่ต้องการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ด้วย นายประเยียน ส่งเสริม เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา ซึ่งกำลังทำการวิจัยเพื่อ
เรียบเรียงวิทยานิพนธ์เรื่อง “ทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชาในวิทยาลัยเกษตร
และเทคโนโลยี” ซึ่งได้รับอนุมัติหัวข้อและคำโครงการวิทยานิพนธ์แล้วเมื่อวันที่ 31 มีนาคม ๒๕๔๐
ในการทำวิจัยเรื่องนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในสถานศึกษา
สังกัดหน่วยงานของท่านตามที่แนบมานี้ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จาก
ท่านโปรดพิจารณาอนุญาตให้นักศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในสถานศึกษาสังกัดหน่วยงาน
ของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา
ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรณี สิกิจวัฒน์นะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642 ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายชื่อสถานศึกษาที่ต้องการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
โดย นายประเยียน ส่งเสริม

1. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
2. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี
3. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
4. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
5. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชลบุรี
6. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา
7. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครสวรรค์
8. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบูรณ์
9. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพิจิตร
10. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงราย
11. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลำพูน
12. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครศรีธรรมราช
13. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชุมพร
14. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพัทลุง
15. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตรัง
16. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีระนอง
17. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม
18. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครพนม
19. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา
20. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ
21. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์
22. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยภูมิ

ที่ ศธ 0906/1782

กองวิทยาลัยเกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

24 พฤศจิกายน 2540

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลำพูน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ชุด

ด้วยกรมอาชีวศึกษาได้พิจารณาอนุญาตให้ นายประยิณ ส่งเสริม นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม เก็บข้อมูลจากผู้บริหาร ครู-อาจารย์ จากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี เพื่อประกอบการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชาในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี" โดยใช้แบบสอบถามที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความร่วมมือในการดำเนินการดังกล่าวด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุวิทย์ ทวีประภัสร์)

ผู้อำนวยการกองวิทยาลัยเกษตรกรรม

ฝ่ายพัฒนาการศึกษา

โทรศัพท์ 2823068, 2827060

โทรสาร 2812565

ที่ ศธ 0906/ 8439

กรมอาชีวศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ ทม. 10300

๕/ พฤศจิกายน 2540

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน คณะคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

อ้างถึง หนังสือคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ที่ ทม 1504/3451 ลงวันที่ 22 ตุลาคม 2540

ตามหนังสืออ้างถึง คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง ประสงค์จะขอความร่วมมือให้ นายประเขียน ส่งเสริม นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์-
อุตสาหกรรม หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา เก็บรวบรวม
ข้อมูลจากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี จำนวน 22 แห่ง เพื่อประกอบการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์
ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

กรมอาชีวศึกษาพิจารณาแล้วไม่ขัดข้องในการดำเนินงานดังกล่าว และเมื่อนักศึกษาข้างต้น
ได้ดำเนินการจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์เรียบร้อยแล้วขอความอนุเคราะห์จัดส่งวิทยานิพนธ์ไปยังกองวิทยาลัย-
เกษตรกรรม จำนวน 1 เล่ม เพื่อใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของสถานศึกษาในสังกัดกองวิทยาลัย-
เกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษา ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสนอง อ็มเอม)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร ทำหน้าที่

หัวหน้าหน่วยศึกษานอกเขต

ปฏิบัติราชการแทน อธิบดีกรมอาชีวศึกษา

กองวิทยาลัยเกษตรกรรม

โทรศัพท์ 2823068 , 2827060

โทรสาร 2812565 ที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0906/1๖๕2

กองวิทยาลัยเกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

24 พฤศจิกายน 2540

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีระนอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ชุด

ด้วยกรมอาชีวศึกษาได้พิจารณาอนุญาตให้ นายประเยียน ส่งเสริม นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม เก็บข้อมูลจากผู้บริหาร ครู-อาจารย์ จากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี เพื่อประกอบการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชาในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี" โดยใช้แบบสอบถามที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความร่วมมือในการดำเนินการดังกล่าวด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุทัศน์ ทวีประภักษ์)

ผู้อำนวยการกองวิทยาลัยเกษตรกรรม

ฝ่ายพัฒนาการศึกษา

โทรศัพท์ 2823068, 2827060

โทรสาร 2812565

ที่ ศธ 0906/1๖๘2

กองวิทยาลัยเกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

24 พฤศจิกายน 2540

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

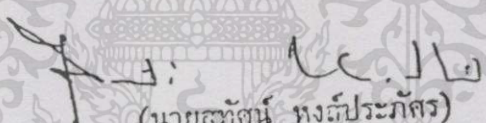
เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ชุด

ด้วยกรมอาชีวศึกษาได้พิจารณาอนุญาตให้ นายประเขียน ส่งเสริม นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม เก็บข้อมูลจากผู้บริหาร ครู-อาจารย์ จากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี เพื่อประกอบการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชาในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี" โดยใช้แบบสอบถามที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความร่วมมือในการดำเนินการดังกล่าวด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

 (นายสุทนต์ ทองดีประภัสร์)

ผู้อำนวยการกองวิทยาลัยเกษตรกรรม

ฝ่ายพัฒนาการศึกษา

โทรศัพท์ 2823068, 2827060

โทรสาร 2812565

**แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
ทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา
ในวิทยาลัย เกษตรและเทคโนโลยี**

คำชี้แจงทั่วไป

1. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ ของหัวหน้าคณะวิชา ตามความคิดเห็นของท่าน

ระดับความคิดเห็นกำหนดให้

5 หมายถึง ทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ มากที่สุด

4 หมายถึง ทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ มาก

3 หมายถึง ทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ ปานกลาง

2 หมายถึง ทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ น้อย

1 หมายถึง ทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ น้อยที่สุด

2. แบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยมีความประสงค์ให้ท่านแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ กรุณาตอบคำถามด้วยตัวท่านเอง และไม่ต้องลงชื่อในแบบสอบถาม

3. คำตอบทุกข้อ ไม่ใช่แบบทดสอบความรู้ ท่านจึงไม่จำเป็นต้องตอบให้ถูกต้องตามหลักวิชา แต่ขอให้ตอบตรงตามความเป็นจริง ตามความรู้สึก หรือตามความคิดเห็นส่วนตัวของท่าน

4. คำตอบของท่าน ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ และใช้เป็นข้อมูลเพื่อสรุปผลการวิจัยเพื่อส่วนรวม ดังนั้น คำตอบของท่านจะไม่มีผลเสียหายต่อตัวท่านและวิทยาลัยของท่าน

แบบสอบถามตอนที่ 1
รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง () ตามที่เป็นจริง เกี่ยวกับตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ () ชาย () หญิง

2. อายุ () 21-30 ปี
() 31-40 ปี
() 41-50 ปี
() มากกว่า 50 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา
() ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี
() ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
() ปริญญาโทหรือเทียบเท่า
() สูงกว่าปริญญาโท

4. ปฏิบัติงานอยู่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี
() ภาคกลาง
() ภาคเหนือ
() ภาคใต้
() ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

5. ตำแหน่งปัจจุบัน

- () ผู้อำนวยการ
 () ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หรือผู้ทำหน้าที่ช่วยผู้อำนวยการ
 () ครู-อาจารย์ผู้สอน ในคณะวิชา () พิษฐาน
 () พืชศาสตร์
 () สัตวศาสตร์
 () ช่างกล ! เกษตร
 () ธรณีจ ! เกษตร
 () อุตสาหกรรมเกษตร

6. อายุราชการ

- () 1 - 5 ปี
 () 6 - 10 ปี
 () 11 - 15 ปี
 () 16 - 20 ปี
 () 21 ปีขึ้นไป

แบบสอบถามตอนที่ 2

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ ถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของท่าน ที่มีต่อทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี โดยให้ท่านพิจารณาว่าตามข้อกระทงความต่อไปนี้เป็นทักษะและคุณสมบัติที่ท่านพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นในหัวหน้าคณะวิชาในระดับใด เมื่อพิจารณาแล้วให้ท่านทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องระดับที่พึงประสงค์ที่แสดงระดับ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย น้อยที่สุด เพียงระดับเดียว

1. ทักษะด้านมโนทัศน์ในงาน (Conceptual Skills)	ทักษะและคุณสมบัติที่ พึงประสงค์ในระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. มีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าตัดสินใจในเรื่องที่รับผิดชอบ
2. มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าคณะวิชา
3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน
4. สามารถให้คำแนะนำและช่วยเหลือ ในการปฏิบัติงานของบุคลากร
5. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคณะวิชา
6. มีความสามารถร่วมจัดทำตารางสอนของคณะวิชา
7. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษา
8. มีความรู้ความเข้าใจด้านการบริหาร
9. มีปัญหาที่ต้องตัดสินใจอย่างฉับพลัน จะตัดสินใจสั่งงานได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง
10. มีความสามารถในการบริหารงานในคณะวิชาโดยมีการปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงในทางก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา
11. มีความสามารถทำให้บุคลากร มีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานร่วมกัน
12. ยอมรับฟังคำวิจารณ์และข้อคิดเห็น จากบุคลากรในคณะวิชา เพื่อปรับปรุงงาน
13. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชน ชนบทธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมในท้องถิ่น
14. มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาในคณะวิชา
ข้อคิดเห็นอื่น เกี่ยวกับทักษะด้านมโนทัศน์ในงานของหัวหน้าคณะวิชา					
.....					
.....					
.....					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไป

2. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skills)	ทักษะและคุณสมบัติที่ พึงประสงค์ในระดับ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. สามารถสื่อสารให้ผู้ร่วมงานและบุคคลที่รับผิดชอบ เข้าใจในบทบาทหน้าที่ได้อย่างชัดเจน					
2. สามารถลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากบุคลากรในคณะวิชา					
3. มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถเข้าสังคมได้ดี					
4. มีความสามารถพิเศษในศิลปะและวิทยาการหลาย ๆ ด้าน					
5. มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์					
6. มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน					
7. ให้ความใกล้ชิดและความเป็นกันเองกับทุกคน ทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัย					
8. มีความกระตือรือร้นและอุทิศเวลาเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม					
9. มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน และกล้าเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ					
10. สนับสนุนให้บุคลากรในคณะวิชา มีโอกาสได้รับการพิจารณาไปร่วมงาน อบรม สัมมนาทางวิชาการอย่างเท่าเทียมกัน					
11. เอาใจใส่ดูแลความเป็นอยู่ของบุคลากรในคณะวิชาได้อย่างทั่วถึง					
12. มีความคิดริเริ่มในการพัฒนางานฟาร์มของคณะวิชา					
13. มีความสามารถในการประสานงานระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ					
14. สามารถสร้างและเสริมความสามัคคีให้เกิดขึ้นกับผู้ร่วมงานทุกระดับ					
ข้อคิดเห็นอื่น เกี่ยวกับทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของหัวหน้าคณะวิชา					

3. ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน (Technical Skills)	ทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ในระดับ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
<ol style="list-style-type: none"> 1. ควบคุมดูแลการเรียนการสอนในคณะวิชา ให้เป็นไปตามหลักสูตร 2. มีความสามารถจัดทำ ตูแผล รักษาอุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ ของคณะวิชา 3. มีความสามารถประเมินผลงานของบุคลากรในคณะวิชา ได้ถูกต้อง ยุติธรรม 4. สามารถทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมได้ 5. สามารถพัฒนาระบบปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับคณะวิชา 6. สามารถควบคุมดูแล สั่งการให้บุคลากรในคณะวิชาปฏิบัติงาน ได้อย่างเต็มความสามารถ 7. สามารถวางแผนการดำเนินงานของคณะวิชาและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ 8. เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงวิธีปฏิบัติงาน สามารถชี้แจงเหตุผล ให้บุคลากรทราบได้ 9. สามารถปฏิบัติงานนอกเวลาราชการได้ ด้วยความยินดี 10. เอาใจใส่และสนับสนุนการปฏิบัติงานของครู-อาจารย์ สม่ำเสมอ 11. คอยแนะนำชี้แนวทางปฏิบัติให้เสมอ เมื่อบุคลากรในคณะวิชา ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายผิดพลาดหรือบกพร่อง 12. มีความสามารถในการทำแผนงานและโครงการของคณะวิชา 13. มีความสามารถในการนิเทศงานด้านวิชาการและงานพัสดุ 14. มีความสามารถในการเป็นผู้แทนเพื่อปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน ได้ 					
ข้อคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับทักษะด้านเทคนิคปฏิบัติงานของหัวหน้าคณะวิชา					

4. คุณสมบัติที่พึงประสงค์	ทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ในระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. รับราชการในสังกัดกรมอาชีวศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี					
2. มีผลงานได้รับการยอมรับในระดับสถานศึกษา หรือระดับกรมอาชีวศึกษา					
3. ต้องเป็นที่ยอมรับของบุคลากรในคณะวิชา					
4. มีคุณสมบัติในการเป็นผู้นำที่ดี					
5. มีสภาพความพร้อมของตนเองและสภาพครอบครัว ซึ่งมีส่วนเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน					
6. มีหลักการธรรม ฤทธธรรม จริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงาน					
7. ควรเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานและบริหารงานได้คล่องตัว					
8. มีทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ และการใช้คอมพิวเตอร์					
9. มีความรู้ความสามารถในการดูแลและปฏิบัติงานพำนักของคณะวิชา					
10. ประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในความซื่อสัตย์สุจริต					
11. มีความเสียสละและทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม					
12. สามารถทำหน้าที่ปกครองนักเรียนนักศึกษา ทั้งในเวลาราชการ และนอกเวลาราชการ					
13. มีความสามารถในการวางแผนงานของคณะวิชา					
14. มีความรู้ในงานวิจัย					
ข้อคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าคณะวิชา					

ประวัติผู้เขียน

นายประเวียง ส่องเสริม เกิดเมื่อวันที่ 29 มีนาคม พุทธศักราช 2490 ที่ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี สำเร็จการศึกษา วิทยาศาสตร์บัณฑิต (ศึกษาศาสตร์-เกษตร) จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีการศึกษา 2521 และประกาศนียบัตรประ โยศครูมัธยมเกษตรกรรม (ปม.ก.) จากวิทยาลัยเกษตรกรรม บางพระชลบุรี ปีการศึกษา 2512

ปี พุทธศักราช 2513 เข้ารับราชการในตำแหน่งครูตรี สังกัดโรงเรียนเกษตรกรรมอุดรธานี กรมอาชีวศึกษา และปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ระดับ 7 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

